

Andrei Croitoru

ispășirea limitată

o analiză a lucrării
MOARTEA MORȚII ÎN MOARTEA LUI HRISTOS
de
JOHN OWEN

Andrei Croitoru

ispășirea limitată

o analiză a lucrării
MOARTEA MORTII ÎN MOARTEA LUI HRISTOS
de
JOHN OWEN

©2014 Andrei Croitoru

Toate drepturile rezervate.

Nici o parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată în vre-un sistem informațional, transmisă în orice formă și prin orice mijloace electronice, mecanice, de fotocopiere, înregistrare sau de orice altă natură, fără permisiunea prealabilă, în scris, a deținătorului de copyright. Fragmente scurte pot fi folosite în scopuri critice.

Editor:

Dumitru Roșu

Dorval, QC, Canada, H9S 3G7

dumitrurosu@yahoo.com

Notă: Pentru ediția de față, citatele biblice au fost preluate din Biblia sau Sfânta Scriptură, versiunea Dumitru Cornilescu, București, 1923.

Dépôt légal : 2014

Bibliothèque et Archives nationales du Québec

Bibliothèque et Archives Canada

ISBN 978-2-924375-12-9

CUPRINS

INTRODUCERE	7
1. AGENTUL RĂSCUMPĂRĂRII: SFÂNTA TREIME	11
1.1. Acțiunile Tatălui în răscumpărare	12
1.1.1. Trimiterea Fiului	13
1.1.2. Pedepsirea Fiului	18
1.2. Lucrarea de răscumpărare a Fiului	19
1.2.1. Întruparea Fiului	19
1.2.2. Jertfirea Fiului	21
1.2.3. Mijlocirea Fiului	23
1.3. Acțiunile Duhului Sfânt în Răscumpărare	25
2. MIJLOACELE RĂSCUMPĂRĂRII: JERTFA ȘI MIJLOCIREA LUI HRISTOS	28
2.1. Definiții preliminare: scopul și metoda oricărui lucru	28
2.2. Hristos ca Mijlocitor: jertfa și mijlocirea sa....	31
2.3. Jertfa și mijlocirea ca metodă unică	32
2.4. Dovezile “metodei unice”	34
3. SCOPUL RĂSCUMPĂRĂRII: SLAVA LUI DUMNEZEU, PRIN SALVAREA ALEȘILOR	43
3.1. Scopul și efectul morții lui Hristos	43
3.2. Respingerea alternativelor despre scopul morții lui Hristos	46
3.3. Dovezi ale adevăratei perspective: scopul morții lui Hristos	49
3.3.1. Intenția lui Dumnezeu în jertfirea Fiului	49
3.3.2. Efectele actuale ale jertfei lui Hristos	55
3.3.3. Versete care arată pentru cine a murit Hristos	62

4. CRITICĂ CONTEMPORANĂ	65
4.1. Argumentul „plății Duble”	65
4.2. Problema prezenței necredinței în cei credincioși.....	66
4.3. Problema aleșilor până în momentul venirii la credință.....	67
4.4. Autenticitatea ofertei universale a salvării	68
4.5. Rațiunea ofertei universale a salvării	71
4.6. Realitatea dragostei universale a lui Dumnezeu	73
4.7. Dreptatea lui Dumnezeu ca scop al ispășirii... ..	75
5. RĂSCUMPĂRAREA EFICACE.....	78
5.1. Natura legământului harului	79
5.2. Intenția universală necesită cunoașterea ei universală.....	81
5.3. Condiția răscumpărării.....	83
5.4. Categoria de oameni pentru care a murit Hristos	86
5.5. Bilia nu afirmă că Hristos a murit pentru toți oamenii.....	87
5.6. Hristos a murit ca și Chezaș.....	88
5.7. Hristos a murit ca și Mijlocitor.....	90
5.8. Arhetipul poporului Israel.....	91
5.9. Natura Răscumpărării	92
5.10. Natura Reconcilierii	93
5.11. Satisfacția lui Hristos nu a fost universală....	96
5.12. Meritele lui Hristos	99
CONCLUZIE	101
BIBLIOGRAFIE.....	105
ANEXA 1	110
ANEXA 2	113

INTRODUCERE

Lucrarea de față reprezintă o exegeză dogmatică a doctrinei ispășirii din opera teologului puritan John Owen. Am ales acest teolog datorită caracterului demn de încredere al tuturor cărților sale, pentru natura extrem de precisă a formulărilor teologice și pentru că opera lui este caracterizată de o gândire puternică și o logică coerentă, pusă sub autoritatea Scripturilor. A fost numit pe drept „prințul puritanilor” sau „regele David al puritanilor” datorită modului în care a răspuns la problemele, provocările și presiunile vremurilor. Owen îmbină în mod uimitor logica pătrunzătoare și fundamentarea teologiei pe Scriptură. Scrierile lui rămân provocatoare chiar după sute de ani de teologie.¹

Lucrarea a fost concepută prin metoda descriptivă – metodă care presupune reproducerea detaliată a tuturor elementelor specifice cu rigurozitate și acuratețe în analizarea datelor. Celebra lucrare „*Death of death in the death of Christ*” va fi sursa principală de lucru. Am ales această scriere deoarece ea exprimă cel mai clar și în detaliu poziția teologului asupra doctrinei ispășirii lui Hristos. Este o piesă polemică, destinată să arate, printre multe alte lucruri, că doctrina răscumpărării universale este nescripturală și distructivă. Owen a scris împotriva a trei grupări care susțineau răscumpărarea universală: arminieni clasici, amiraldieni și teologul Thomas More.² A fost scrisă în cursul a șapte ani de studiu³ iar Owen a bănuît că lucrarea nu va primi un răspuns solid, optimism

¹ Eroll Hulse, *Cine Sunt Puritanii* (Oradea: Făclia, 2002), 97

² J. I. Packer, *A Quest for Godliness* (Wheaton: Crossway, 1994), 146.

³ John Owen, *The Death of Christ* (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1993), 157.

justificat. Scrierea adusă în discuție l-a condus pe John Owen într-o lungă dezbatere cu Richard Baxter.⁴

Studiul lucrării lui Owen este relevant pentru câteva motive. În primul rând subiectul de care se ocupă Owen este tema principală a Evangheliei predicate în fiecare epocă. Aceasta este inima credinței creștine. În al doilea rând lucrarea lui Owen este una dintre lucrările clasice pe acest subiect. În al treilea rând orice predicator al Evangheliei va fi îmbogățit extraordinar în înțelegerea Evangheliei și a lucrării pe care predicarea ei o face studiind lucrarea lui Owen.⁵

Pe lângă această sursă primară am consultat și surse secundare care se ocupă de doctrina ispășirii și care merg pe filiera calvinistă de care a fost influențat în tratarea diferitor subiecte biblice. În lucrarea de față încercăm în parte să urmărim aceeași formă a tratatului teologului puritan pentru ca lucrarea să fie o expunere cât mai apropiată modului în care teologul a dorit să-i fie citit tratatul, de aceea o parte din cuprins va fi asemănător cu cel al tratatului său.

Unii au descris lucrarea lui John Owen ca fiind o apărare a doctrinei „ispășirii limitate” dar Owen face mult mai mult decât atât. Scopul cărții lui Owen este de a face clar ceea ce Scriptură învață despre subiectul central al Evangheliei – ce a realizat Mântuitorul prin moartea Sa. Așa cum titlul arată este „un tratat despre reconcilierea și răscumpărarea în sângele lui Hristos, cu meritul acesteia, și satisfacția lucrată prin aceasta.”⁷ Toți sunt de acord cu faptul că Evanghelia este o proclamare a lui Hristos ca Răscumpărător, dar există o dispută cu privire la natura și extensia lucrării răscumpărătoare. Deși abordează problema într-un mod controversial și își formează cartea ca o polemică împotriva „răspândirii convingerii

⁴ Lider puritan englez, teolog, poet, scriitor de imnuri.

⁵ F.a., *Out of Bondage*, (Hitchin: Westminster Conference, 1983), 70.

⁶ Packer, *A Quest for Godliness*, 125.

⁷ Owen, *The Death of Christ*, 157.

răscumpărării generale”, lucrarea este un tratat expozitiv sistematic.⁸

Primele două părți ale lucrării de față sunt rezumatul unei argumentări masive a faptului că în acord cu Scriptura moartea Răscumpărătorului salvează, în realitate, poporul Său, așa cum a fost intenționată să facă. Partea întâi a lucrării, în care este prezentat agentul răscumpărării: Sfânta Treime, se împarte în trei secțiuni distincte iar fiecare secțiune tratează modul în care fiecare Persoană a Sfintei Treimi a participat la lucrarea răscumpărătoare și felul în care au respectat ordinea stabilită în această lucrare. Importanța acestei secțiuni este dată de faptul că accentuează armonia în această lucrare răscumpărătoare dar și pentru că demonstrează infailibilitatea ei. Această lucrare măreață plănuită în cadrul Sfintei Treimi, înainte de întemeierea lumii, nu poate falimenta. Legământul făcut de Tatăl cu Fiul, calitatea lui Hristos de Preot și aplicarea răscumpărării făcută de Duhul Sfânt sunt acte duse la îndeplinire în mod perfect.

Capitolul doi se ocupă de prezentarea metodelor folosite în lucrarea răscumpărării. Owen propune studierea metodelor din acest punct de vedere: „metode alese pentru îndeplinirea unui scop propus.” Pentru că acțiunile Tatălui și ale Duhului Sfânt au fost exercitate prin Hristos, și terminate în El ca și Dumnezeu-Om, doar Hristos și realizările Sale trebuiesc considerate mijloace în această lucrare răscumpărătoare. Din acest punct de vedere, Isus Hristos este numit „Mijlocitor” iar această funcție este împărțită în două părți: *jertfa* Sa, și *mijlocirea* Sa. Această secțiune reprezintă un întreg argument împotriva ispășirii generale.

Capitolul trei se ocupă în special de scopul morții lui Isus Hristos pe care Owen îl împarte în două părți complementare: slava lui Dumnezeu și salvarea celor aleși. Și acest capitol, pus într-o formă polemică, susține fără echivoc realitatea morții eficace a Domnului Isus. În partea a doua a capitolului se tratează două dintre falsele teorii cu privire la scopul răscumpărării iar în ultima parte se

⁸ Packer, *A Quest for Godliness*, 135.

prezintă intenția lui Dumnezeu în jertfirea Fiului, efectele actuale ale jertfei lui Hristos și versete care arată pentru cine a murit Hristos: cei aleși – ei reprezentând intenția lui Dumnezeu în jertfirea Fiului și cei care au parte de efectele actuale ale jertfei Fiului.

Capitolul patru aduce în discuție o parte din critica contemporană în ce privește poziția teologului britanic față de doctrina ispășirii. Teologi, profesori de seminarii și dogmaticieni au argumentat masiv împotriva perspectivei lui John Owen. Punctul cel mai atacat din doctrină a fost extensia ispășirii, Owen susținând cu tărie că Hristos a murit exclusiv pentru cei aleși, biserica Lui sau cei „mulți” pentru care Hristos a fost dat ca răscumpărare. În apărarea argumentelor lui Owen au fost puțini teologi care să se fi remarcat în mod deosebit. Multe obiecții au la bază argumente filozofice mai mult decât o exegeză biblică curată și profundă.

Ultimul capitol consistă în prezentarea câtorva argumente împotriva ipotezei răscumpărării universale, toate intenționate ca să arate pe de o parte că Scriptura vorbește despre lucrarea răscumpărătoare a lui Hristos ca eficientă – înlăturând ideea că ar fi fost intenționată pentru cei ce pier, și pe de altă parte că dacă extensia ei a fost intenționată să fie universală, atunci toți vor fi salvați (lucru pe care Scriptura îl contrazice), fie Tatăl și Fiul au falimentat în ceea ce și-au propus să facă – afirmație care, spune Owen, este o blasfemie injurioasă la adresa perfecțiunii, puterii și înțelepciunii lui Dumnezeu, ca și depreciativă la adresa valorii și vredniciei morții lui Hristos.⁹

⁹ Packer, *A Quest for Godliness*, 135.

1. AGENTUL RĂSCUMPĂRĂRII: SFÂNTA TREIME

Agentul răscumpărării omului este Sfânta Treime fiindcă toate lucrările care aparțin uneia dintre Persoanele Sfintei Treimi aparțin fiecărei Persoane în mod egal, cu observații necesare precizate privind maniera distinctivă de subzistență și ordine. Există multe alte instrumente cauzale în suferințele lui Hristos, cum ar fi Iuda, iudeii sau gărzile romane dar lucrarea nu poate fi atribuită lor fiindcă din perspectiva lui Dumnezeu Tatăl, rezultatul eforturilor oamenilor au fost contrare intențiilor lor iar în final ei nu au făcut altceva decât „ce hotărâse mâna Sa și sfatul Său” (Fapte 4:28).¹⁰ În ce-L privește pe Hristos, ei au fost incapabili în a împlini ceea ce au dorit, pentru că El și-a dat viața și nimeni nu putea să i-o ia (Ioan 10:17,18). Așadar oamenii trebuie excluși. Scriptura propune varii și distincte fapte și operațiuni atașate unic de fiecare Persoană a Sfintei Trinități, Autorul întregii lucrări.¹¹

În aceeași idee, mult mai târziu, Lloyd-Jones observa că răscumpărarea este realizată în întregime de Dumnezeu așa încât Biblia nu rezumă încercările oamenilor de a-L găsi pe Dumnezeu ci ceea ce Dumnezeu a făcut ca să-i împace pe oameni cu sine. În planul și scopul răscumpărării au luat parte toate cele trei Persoane ale Sfintei Treimi. În cadrul sfatului ținut înainte de întemeierea lumii, de către Sfânta Treime, s-a împărțit lucrarea răscumpărării așa că Tatăl poate fi numit *inițiatorul* planului, Fiul *executantul* și Duhul Sfânt Persoana care aplică ce a inițiat Tatăl și a realizat Fiul.¹²

¹⁰ În toate textele se folosește traducerea Cornilescu

¹¹ Owen, *The Death of Christ*, 163.

¹² Martyn Lloyd-Jones, *Mari Doctrina ale Bibliei*, vol. 1 (Oradea: Făclia, 2002), 232.

1.1. ACȚIUNILE TATĂLUI ÎN RĂSCUMPĂRARE

Există două acțiuni specifice, în răscumpărarea prin sângele lui Isus Hristos, care trebuie atribuite Persoanei Tatălui. Prima acțiune pe care o prezintă Owen este trimiterea Fiului în lume pentru slujba răscumpărării și apoi, în al doilea rând, pedepsirea Fiului pentru păcatele oamenilor. Iain Murray îl completează pe Owen și sublinia că dragostea lui Dumnezeu, ca fiind cauză a ispășirii, trebuie considerată o noțiune stabilită. În lucrarea de reconciliere dragostea nu trebuie asociată cu Hristos în mod exclusiv, El fiind un fel de reprezentativ al ei, în timp ce, prin contrast, dreptatea este asociată cu Tatăl ca și reprezentant pentru sfințenie și adevăr.¹³ Deasemeni John Stott avertiza că nu trebuie să ne gândim la moartea lui Hristos ca la o terță parte, care smulge mântuirea pentru noi de la un Dumnezeu care nu e dispus să ne mântuiască.¹⁴ Și Lloyd-Jones arăta că este falsă presupuziția potrivit căreia Hristos pledează înaintea lui Dumnezeu pentru păcătoșii pe care Tatăl nu vrea să-i ierte fiindcă asta ar însemna că Hristos ar fi mai milos decât Tatăl. Dumnezeu a fost Cel care L-a trimis pe Hristos și răscumpărarea este în întregime o lucrare izvorâtă din dragostea lui Dumnezeu.¹⁵ Apostolii au atribuit moartea lui Isus atât răutății oamenilor cât și planului lui Dumnezeu. În planul divin de acțiune, Tatăl L-a dat pe Fiul la moarte iar cât despre Hristos, El S-a dat pe Sine la moarte în mod voluntar.¹⁶ Acest lucru implică faptul că mila divină nu este niciodată doar compasiunea Fiului ci în aceeași măsură compasiunea Tatălui. Nu doar Fiul a experimentat o pierdere ci și Tatăl și nu doar Dumnezeu Fiul a plătit prețul răscumpărării ci și Dumnezeu Tatăl.¹⁷

¹³ Iain H. Murray, *Collected writings of John Murray*, vol. 2 (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1977), 150.

¹⁴ John Stott, *Esența Credinței Creștine* (Cluj-Napoca: Discipolul, 2010), 145.

¹⁵ Lloyd-Jones, *Mari Doctrina ale Bibliei*, 1:231.

¹⁶ John R.W. Stott, *Crucea lui Isus* (Wheaton: SMR, 1992), 59.

¹⁷ Donald Macleod, *Temelia Credinței* (Codlea: Kingstone, 2008), 157.

1.1.1. Trimiterea Fiului

În ce privește trimiterea Fiului ca să moară, Owen afirmă că în mai mult de două zeci de locuri, Evanghelia după Ioan menționează această trimitere a Fiului. Însuși Domnul Isus se descrie pe Sine ca fiind Cel pe care „Tatăl m-a sfințit și M-a trimis” (Ioan 10:36) iar pe Tatăl îl descrie ca „Tatăl care M-a trimis” (Ioan 5:37). Așadar această trimitere a Fiului este atribuită Tatălui conform promisiunii că va „trimite un Mântuitor și un Apărător care să-i mântuiască” (Ioan 19:20) și conform mărturisirii Domnului Hristos din Isaia 48:16. În unele texte, Tatăl este numit Salvatorul (1 Timotei 1:1; Tit 1:3; 1 Timotei 4:10) și se afirmă că El este Cel care salvează și păstrează prin providența Sa iar majoritatea acestor texte (Tit 2:10, 3:4; Deuteronom 32:15; 1 Samuel 10:19) se referă la trimiterea lui Hristos.¹⁸ Această trimitere a lui Hristos poate fi împărțită în trei părți.

Este o însărcinare (o stabilire autoritativă din partea Tatălui a unei funcții) cu funcția de mijlocitor pe care Hristos a îmbrățișat-o voluntar. El de bunăvoie și-a însușit această funcție în care Tatăl a exercitat un fel de superioritate prin distribuirea ei. Există un oficiu superior care trece dincolo chiar de oficiul Mijlocitorului și acesta este oficiul lui Dumnezeu care L-a dat pe Fiul să moară.¹⁹ Această dăruire a funcției poate fi înțeleasă ca având două părți. În primul rând ea este o însărcinare a sfatului etern al Tatălui prin punerea deoparte a Fiului Său încarnat, în această funcție.²⁰ Acest act de stabilire a funcției de mijlocitor este un act etern stabilit în mintea și voia lui Dumnezeu așa că el nu trebuie să fie pus împreună cu alte acte, care toate sunt temporare, și care își au începutul la împlinirea vremii lor. În al doilea rând este o inaugurare actuală a lui Hristos în această funcție. Această inaugurare implică că „toată judecata a dat-o Fiului” (Ioan 5:22) și l-a

¹⁸ Owen, *The Death of Christ*, 164.

¹⁹ Macleod, *Temelia Credenței*, 158.

²⁰ Psalmul 2:7-8; Psalmul 110:4; Evrei 1:2; Fapte 10:42; 1 Petru 1:20; Romani 1:4; Romani 8:29

„făcut Domn și Hristos pe acest Isus” (Fapte 2:36). Între aceste două acte există o dublă promisiune a lui Dumnezeu: una a trimiterii unui Salvator pentru poporul Lui (Geneza 3:15, 49:10) pe care a prevestit-o prin multe sacrificii, tipuri și predicții profetice (1 Petru 1:10-12); și există a doua promisiune a aplicării beneficiilor cumpărate de acest Salvator (Geneza 12:4; 15:6).

Un al doilea act al Tatălui în trimiterea Fiului este aprovizionarea cu plinătatea darurilor și harurilor de care avea nevoie funcția, lucrarea și responsabilitatea în casa lui Dumnezeu. În primul rând în El a fost o perfecțiune naturală atot-suficientă a divinității Sale (Ioan 1:14; Filipeni 2:6-8; Isaia 6:3,4). Aceasta nu i-a fost comunicată ci a aparținut esenței Persoanei Sale și care este etern născută din Tatăl. În al doilea rând a existat o plinătate comunicabilă care i-a fost transmisă de Tatăl pentru ca El să-și îndeplinească funcția și lucrarea (1 Timotei 2:5; Matei 1:23; Isaia 9:6). Această plinătate nu era natura esențială a divinității dar i-a fost infuzată în umanitate. Pe de altă parte, nu era infinită ca cealaltă natură. Orice har se află în El la cel mai înalt nivel pentru că Tatăl a hotărât ca să-i fie dat pentru a împlini lucrarea pentru care a fost destinat (Zaharia 4:12; Coloseni 1:18,19).

Al treilea act în trimiterea Fiului a fost intrarea în legământ cu Fiul Său. Alături de Owen, A.A. Hodge, arăta că Dumnezeu ca și o inteligență infinită, eternă și imutabilă a stabilit un plan atot-cuprinzător și neschimbător a tuturor lucrărilor Sale în timp, incluzând creația, providența și răscumpărarea.²¹ Sproul comenta că acest plan nu a fost adăugat ulterior căderii în păcat ca și un „plan de rezervă” ci a fost pus la punct înainte de cădere având în vedere tocmai această cădere a omului și a fost creat cu scopul răscumpărării omului din păcat.²² Una dintre diferențele majore dintre aceste legământ și alte legământinte²³ este că „legământul răscumpărării” nu este

²¹ A.A. Hodge, *Outlines of Theology*, 367.

²² R.C. Sproul, *Doctrinile Harului*, (Arad: Multimedia, 2002), 119.

²³ Acest legământ diferit de „legământul harului” (în contrast cu „legământul faptelor”) este discutat în cap. 4

făcut între Dumnezeu și om ci între persoanele Sfintei Treimi.²⁴ Deși nu există o referință explicită în Noul Testament cu privire la acest legământ totuși acesta este esențial pentru a înțelege legătura dintre lucrarea lui Hristos și voia lui Dumnezeu.²⁵

John Owen prezintă cinci aspecte care sunt necesare în îndeplinirea unui angajament ca și legământul făcut între Tatăl și Fiul. Aceste aspecte sunt necesare pentru intrarea într-un legământ și sunt toate exprimate clar în Scripturi și găsite în legământul făcut între Tatăl și Fiul. În primul rând trebuie să existe cel puțin două persoane care să fie de acord în mod voluntar în împlinirea unui scop comun (Evrei 2:9-10).²⁶ În al doilea rând, persoana care promite, principalul *angajator* în legământ, trebuie să ceară ceva din partea celuilalt – o condiție de care depinde împlinirea scopului propus. Ceea ce i s-a cerut lui Hristos a fost întâi negativ – să nu ducă la îndeplinire ce s-a propus prin alte sacrificii ci prin propria jertfă; apoi pozitiv – modul prin care avea să se facă (luarea naturii celor pe care avea să-i aducă la Dumnezeu, în trupul lui uman să fie servitor, să sufere ceea ce în dreptatea lui Dumnezeu era potrivit pentru eliberarea). În al treilea rând, celui care duce la îndeplinire angajamentul i se fac promisiuni care sunt necesare pentru suport și încurajare și care se află în balans cu ceea ce i se cere să îndeplinească. I s-a promis asistența Tatălui, promisiuni care țin de lucrarea însăși pe care avea s-o facă – că ea avea să prospere în mâinile Sale.²⁷ În al patrulea rând, punând în balans condiția și promisiunea, datoria și răsplata pentru care s-a făcut angajamentul, cel care îndeplinește condiția o face voluntar și așteaptă împlinirea promisiunii (Filipeni 2:6-8; Psalmul 16:2).²⁸ În al cincilea rând, îndeplinirea condiției fiind recunoscută de către întreprinzător și aprobată de cel ce promite, scopul comun original propus este adus la

²⁴ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 547.

²⁵ Macleod, *Temelia Credinței*, 133.

²⁶ Owen, *The Gospel Defendend*, 501.

²⁷ Owen, *The Gospel Defendend*, 504.

²⁸ Owen, *The Gospel Defendend*, 505.

îndeplinire. Tatăl acceptă performanța a ceea ce Fiul avea să facă. Hristos își exprimă cererile în cer și pe pământ (Ioan 17:1,4-6,9,12-16). Întreaga lucrarea este îndeplinită și scopul intenționat adus la finalitate (Daniel 9:24).²⁹ Acesta este legământul care a fost făcut între Tatăl și Fiul, el fiind baza meritului și satisfacției lui Hristos.

Legământul poate fi explicat mai simplu arătând două aspecte fundamentale: întâi Tatăl îi promite Fiului să-L asiste și să-L protejeze în îndeplinirea și împlinirea perfectă a întregii însărcinări cu care a fost trimis. Tatăl S-a angajat să nu-L lipsească pe Fiul de asistență în toate încercările Sale³⁰ iar Fiul S-a angajat să poarte această grea povară care este plină de mizerie și probleme.³¹ Din aceste promisiuni răsare încrederea Fiului în cele mai mari încercări ale Sale. El a fost asigurat, prin angajamentul Tatălui în acest legământ, că Tatăl nu îl va uita niciodată (Isaia 50:6,7-9; 53:7; 1 Petru 2:23).³² În al doilea rând, Tatăl îi promite Fiului succes deplin și fericit în suferințele Sale, în acest scop pe care L-a luat asupra Lui. Orice ar fi promis Tatăl că Fiul va împlini și câștiga, cu siguranță că aceea este ce a intenționat și Fiul. Prin toate expresiile din Isaia 49:6-12, este evident și clar că Tatăl s-a angajat față de Fiul, să-i strângă la Sine o biserică glorioasă a credincioșilor. El îi strânge dintre iudei și dintre neamuri, din toată lumea. Așadar, aceasta este ceea ce Fiul a ținut cu siguranță ca și promisiunea sub care El a întreprins munca. A fost strângerea împreună a fiilor lui Dumnezeu, aducerea lor la Dumnezeu, și trimiterea lor în salvarea eternă. Owen afirmă că prin aceste afirmații orice teorie despre răscumpărarea generală este demolată în mod complet. În al 53-lea capitol al aceleiași profeții, Tatăl este mult mai categoric și punctual în aceste promisiuni făcute Fiului (10-12) prin asigurările pe care i le face. Hristos urma să-și

²⁹ John Owen, *The Gospel Defendend* (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1997), 505-507.

³⁰ Isaia 49:2,3; Psalmul 2:2,4,6, 118:22,23; Matei 21:24; Marcu 12:10; Luca 20:17; Fapte 4:11,12;

³¹ Isaia 63:8-9; Zaharia 13:7; Isaia 63:2-3; Psalmul 22:1

³² Owen, *The Death of Christ*, 169.

vadă, prin acest legământ, sămânța iar ea urma să fie un popor credincios lui Dumnezeu din toate generațiile. Aceste promisiuni nu pot fi consistente cu persuasiunea celor care susțin răscumpărarea universală și care spun că moartea lui Hristos a avut efectul deplin dar nimeni nu a fost salvat.³³

Promisiunile Tatălui făcute Fiului sunt exprimate evident în rugăciunea Salvatorului pe care o face pentru desăvârșirea lucrării pentru care a fost trimis. (Ioan 17:17-21); Între acestea nu se găsește nici un cuvânt care să-i cuprindă pe fiecare ci din contră Hristos spune categoric: „nu mă rog pentru lume, ci pentru aceia pe care Mi i-ai dat Tu” (Ioan 17:9). În final Se observă că promisiunea Tatălui făcută Fiului, și cerința Fiului făcută Tatălui, au ca scop unic și direct aducerea fiilor la Dumnezeu. Legământul dintre Tatăl și Fiul a constatat în faptul că Tatăl i-a dat Fiului poporul pe care-l va învia în ziua de apoi așa că a existat o înțelegere privitor la oamenii care i-au fost dați lui Hristos (Ioan 6; 17:1-2,6,12; Evrei 2:13).³⁴ Acesta este primul act format din cele trei particularități.³⁵

Robert Paterson³⁶ observa că acest legământ este baza armoniei Trinitariene prezentate în Efeseni 1:3-14. Pasajul poate fi divizat tematic după cum urmează: 1:3-6 prezintă alegerea Tatălui; 7-12 prezintă răscumpărarea Fiului iar 13-14 prezintă aplicarea făcută de Duhul Sfânt. Cei aleși de Tatăl sunt aceeași pe care Hristos îi răscumpără prin ispășirea substituțională iar Duhul Sfânt, deasemeni, lucrează în armonie cu Tatăl și Fiul. Ispășirea universală Îl așează pe Fiul împotriva Tatălui și Duhului Sfânt. Robert Letham remarcă că „doctrina Trinității cere o ispășire specifică.”³⁷

³³ Owen, *The Death of Christ*, 171.

³⁴ Lloyd-Jones, *Mari Doctrina ale Bibliei*, 1:234.

³⁵ Owen, *The Death of Christ*, 171.

³⁶ Profesor de teologie sistematică la „Covenant Theological Seminary” în St. Louis, Missouri

³⁷ Robert A. Peterson, *Why I Am Not An Arminian*, (Downers Grove: InterVarsity Press, 2004), 203.

1.1.2. Pedepsirea Fiului

Al doilea act al Tatălui este pedepsirea Fiului pentru păcate. Wayne Grudem ca și Owen arată cum Scriptura afirmă că Dumnezeu, ca reprezentat al intereselor Trinității în răscumpărare, a aplicat Fiului pedeapsa pentru păcatele credincioșilor (Isaia 53:6,10).³⁸ Dumnezeu Tatăl a făcut acest lucru iar Irod, Pontius Pilat, Neamurile, și poporul lui Israel nu au făcut decât „tot ce hotărâse mâna Lui și sfatul Lui” (Fapte 4:28). Este evident că înainte să fi existat un instrument exterior care să să fi provocat vreo suferință sau tortură a crucii, Fiul a fost „cuprins de o întristare de moarte” (Matei 26:37,38) iar când era în grădină cu cei trei apostoli apropiați Lui, înainte de trădare și apariția complicilor, El a „început să se întristeze și să se mâhnească foarte tare” (Marcu 14:33). Mai mult, a fost o vreme când aducea „rugăciuni și cereri cu strigăte mari și cu lacrimi” (Evrei 5:7) și starea Lui este descrisă detaliat de evanghelist în Luca 22:43,44. Acestea au fost o puternică încercare pe care a suferit-o venind direct de la Tatăl. Cu blândețe și inimă binevoitoare El s-a supus întregii ferocități și cruzimi omenești, și violenței aplicate trupului Său, fără vreun regret sau întristare a duhului, până când conflictul cu Tatăl este reînnoit pe cruce.³⁹

Suferințele lui Hristos nu au fost doar pedepse și chinuri trupești, sau efectele lor asupra duhului și trupului ci au fost nimic mai puțin decât blestemul Legii lui Dumnezeu pe care l-a suferit pentru oameni (Galateni 3:13). Acest blestem cuprindea toată pedeapsa cuvenită păcatelor, datorită severității justiției lui Dumnezeu, fie potrivit cu cerințele Legii care cereau supunere. Este adevărat că blestemul Legii era moartea temporară însă nu se poate susține că nu este nimic mai mult decât atât. Murind pentru credincioși, Hristos nu a intenționat doar binele lor ci El a murit direct în locul lor. Pedeapsa cuvenită păcatelor lor a fost peste El și ea a fost durerile iadului, în natura și ființa lor, și în greutatea și apăsarea lor, dar nu în

³⁸ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică* (Oradea: Făclia, 2004), 607.

³⁹ Owen, *The Death of Christ*, 172.

tendința și continuarea lor (pentru că e imposibil ca El să fie ținut de moarte).

Cu privire la acest de-al doilea act, Owen concluzionează împreună cu profetul Isaia (53:6) și adaugă că este greu de acceptat faptul că Hristos a purtat chinurile iadului în locul celor care se aflau în iad dinainte ca El să fi purtat aceste chinuri, și care vor continua să poarte aceste chinuri pentru eternitate.⁴⁰

1.2. LUCRAREA DE RĂSCUMPĂRARE A FIULUI

Owen arată că Fiul a fost un agent în această lucrare a răscumpărării și a fost implicat în ea voluntar luând asupra Lui suferințele funcției cu care a fost însărcinat. Orice altă cale fiind respinsă, Hristos a suportat suferințele „în care Dumnezeu și-a găsit toată plăcerea” (Matei 3:17). El a mărturisit că „nu caută să facă voia Lui ci voia Tatălui care L-a trimis” (Ioan 5:30) și că „mâncarea Lui este să facă voia Celui ce L-a trimis și să împlinească lucrarea Lui” (Ioan 4:34) și chiar primele cuvinte menționate în dreptul Lui confirmă acest lucru: „oare nu știați că trebuie să fiu în casa Tatălui Meu” (Luca 2:49), și apoi spre sfârșitul tuturor cuvintelor Sale El spune că: „am sfârșit lucrarea, pe care Mi-a dat-o s-o fac” (Ioan 17:4).⁴¹ Toate acestea sunt indicații că Isus s-a supus Tatălui și unele exemple fac referire la Hristos înainte de nașterea Sa.

1.2.1. Întruparea Fiului

Owen prezintă pe scurt încarnarea Fiului când Hristos a luat trup și și-a făcut „cort” între oameni (Ioan 1:14); s-a născut din femeie (Galateni 4:4) și a fost părtaș cărnii și sângelui (Evrei 2:14) celor pe care Dumnezeu i-a dat (Evrei 2:13); a luat parte la sângele și carnea fiilor nu pentru că toată posteritatea lui Adam era așa ci pentru că fiii erau în

⁴⁰ Owen, *The Death of Christ*, 174.

⁴¹ Owen, *The Death of Christ*, 174.

acea condiție. Această dezbrăcare a divinității, această smerire de sine, această locuire între oameni, a fost singurul act a celei de-a doua Persoane, Tatăl și Duhul neavând vreo implicare în el decât prin aprobare și sfatul etern.⁴² Cea mai logică interpretare a „dezbrăcării” este că Isus a renunțat la statutul și privilegiul care-I aparțineau în cer și nu la anumite atribute divine.⁴³ Erickson observa frumos că lucrurile la care Hristos a renunțat atunci când s-a încarnat sunt dincolo de puterea imaginativă deoarece oamenii nu au văzut niciodată cerul. Hristos a venit sub forma unui rob, într-un orașel obscur născându-se în circumstanțe obscure și umilirea Lui a atras cu sine toate neajunsurile condiției umane.⁴⁴

Hristos a luat natură umană pentru că acesta era singurul mod în care putea mântui. Două lucruri erau necesare, în general, pentru ca Hristos să poată efectua salvarea bisericii. În primul rând, trebuia să aibă o natură care nu a fost original a Sa fiindcă în natura Sa divină Dumnezeu nu putea muri și învia; sfințirea și salvarea nu putea fi făcută decât în și prin această natură. În al doilea rând, El trebuia să aibă ceva în plus pe lângă natura umană fiindcă altfel nu putea fi Profetul bisericii, nu putea fi în oficiul de Rege și nici în oficiul sacerdotal cu toate actelele lui.⁴⁵ Restaurarea omului trebuia făcută în natura lui – cea în care a păcătuit; apoi natura în care avea să fie făcută lucrarea trebuia să fie din aceeași părinți (de aceea este prezentată genealogia lui Hristos), și în ultimul rând această natură nu trebuia să poarte cu sine alterarea păcatului și vinovăția caracteristică fiecărei persoane din lume.⁴⁶

Doctrina întrupării nu afirmă că eternul Dumnezeu Trinitar a devenit trup, ci că numai a doua Persoană din Divinitatea Trinitară s-a întrupat. Este greșit și o dovadă a

⁴² Owen, *The Death of Christ*, 175.

⁴³ Grudem, *Teologie Sistematică*, 579.

⁴⁴ Millard J. Erickson, *Teologie Creștină* (Oradea: Cartea Creștină, 1995), 656.

⁴⁵ Owen, *The Glory of Christ*, 87,96,99.

⁴⁶ Owen, *The Glory of Christ*, 197-199.

neglijenței a se spune simplu că „Dumnezeu a devenit om” fiindcă doar a doua Persoană din Trinitate S-a întrupat.⁴⁷ Influența Duhului Sfânt a avut un efect atât de puternic și de sfințitor încât nu a existat nici un fel de transmitere a depravării sau vinei de la Maria la Isus.⁴⁸

1.2.2. Jertfirea Fiului

Dumnezeu Fiul și-a asumat în mod voluntar rolul de a suporta pedeapsa pentru păcat. El știa că va suporta durerea incredibilă a crucii și tocmai în acest mod se vede dragostea Lui uimitoare. Owen arată din Scripturi că jertfa Lui a fost să se aducă pe „Sine Însuși jertfă fără pată lui Dumnezeu” pentru ca să curățească cugetul „de faptele moarte” (Evrei 9:14). Hristos „ne-a spălat de păcatele noastre cu sângele Său”, a iubit „Biserica și S-a dat pe Sine pentru ea ca s-o sfințească” (Efeseni 4:25,26), a luat cupa mâniei, cuvenită credincioșilor, din mâinile Tatălui, și a băut-o toată, și „s-a sfințit pentru noi” (Ioan 17:9), ca să fie o jertfă pentru păcate. Consumarea jertfei Lui este atribuită în Scripturi în special suferințelor lui Isus și nu faptelor Lui dar fără ca El să se fi adus voluntar sacrificiu, jertfa nu ar fi avut nici o valoare și niciodată nu ar fi putut șterge păcatele (Ioan 1:29; Isaia 53:7; Ioan 10:17-18). Când apostolii au ridicat problema morții voluntare a lui Hristos de mai multe ori ei folosesc verbul (*paradidomi*) pe care evangheliștii l-au folosit cu privire la Hristos când au spus că „a fost dat” la moarte de către alții (Galateni 2:20; Luca 23:46).⁴⁹ John Murray completa alături de Owen și afirma că Isus n-a fost adus de altcineva ca jertfă; El s-a oferit pe Sine ca jertfă. Lucrul acesta n-a putut fi exemplificat în ritualul Vechiului Testament. Nici preotul nu s-a jertfit pe sine însuși, și nici jertfa nu s-a oferit pe ea însăși. Însă în Hristos există această combinație unică care ajută la determinarea caracterului unic al jertfei Sale, caracterul

⁴⁷ Lloyd-Jones, *Mari Doctrina ale Bibliei*, 1:271.

⁴⁸ Erickson, *Teologie Creștină*, 656.

⁴⁹ Stott, *Crucea lui Isus*, 59.

transcendent al lucrării sale de Preot și perfecțiunea absolută inerentă în jertfa Sa ca și Preot.⁵⁰

Totuși jertfa lui Hristos nu poate fi redusă la un singur lucru, fie acțiunile, realizările sau suferințele Lui ci, din contră, ea cuprinde toate lucrurile realizate în vremea cât a fost în trup până când „a făcut curățirea păcatelor și a șezut la dreapta Măririi în locurile preainalte” (Evrei 1:3).⁵¹ Suferințele nu au apărut la cruce ci chiar la începutul vieții și lucrării Lui. A avut parte de sărăcie, privațiuni, lipsă de adăpost, durere, sete, extenuare, înțelegere greșită și respingere din partea oamenilor și toate aceste suferințe au fost intensificate când a pășit spre Calvar.⁵² Într-un sens larg pedeapsa purtată de Hristos a însemnat suferință atât în trup, cât și în suflet, pe toată durata vieții Sale (Isaia 53:5). El a suferit în urma ispitirii (Matei 4:1-11), opoziției fățișe a conducătorilor evrei (Evrei 12:3-4), în timp ce se maturiza (Evrei 5:8) dar și la moartea oamenilor dragi (Ioan 11:35).⁵³ Isus a suferit durerea celei mai oribile forme de execuție, durerea pricinuită de purtarea vinei păcatului datorită sfințeniei Sale, durerea pricinuită de întreruperea relației intime cu Tatăl cât și durerea de a suporta mânia lui Dumnezeu dezlănțuită asupra Lui.⁵⁴ Răstignirea a fost o contradicție a tot ce a fost El: statutul lui de profet a fost provocat (Matei 26:68), calitățile lui de rege au fost batjocorite (Luca 23:37) și rolul lui preoțesc a fost pus la îndoială prin remarci batjocoritoare (Luca 23:35).⁵⁵

În tratatul despre slava lui Hristos Owen arată că slava Lui se manifestă în dreptul Domnului Isus în primul rând când și-a asumat lucrarea prin infinita lui bunvoință și prin dragoste; în al doilea rând în îndeplinirea ei prin calea supunerii pe care a mers și prin ceea ce a suferit; și în al treilea rând în evenimentele și consecințele rezultate adică

⁵⁰ John Murray, *Răscumpărarea Realizată și Aplicată* (Harpender: The Roundwood Trust), 27.

⁵¹ Owen, *The Death of Christ*, 176.

⁵² Macleod, *Temelia Credenței*, 155.

⁵³ Grudem, *Teologie Sistematică*, 601.

⁵⁴ Grudem, *Teologie Sistematică*, 604.

⁵⁵ Erickson, *Teologie Creștină*, 641.

prin înălțarea care a urmat îndeplinirii lucrării.⁵⁶ Vorbind despre slava manifestată prin suferința Domnului, Owen declară:

Ne putem uita la El ca fiind sub greutatea mâniei lui Dumnezeu și sub blestemul Legii; luând asupra Lui, și asupra întregului suflet cel mai serios mod cu care Dumnezeu a tratat păcatul sau păcătoșii. Ne putem uita la El în agonia Sa și în sudoarea de sânge, în strigătele mari și suferințele Sale, când s-a întristat până la moarte, și a început să se mâhnească înțelegând lucrurile carea aveau să vină peste el – a acelei îngrozitoare încercări în care a intrat. Ne putem uita la El aflându-se în conflict cu toate puterile întunericului, cu furia și răutatea oamenilor – suferințe în trupul, sufletul, numele, reputația, bunurile și viața Sa; unele suferințe fiind din partea lui Dumnezeu, altele din partea diavolului și a oamenilor răi, care acționau conform cu planul lui Dumnezeu. Ne putem uita la El când se ruga, plângea, striga, murind – în toate acele lucruri care i-au făcut sufletul o jertfă pentru păcat.⁵⁷

1.2.3. Mijlocirea Fiului

În ultimul rând Owen susține că Hristos mijlocește pentru toți aceia pentru care S-a adus ca jertfă și doar pentru ei. El nu a suferit pentru unii ca apoi să refuze să mijlocească pentru ei. Este inacceptabil ca El să fi făcut cel mai mare lucru dar să fi lăsat nefăcut unul mai mic, ca și mijlocirea. Prețul răscumpărării este prea mare în ochii Tatălui și ai Fiului ca să uite apoi de purtarea de grijă pentru sufletele ce pier. Această grijă i-a fost stabilită lui Hristos cu o promisiune anexată: „cere-Mi și-Ți voi da neamurile de moștenire și marginile pământului în stăpânire” (Psalmul 2:8). Isus a intrat în locul prea sfânt, în cer (Evrei 9:24), cu propriul sânge pentru ca apoi să facă

⁵⁶ Aceste lucruri sunt discutate în capitolele 4-7 ale cărții lui Owen „*The Glory of Christ*”

⁵⁷ Owen, *The Glory of Christ*, 341.

lucrarea de mijlocire (Evrei 9:7,11,12).⁵⁸ A intrat pentru a fi avocatul credincioșilor, pentru a pleda în favoarea cauzei lor înaintea lui Dumnezeu, și pentru a le aplica bunurile procurate prin jertfa Sa pentru toți aceia pentru care a fost o jertfă așa după cum spune apostolul: „avem la Tatăl un Mijlocitor, pe Isus Hristos, Cel neprihănit” fiind „jertfa de ispășire pentru păcatele noastre.” Jertfa de ispășire este fundamentul lucrării Sale de mijlocire. Așadar, amândouă, împăcarea și mijlocirea aparțin aceleiași Persoane. Hristos a refuzat să se roage pentru lume fiindcă nu a făcut împăcare pentru ea (Ioan 17:9). Tatăl își ascultă Fiul totdeauna (Ioan 11:42) și Îl ascultă pentru a-i răspunde cerințelor în conformitate cu angajamentul menționat mai înainte (Psalmul 8:2), așadar, dacă Fiul mijlocește pentru toți, atunci toți, fără dubii și excepții, ar fi salvați fiindcă „El poate să mântuiască în chip desăvârșit, pe ceice se apropie de Dumnezeu prin El, pentru că trăiește totdeauna ca să mijlocească pentru ei (Evrei 7:25). Apostolul se încrede în această mijlocire (Romani 8:33,34).⁵⁹ Obiectivul mijlocirii este prezentarea dreptății Sale înaintea Tatălui pentru justificarea celor pentru care a murit, apoi pledează pentru credincioșii care continuă să păcătuiască dar pledează și pentru sfințirea și păzirea credincioșilor de puterea celui rău.⁶⁰

Concluzia este că cei pentru care Hristos a murit, au parte de mijlocirea Lui, și nimeni nu va putea lăsa nici o acuzație asupra lor. Acest lucru frânge genunchiul oricărei teorii a răscumpărării generale pentru că, conform acetei teorii, Hristos a murit pentru milioane de oameni pentru care niciodată nu a mijlocit și nici nu va mijloci iar ei au păcatele asupra lor și vor pieri sub ele.⁶¹

⁵⁸ Owen, *The Death of Christ*, 176.

⁵⁹ Owen, *The Death of Christ*, 177.

⁶⁰ Erickson, *Teologie Creștină*, 668.

⁶¹ Owen, *The Death of Christ*, 177.

1.3. ACȚIUNILE DUHULUI SFÂNT ÎN RĂSCUMPĂRARE

Duhul Sfânt îi face parte Fiului de asistență plenară în cursul vieții care a trăit-o între oameni și acest lucru este dovedit chiar de la naștere când mama Lui „s-a aflat însărcinată de la Duhul Sfânt” (Matei 1:18) iar îngerul rezolvă această dilemă a nașterii prin Duhul când îi spune Mariei și lui Iosif că Duhul Sfânt este Autorul ei (Luca 1:35; Matei 1:20). La fel cum copilul a fost conceput prin Duhul, la fel a fost umplut de Duhul și crescut cu asistența Duhului (Luca 3:22; 1:80). El a primit plinătatea Duhului în darurile și harurile Lui, fără vreo limită sau măsură și a fost perfect umplut și echipat pentru marea Sa lucrare.⁶² Duhul Sfânt a venit peste Maria și dintr-o celulă din trupul ei, a fost făcută natura umană a lui Hristos iar restul este un mare mister. Această intervenție a Duhului a făcut ca natura umană a lui Isus să fie fără păcat și, de fapt, acesta este singurul mod prin care se poate explica lipsa păcatului din viața Lui (Luca 1:35). Întruparea lui Hristos este în mod categoric cea mai extraordinară, cea mai profundă minune a Bibliei și cel mai profund mister din tot universul.

Owen susține că suferințele lui Hristos, jertfa și ofranda Lui au fost aduse prin Duhul Sfânt (Evrei 9:14). Acest text se referă la jertfirea Lui ca o jertfă de sânge pe cruce, sau prezentarea continuă a Lui Însuși înaintea Tatălui. De bună voie, oferindu-Se pe Sine prin Duhul veșnic, a fost un foc etern care a ars această jertfă, făcând-o acceptabilă înaintea lui Dumnezeu. Moartea lui Hristos nu trebuie privită ca un act uman extern. Duhul Sfânt L-a umplut și energizat pe Hristos în tot ceea ce a făcut. Hristos a fost „ascultător până la moarte”: la fel cum a fost dus de Duhul în pustie, la fel a fost dus la cruce. Aici se vede co-operarea perfectă a Sfintei Treimi în lucrarea răscumpărătoare.⁶³ Duhul etern nu a fost un instrument inferior prin care Hristos S-a dat pe Sine Însuși ci El a fost cauza principală

⁶² Owen, *The Death of Christ*, 178.

⁶³ Arthur W. Pink, *An Exposition of Hebrews* (Michigan: Baker Book House, 1981), 493.

eficientă în această lucrare. În ciuda acțiunii harurilor Duhului în natura umană a lui Hristos, jertfa Lui a fost liberă și voluntară. Hristos a fost susținut și de acțiunea Duhului care l-a influențat în natura Sa umană dar și propria Sa natură divină l-a susținut în suferințele și sacrificiul Său.⁶⁴ Pentru ca răscumpărarea să fie securizată pentru eternitate ea trebuia făcută de către cineva înzestrat cu Duhul etern.⁶⁵

Rolul Duhului Sfânt în legământul răscumpărării este uneori trecut cu vederea în discuțiile despre acest subiect, deși a fost unic și esențial. El a fost de acord să facă voia Tatălui și să-L umple pe Hristos de puterea necesară lucrării pe care avea să o facă pe pământ (Matei 3:16; Luca 4:1, 14, 18), iar apoi să ofere beneficiile răscumpărătoare făcute de Hristos poporului Său după ce Hristos urma să se întoarcă la cer (Ioan 14:16-17; Fapte 1:8; 2:17-18).⁶⁶

Despre învierea Lui prin Duhul se vorbește în Romani 8:11. Deși Owen atribuie învierea acțiunii Duhului Sfânt este clar, așa cum am afirmat la începutul acestei secțiuni, că toată operațiunea este condusă de Tatăl așa că Dumnezeu lucrează prin Duhul pentru a-L învia pe Fiul deși nici Fiul nu rămâne pasiv în învierea Sa (Ioan 10:17-18).⁶⁷ Fiindcă Duhul Sfânt este „viață” (v.10) prezența Lui nu poate aduce decât viață trupului în care se află. Puterea dătătoare de viață a Duhului nu este limitată de mortalitatea trupului ci o învinge și o transformă în imortalitatea vieții eterne în trupuri înviate.⁶⁸ Învierea nu trebuie imaginată în primul rând ca o problemă biologică în esență și nici conceptul ca un eveniment fizic ci ea a fost etapa fundamentală a glorificării Sale când a fost eliberat de blestemul asumat prin faptul că a purtat păcatul.

⁶⁴ John Owen, *Hebrews*, vol. 6 (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1991), 305.

⁶⁵ Donald Guthrie, *Hebrews* (Leicester: Inter-Varsity Press, 1989), 189.

⁶⁶ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 548.

⁶⁷ William Hendriksen, *Romans* (Michigan: Baker Book House, 1989), 253.

⁶⁸ Douglas Moo, *The Epistle to the Romans* (Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1996), 493.

Învierea a însemnat triumful asupra morții, păcatului și a tuturor lucrurilor care țin de ele.⁶⁹

Astfel au fost prezentați Agenții acestei lucrări răscumpărătoare, actele lor și ordinea lor potrivită în întreg. Deși pot fi distinși, nu sunt divizați așa încât să poată fi excluși de la întreaga natură căreia fiecare persoană îi este părtaș. Așa cum au început așa vor și duce împreună aplicarea ei către împlinirea și rezultatul final pentru ca Dumnezeu să primească mulțumirile (Coloseni 1:12,13).⁷⁰

⁶⁹ Erickson, *Teologie Creștină*, 671.

⁷⁰ Owen, *The Death of Christ*, 179.

2. MIJLOACELE RĂSCUMPĂRĂRII: JERTFA ȘI MIJLOCIREA LUI HRISTOS

Această secțiune se va ocupa de prezentarea metodelor folosite în lucrarea răscumpărării. Owen propune studierea metodelor din acest punct de vedere: „metode alese pentru îndeplinirea unui scop propus.” Pentru că acțiunile Tatălui și ale Duhului Sfânt au fost exercitate prin Hristos, și terminate în El ca și Dumnezeu-Om, doar Hristos și realizările Sale trebuiesc considerate mijloace în această lucrare răscumpărătoare. Din acest punct de vedere, Isus Hristos este numit „Mijlocitor” iar această funcție este împărțită în două părți: *jertfa* Sa, și *mijlocirea* Sa.⁷¹ Un preot, prin natura oficiul său, era mijlocitor. Preotul era însărcinat, în primul rând, să aducă daruri și *sacrificii* pentru păcate. Datoria lui era să-l reconcilieze pe om cu Dumnezeu. În al doilea rând preotul trebuia să *mijlocească* pentru popor. Mijlocirea nu se referă doar la rugăciunea pe care o face un om pentru altul ci și la prezentarea sacrificiilor pe baza cărora rugăciunile trebuiau ascultate.⁷²

2.1. DEFINIȚII PRELIMINARE: SCOPUL ȘI METODA ORICĂRUI LUCRU

Scopul oricărui lucru este ceea ce este intenționat să fie îndeplinit de către acțiunea potrivită naturii acelui scop. Spre exemplu, scopul pentru care Noe a construit arca a fost ca să-și păstreze viața lui și a altora (Geneza 6:22). În acord cu voia lui Dumnezeu, El a făcut o arcă pentru a-și feri familia și pe el însuși, de potop. Ceea ce agentul a făcut,

⁷¹ Owen, *The Death of Christ*, 179.

⁷² Charles Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2 (Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1993), 464.

sau ce a aplicat pentru sine însuși, pentru a realiza scopul propus, se numește metodă sau mijloc.⁷³

Relația dintre scop și mijloace constă în faptul că sunt cauzate mutual una de cealaltă. Scopul este principal, așa-numita *moving cause* (motivație) a întregului. Întreaga lucrare există de dragul celui scop. Nimeni nu se pune la lucru fără un scop în minte. Locuitorii lumii vechi au dorit și au intenționat unitatea și coabitarea, care probabil le oferea siguranță împotriva unui al doilea potop (Geneza 9:4). Întâi, ei și-au formulat ținta (intenția) și modelul (schema, schița), și apoi au dezvoltat metodele care i-ar fi putut duce către acel scop. Metoda propusă de un lucrător înțelept este luată dintr-un scop pe care îl intenționează. Metodele sau mijloacele sunt toate acele lucruri care sunt folosite pentru obținerea scopului propus - ca hrana pentru păstrarea vieții, vâslirea într-o barcă pentru traversarea mării, reguli pentru continuarea în liniște a societății umane; și ele sunt cauza ce îndeplinește scopul. Existența lor este de dragul scopului însuși.⁷⁴

În principal există două scopuri pentru fiecare lucru. Întâi este ceea ce lucrarea însăși produce (actul) și, în al doilea rând, este intenția lucrătorului (actorului). Când modurile alese nu sunt potrivite pentru a ajunge la un scop, în acord cu regula după care agentul va lucra, este inevitabil că el va dori un lucru și va ajunge la cu totul altul. Așa a fost cu Adam care a dorit să fie ca Dumnezeu: acesta a fost scopul lui. Efectul a fost că a mâncat din fructul oprit. Această faptă a atras după sine vinovăția pe care el nu a dorit-o. Dar când agentul acționează drept, așa cum ar trebui să facă, când el intenționează către scopuri potrivite cu natura sa, și când metodele sunt potrivite cu scopurile propuse, atunci sfârșitul lucrării și intenția lucrătorului sunt una și aceeași. Singurul motiv pentru care există această diversitate între acțiuni și cei ce acționează este pentru că agenții secundari, care sunt oamenii, au un sfârșit alocat acțiunilor lor de către Dumnezeu. Li se dă o regulă externă sau o lege prin care să lucreze. Această

⁷³ Owen, *The Death of Christ*, 160.

⁷⁴ Owen, *The Death of Christ*, 161.

regulă însoțește întotdeauna acțiunea, că ei vor fie că nu. Voia lui Dumnezeu și buna Sa plăcere este singura regulă a tuturor acțiunilor care aparțin din afară Lui. Așadar numai Dumnezeu poate ca niciodată să nu devieze în acțiunile Sale și nici să aibă un scop ce acompaniază sau însoțește acțiunile Sale pe care nu le intenționează în mod precis.

Așadar, scopul fiecărui agent liber este ceea ce el efectuează ori lucrul de dragul căruia acționează. Când un agent construiește o casă pentru a o vinde sau pentru a o da închirie, ceea ce el efectuează este casa dar ceea ce îl împinge să facă asta este dragostea de bani. Sfârșitul pe care Iuda l-a dorit prin faptul că s-a dus la preoți, negociind cu ei, conducând soldații în grădină și sărutându-l pe Hristos a fost ca să-și trădeze Stăpânul; dar sfârșitul care a motivat întreaga acțiune a fost ca să obțină banii de la preoți (Matei 26:15). Scopul pe care Dumnezeu l-a îndeplinit prin moartea lui Hristos a fost ca să-și satisfacă justiția: scopul de dragul căruia a făcut acest lucru a fost în primul rând slava Lui și în al doilea rând și în mod secundar slava noastră cu El.⁷⁵

Metodele sunt de două feluri: sunt metode care sunt cu adevărat bune în ele însele, fără a face referință la un scop ulterior. Cu toate acestea, nu le mai considerăm așa când le folosim doar ca un mijloc pentru un scop. Nici o metodă, ca și metodă, nu este considerată bună în ea însăși. Este bună doar dacă conduce la un scop ulterior. Este respingător față de natura metodei a le considera bune în ele însele. Spre exemplu, studiul este cea mai nobilă preocupare a sufletului; dar dacă dorim înțelepciune sau cunoaștere, le considerăm bune doar dacă ne conduc către acel scop. Altfel, sunt doar „oboseală a trupului” (Eclesiastul 12:12). Al doilea tip de metode sunt cele care nu sunt deloc considerate a fi bune în ele însele. Ele sunt privite ca bune doar dacă conduc către un scop pe care trebuie să-l atingă. Aceste metode își primesc calitatea de bune din ceea ce trebuie să facă, altfel în ele însele nu sunt de dorit în nici un fel. Spre exemplu: tăierea unui deget sau a unui braț pentru a păstra viața sau a lua medicamente amare de

⁷⁵ Owen, *The Death of Christ*, 162.

dragul sănătății. Aceasta este natura morții lui Hristos, așa cum se va dezvolta mai târziu.⁷⁶

Aceste lucruri sunt descrise pentru a le acomoda cu subiectul prezent. Acest lucru a fost dovedit prin prezentarea agentului lucrării și va fi dezvoltat în continuare prin prezentarea metodelor folosite, și scopul împlinit în marea lucrare a răscumpărării.⁷⁷

2.2. HRISTOS CA MIJLOCITOR: JERTFA ȘI MIJLOCIREA SA

Hristos a fost Mielul fără cusur și fără pată, El a purtat păcatele cu Sine, în propriul trup, pe lemn, și aceasta este, în principal, *jertfa* Sa. Dar prin *jertfa* Sa nu se înțelege doar faptul că S-a dat pe Sine, pe cruce, ca o *jertfă* Tatălui, ci și umilirea manifestată prin supunerea voluntară sub jugul Legii (Romani 10:4), sub blestemul Legii dar și sub blestemul morții - și încă moarte de cruce (Filipeni 2:8). Nici o acțiune a lui Hristos ca Mijlocitor nu trebuie exclusă din ceea ce constituie „metodă” în lucrarea Sa.

Prin *mijlocire* nu se înțelege doar intrarea lui Hristos în locul prea sfânt, pentru a face reale toate bunurile câștigate și procurate prin *jertfa* Sa ci se înțelege orice act al înălțării Sale care conduce către acel scop, de la învierea lui la starea în „care stă la dreapta lui Dumnezeu, după ce S-a înălțat la cer, și Și-a supus îngerii, stăpânirile și puterile” (1 Petru 3:22). În toate acestea, învierea lui este baza și fundamentul celorlalte fiindcă „dacă n-a înviat Hristos, atunci propovăduirea noastră este zadarnică, și zadarnică este și credința voastră” și oamenii sunt „încă în păcatele” lor și „cei mai nenorociți” (1 Corinteni 15:13,14,17,19).⁷⁸

În îndeplinirea oficiului preoțesc pentru biserică trebuie să amintim următoarele lucruri: întâi Hristos a intrat în cer, locul prezenței slavei lui Dumnezeu, ca într-un Templu – locul închinării sacre; în al doilea rând în acest templu Hristos continuă lucrarea înaintea tronului harului

⁷⁶ Owen, *The Death of Christ*, 162.

⁷⁷ Owen, *The Death of Christ*, 163.

⁷⁸ Owen, *The Death of Christ*, 180.

și îndeplinirea acestui oficiu; în al treilea rând Hristos – Marele Preot – reprezintă și face acceptabilă înaintea lui Dumnezeu închinarea bisericii; în al patrulea rând prin aceasta biserica este triumfantă deși acum ea este militantă; în al cincilea rând aici este o manifestare deplină a înțelepciunii lui Dumnezeu în toate instituțiile sfinte ale templului vechi; în ultimul rând în tot ceea ce Fiul primește de la Tatăl prin medierea lui, El este îmbrăcat cu autoritate suverană ca să împlinească.⁷⁹

Aspectul proeminent în mijlocirea cerească este lucrarea continuă de mijlocire a lui Hristos înaintea lui Dumnezeu în folosul credincioșilor dar este și o lucrare care implică administrarea casei lui Dumnezeu pe pământ și sprijinirea poporului lui Dumnezeu în ispite și încercări (Evrei 2:17,18; 4:14-15).⁸⁰ Scopul pentru care Hristos s-a înălțat triumfător la ceruri este pentru păstrarea, continuarea, și conducerea bisericii, prin starea internă a sufletelor care cred dar și prin ordinea externă a bisericii în închinarea și supunerea ei, păstrând-o în mijlocul încercărilor din această lume.⁸¹

2.3. JERTFA ȘI MIJLOCIREA CA METODĂ UNICĂ

Hristos a intrat ca Mare Preot în ceruri pentru ca să facă eficientă isăpșirea păcatelor, pentru ca să-și protejeze credincioșii împotriva acuzațiilor celui rău și pentru ca să mijlocească în vederea comunicării tuturor harurilor promise în legământul făcut cu Tatăl. ⁸² Marele preot aducea sacrificii doar pentru cei pentru care mijlocea. El purta numele triburilor lui Israel și îi reprezenta înaintea lui Dumnezeu. Aducea sacrificii pentru păcatele lor în ziua ispășirii și doar pentru ei mijlocea. Sacrificiile și mijlocirea

⁷⁹ Owen, *The Glory of Christ*, 253-260.

⁸⁰ Iain H. Murray, *Collected writings of John Murray*, vol. 1 (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1989), 48.

⁸¹ Owen, *The Glory of Christ*, 249.

⁸² Owen, *The Glory of Christ*, 250.

mergeau împreună. Acest lucru a fost adevărat atât cu privire la preoția lui Aaron cât și cu privire la Hristos.⁸³

Metoda avută în vedere în ultimul caz este moartea și vărsarea sângelui lui Hristos. Moartea lui Hristos nu a avut nimic bun în ea însăși (cu referire strict la suferințele Sale, nu la supunerea Sa) excepție făcând faptul că a condus la un scop ulterior, ca și manifestarea harului glorios al lui Dumnezeu. Acest lucru este adevărat fiindcă nu a fost nici un bine în faptul că Pilat din Pont, împreună cu neamurile și poporul Israel s-au adunat cu o cruzime oribilă împotriva Fiului sfânt și uns al lui Dumnezeu.⁸⁴

Chiar dacă jertfa și mijlocirea lui Hristos sunt acte distincte în ele însele, și au rezultate și produse diferite asociate fiecăreia, ele nu trebuie să fie separate sau divizate. Orice legătură pe care o are un act cu o persoană sau un lucru, în aceeași măsură o are și celălalt act. În primul rând, ambele acte au fost intenționate să împlinească același scop întreg și complet care a fost propus, și anume, să aducă mulți fii la slavă pentru slava lui Dumnezeu. În al doilea rând, obiectul unui act este și obiectul celuilalt act. Cu alte cuvinte, cei pentru care Hristos S-a oferit pe Sine, pentru toți aceia și doar pentru aceia mijlocește. În al treilea rând, jertfa lui Hristos este fundamentul mijlocirii Sale. Prin jertfa Sa El a procurat tot ceea ce este acordat ulterior prin mijlocirea Sa. Singurul motiv pentru care Isus a procurat ceva prin moartea Lui a fost ca să poată fi aplicat celor pentru care a murit.

Owen concluzionează că jertfa și mijlocirea lui Hristos sunt o singură metodă care produc același efect. Scopul jertfei lui Hristos a fost câștigarea acelor lucruri care sunt revărsate prin mijlocirea Sa. De aceea, nu se poate spune că moartea lui Hristos a procurat vreun bine pentru vreo persoană în plus decât cele pentru care intenționează să mijlocească.⁸⁵ Prin mijlocire Hristos prezintă suficiența jertfei Sale pe baza căreia rugăciunile Sale și ale credincioșilor sunt ascultate. Mijlocirea nu este o lucrare

⁸³ Hodge, *Systematic Theology*, 2:553.

⁸⁴ Owen, *The Death of Christ*, 180.

⁸⁵ Owen, *The Death of Christ*, 181.

suplimentară, adițională jertfei de pe cruce, ci, mai degrabă, este o consecință a acesteia.⁸⁶

2.4. DOVEZILE “METODEI UNICE”

John Owen invocă șase argumente menite să arate că jertfa și mijlocirea lui Hristos sunt un singur mijloc, sau o singură metodă, pentru îndeplinirea aceluiași scop propus și amândouă actele au același obiect personal. Moartea și mijlocirea lui Hristos sunt două acte distincte dar sunt unite în ce privește beneficiarii care au parte de ele așa încât toți cei care au parte de moartea lui Hristos vor avea parte și de mijlocirea Lui.

În primul rând Scriptura confirmă uniunea perpetuă a acestor două lucrări și aproape întotdeauna sunt prezentate împreună. John Oswalt exprimă uniunea celor două acte prezentând o formă de fuziune a lor când spune că „El a suferit moartea rebelilor, nu pentru că El era rebel, ci pentru că, murind moartea lor El a mijlocit într-un fel pentru ei.”⁸⁷ Justificarea actualmente a păcătoșilor, care este fructul mijlocirii, vine în mod sigur în urma purtării păcatelor lor (Isaia 53:11) iar în versetul 12 sunt puse împreună: „A purtat păcatele multora și S-a rugat pentru cei vinovați”. El mijlocește pentru cei cărora le-a purtat păcatele. Versetul 5 din același capitol conține o expresie („prin rănilor Lui suntem tămăduiți”) care face evident efectul suferințelor Sale și anume, aplicarea completă a tuturor bunurilor pentru care El mijlocește. Vindecarea totală este fructul procurat de rănilor Sale. Păcatul nu este doar o crimă pentru care omul avea nevoie de iertare ci și o boală a sufletului pentru care Hristos a adus vindecare. Prin propriile răni (suferințele purtate) El a cumpărat pentru oameni harul lui Dumnezeu pentru mortificarea

⁸⁶ James Montgomery Boice, *Fundamente ale credinței creștine* (Oradea: Editura Institutului Biblic ”Emanuel”, 2000), 286.

⁸⁷ John Oswalt, *The book of Isaiah: Chapters 40-66* (Wm. B. Eerdmans Publishing, 1998), 406.

corupției care a îmbolnăvit sufletul.⁸⁸ Hristos, prezentat ca și slujitor în Isaia 53, nu suferă cu poporul ci suferă pentru popor ca să procure prin suferințele Lui ceea ce ei nu puteau să-și procure prin ei înșiși.⁸⁹

Deasemeni în Romani 4:25 se afirmă că El a înviat ca să-i justifice pe cei pentru care a murit, de aceea, dacă Hristos a murit pentru toți El trebuie să-i justifice pe toți altfel Dumnezeu a falimentat în scopul și planul Lui – în ambele, în moartea și învierea Fiului Său. În unele locuri se afirmă că justificarea este rezultatul morții Sale (3:24) dar sacrificiul Său fără înviere nu ar fi fost eficace.⁹⁰ Așadar, moartea și învierea lui Hristos sunt fundamentale pentru salvarea credincioșilor. Învierea lui Hristos nu semnalizează doar biruința asupra morții ci și mărturia vie că a îndeplinit lucrarea răscumpărătoare și că trăiește ca să pledeze pentru cauza celor ce cred în El.⁹¹

Mijlocirea lui Hristos urmează în mod inseparabil morții Sale. Romani 8:33-34 prezintă clar că, cei pentru care a murit, pentru aceia și mijlocește. Cuvântul „noi”, în acest context, se referă la toți credincioșii pe care Tatăl i-a dat Fiului; sunt acei oameni și doar cei pentru care meritele crucii lui Hristos le-au fost, le sunt și le vor fi aplicate pentru mântuire. Versetul 32 subliniază că dragostea lui Dumnezeu L-a împins ca să-L dea pe Hristos la moarte pentru toți credincioșii. Argumentul prezentat este de la mai mare la mai mic. Nimic nu este mai mare, mai drag, mai prețios sau mai excelent decât Hristos dat bisericii însă El nu a fost dăruit ca un dar solitar ci împreună cu toate lucrurile așa că Dumnezeu nu va neglija nimic din ceea ce consideră profitabil pentru credincioși.⁹² Dacă Dumnezeu a făcut lucrul cel mai greu - Și-a dat

⁸⁸ Matthew Henry, *Matthew Henry's Commentary; Volume IV Isaiah to Malachi* (Marshall, Morgan and Scott, 1953), 305.

⁸⁹ Oswalt, *The book of Isaiah*, 388.

⁹⁰ F.F. Bruce, *Romans* (Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company, 1988), 113.

⁹¹ Charles F. Pfeiffer, *Wycliffe Bible Commentary* (Chicago: Moody Press, 1983), 1196.

⁹² John Calvin, *Romans* (Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1948), 322.

propriul Fiu la moarte și suferință – atunci va face cu siguranță un lucru care este mai ușor, și anume, să dea credincioșilor, împreună cu El, toate lucrurile. Angajamentul total al lui Dumnezeu de a da toate lucrurile este mult mai sigur decât jertfa Fiului Său.⁹³ Aici apostolul introduce un fel de imposibilitate în ce privește neprimirea tuturor bunurilor, în El, când spune: „cum nu ne va da fără plată, împreună cu El toate lucrurile?” Pavel arată că este imposibil ca Dumnezeu, care L-a dat pe Fiul Său, să nu ofere apoi toate acele lucruri necesare mântuirii dar și toate binecuvântările care sunt necesare pe calea către salvarea finală.⁹⁴ Aceste versete nu pot fi reconciliate cu teoria potrivit căreia Hristos a fost dat pentru milioane de oameni cărora, apoi, nu li se dă nici har și nici slavă.

În al doilea rând sacrificiul și mijlocirea sunt ambele acte ale aceleiași funcții sacerdotale preotești și ele erau cerute împreună pentru oricine era preot. Dacă vreun preot omitea una dintre acestea două el nu mai era un preot credincios celor pe care îi reprezenta și era descalificat de la această funcție. Aceste două acte sunt regăsite unite în Domnul Isus (1 Ioan 2:1,2). Primul mod în care natura iertătoare a lui Dumnezeu s-a manifestat a fost prin oferirea unui Mijlocitor. Cuvântul „mijlocitor” înseamnă „cineva chemat pentru a ajuta” dar în contextul prezent semnifică un „avocat” în context legal. Dacă ar fi necesar un răspuns pentru întrebarea: cum poate Hristos mijloci pentru cauza păcătoșilor?, răspunsul ar fi că Isus Hristos poate mijloci fiindcă El era și este Cel neprihănit (nu a avut păcate proprii și nu era contaminat de păcat) și astfel era calificat să mijlocească pentru alții înaintea lui Dumnezeu cerând ca păcătoșii să fie iertați pe baza acestei neprihăniri și în al doilea rând pe baza jertfei Sale.⁹⁵ A doua cale prin care activitatea salvatoare a lui Dumnezeu a fost arătată omului a fost prin „jertfa de ispășire”. Termenul „jertfă de ispășire” (*gr. ilasmos*) apare doar aici și în capitolul 4:10.

⁹³ John Piper, *50 de motive pentru care Isus a venit să moară* (Suceava: Perla Suferinței, 2008), 44.

⁹⁴ Moo, *The Epistle to the Romans*, 541.

⁹⁵ I. Howard Marshall, *The Epistles of John*, 116.

Au fost oferite două interpretări pentru acest termen, ambele fiind valabile în textul de față. Prima interpretare spune că Dumnezeu este inițiatorul jertfei, adică Cel care a îndepărtat păngărirea păcatului și a cauzat acoperirea lui. A doua interpretare îl prezintă pe Dumnezeu mai degrabă ca fiind obiectivul către care se îndreaptă jertfa, decât Cel din care ea originează. Altfel spus Dumnezeu prezintă jertfa Fiului Său ca și o metodă de justificare a păcătoșilor dar El este și Cel care o primește.⁹⁶ Hristos fiind jertfa pentru păcatele „întregii lumi” înseamnă că toată umanitatea are nevoie de jertfa lui Hristos, că valoarea jertfei lui Hristos este cosmică și universală, că pământul este sfera activității salvatoare și că nu există părtășie cu Dumnezeu decât atunci când păcatele sunt iertate în virtutea sacrificiului Fiului Său.⁹⁷ Textul nu afirmă că toți vor beneficia de sacrificiul lui Hristos fiindcă nu toate păcatele lumii sunt în mod automat iertate prin jertfa lui Hristos ci oferta universală este eficace doar pentru cei care o îmbrățișează.⁹⁸

În epistola către Evrei autorul descrie preoția lui Hristos care consta în aceste două acte: oferirea Lui Însuși prin vărsarea propriului sânge și mijlocirea completă. Pe baza acestei duble lucrări el îndeamnă credincioșii să se apropie cu îndrăzneală de tronul harului pentru că „Hristos a venit ca Mare Preot al bunurilor viitoare”, nu cu „sânge de țapi și de viței ci cu însuși sângele Său, după ce a căpătat o răscumpărare veșnică” (Evrei 9:11,12). Jertfa Sa de sânge i-a deschis drumul în locul prea sfânt unde a îndeplinit cea de-a doua parte a funcției Sale. Apostolul compară intrarea în ceruri cu intrarea preotului în locul prea sfânt, cu „sânge de țapi și de viței” (v.12,13). Motivul pentru care intra acolo era ca să se roage pentru aceia în contul cărora a adus

⁹⁶ Stephen S. Smalley, *1,2,3 John* (Waco: Word Books, 1984), 39.

⁹⁷ I. Howard Marshall, *The Epistles of John* (Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1994), 119.

⁹⁸ John R.W Stott, *The Letters of John* (Leicester: Inter-Varsity Press, 1990), 89.

jertfa (v.7). Așadar, Hristos s-a prezentat înaintea Tatălui pentru ca jertfa Sa să fie eficientă.⁹⁹

Când Hristos îndeplinește unul dintre aceste acte pentru cineva, El trebuie în mod necesar să îndeplinească și celălalt act pentru aceștia. El nu va face nici un act, sau nici o datorie a funcției Sale preoțești, pentru cineva pentru care nu este preot. Pentru cine El este preot, El trebuie să îndeplinească ambele acte, pentru că El este credincios însărcinării funcției Sale în dreptul păcătoșilor pentru care îndeplinește această funcție. Acestea două, jertfa și mijlocirea, trebuie să aibă o extindere egală în ce privește obiectul lor. Dacă Hristos nu îndeplinește ambele acte, atunci El își îndeplinește doar jumătate din funcție.

După cele afirmate, Owen vede inevitabilă următoarea întrebare: mijlocește Hristos pentru toți? Dacă nu, El este preot doar pe jumătate. Dacă El o face atunci trebuie să se susțină că toți vor fi mântuiți ori blasfemia potrivit căreia Hristos nu este ascultat de Tatăl lucru care este imposibil pentru că „El mijlocește pentru sfinți după voia lui Dumnezeu” (Romani 8:27). Biblia spune expres că Tatăl Îl ascultă întotdeauna (Ioan 11:42) iar acest lucru era adevărat încă în vremea când Hristos era în trup și nu își finalizase marea lucrare pentru care a fost trimis; cu atât mai mult a fost adevărat acest lucru, când El a finalizat acea mare lucrare a lui Dumnezeu.

În al treilea rând natura medierii cere o conjuncție inseparabilă între ea și jertfă. Hristos s-a prezentat pe Sine, stropit cu sângele legământului, înaintea tronului lui Dumnezeu în locul păcătoșilor (Evrei 9:24).¹⁰⁰ Mijlocirea Lui este o apariție a Sa în ceruri în locul păcătoșilor și este o demonstrație a trupului Său sfânt, în care a suferit pentru ei. În Evrei apostolul compară intrarea în ceruri cu intrarea marelui preot în sfânta sfintelor. El s-a prezentat pe Sine pentru ca jertfa să aibă acea eficacitate perpetuă, până când mulți fi vor fi aduși la slavă. Jertfa lui constă în

⁹⁹ Owen, *The Death of Christ*, 183.

¹⁰⁰ „Căci Hristos n-a intrat într-un locaș de închinare făcut de mână omenească, după chipul adevăratului locaș de închinare, ci a intrat chiar în cer, ca să Se înfățișeze acum, pentru noi, înaintea lui Dumnezeu”

continuarea jertfei Sale.¹⁰¹ Mijlocirea lui Hristos include: apariția Lui înaintea lui Dumnezeu în locul credincioșilor ca Mare Preot și ca sacrificiu pentru păcate; apărare în fața sentințelor legii și acuzațiilor diavolului; oferirea Lui Însuși ca și chezaș, nu doar în ce privește satisfacerea cerințelor dreptății dar și în ce privește credincioșia și supunerea poporului Său; și sanctificarea rugăciunilor și serviciilor credincioșilor, făcându-le acceptabile înaintea lui Dumnezeu.¹⁰²

Mijlocirea nu este rugăciunea ci, într-un sens larg, este intervenția meritorie, care îi este atribuită lui Hristos în Noul Testament și ea nu este o lucrare terminată, ca și ispășirea, ci una care continuă.¹⁰³ Nu era de ajuns ca El să poarte păcatele întrucât credincioșii au nevoie de ajutor în mod continuu. După purtarea păcatelor urmează un act continuu al mijlocirii preoțești, în care El mijlocește pentru cei a căror păcate le-a purtat.¹⁰⁴ Înainte ca jertfa lui Hristos să fi fost completă, mijlocirea Lui era, simplu, un angajament pentru lucrarea pe care avea s-o împlinească. Ceea ce urmează jertfei nu este nimic mai mult decât ceea ce a fost împlinit conform cu angajamentul. Așa că, mijlocirea Lui continuă jertfa Lui cerând acele lucruri care au fost produse de jertfa Sa, prin reamintirea și declararea lor. Jertfa Lui nu poate avea o extindere mai mare decât mijlocirea Lui pentru că mijlocirea nu este nimic mai mult decât prezentarea jertfei în folosul celor pentru care a suferit. Mijlocirea Lui oferă acele lucruri bune care au fost câștigate prin jertfa Lui.¹⁰⁵

În al patrulea rând dovada premisei că jertfa lui Hristos a procurat lucrurile bune pentru care Hristos mijlocește să fie oferite celor pentru care a suferit, sau că aceste două acte sunt mijloace care duc către un singur și același scop final, este înțelegerea dintre Tatăl și Fiul. Printr-un

¹⁰¹ Owen, *The Death of Christ*, 184.

¹⁰² Hodge, *Systematic Theology*, 2:593.

¹⁰³ Joseph Addison Alexander, *Isaiah Translated and Explained Part Two* (Kessinger Publishing, 2004), 295.

¹⁰⁴ Alexander Maclaren, *Isaiah and Jeremiah*, vol. 5 (Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing, 1944), 123.

¹⁰⁵ Owen, *The Death of Christ*, 185.

angajament voluntar în această mare lucrare a răscumpărării, Dumnezeu îi promite Fiului ca și sfârșit al suferințelor Sale, rodul muncii Sale și toate lucrurile pentru care mijlocește. Fundamentul mijlocirii Fiului, sau cererea care este făcută pentru a obține ceva, sunt promisiunile care i-au fost făcute, ca și cea din Psalmul 2:8.¹⁰⁶ Aceste promisiuni au fost făcute pentru ca Hristos să sufere ce se spunea în Psalmul 2:2¹⁰⁷ text pe care apostolii îl interpretează ca referindu-se la cei care L-au persecutat până la moarte făcând, de fapt, tot ce hotărâse Dumnezeu.

Așadar mijlocirea lui Hristos este bazată pe promisiunile care i-au fost făcute. Aceste promisiuni nu sunt nimic mai mult decât un angajament de a oferi, actualmente, celor pentru care El a suferit, toate acele bunuri pe care moartea și jertfa Sa le-a meritat și le-a cumpărat. Moartea lui Hristos a procurat toate lucrurile repartizate de mijlocirea Sa și până ca acestea să fie repartizate, moartea Lui nu are rezultatele și efectele complete.¹⁰⁸ Răscumpărătorul va intra, cu siguranță, în posesia a tot ceea ce Dumnezeu a intenționat pentru El fiindcă așa cum Hristos a sfârșit lucrarea care i-a fost dată ca să o facă, tot așa Dumnezeu a oferit recompensa ce i-a fost promisă pentru că El a avut puterea și a fost credincios ca să facă acest lucru.¹⁰⁹

În al cincilea rând, rugăciunea din Ioan 17 a fost pe drept numită „rugăciunea de Mare Preot”. În această rugăciune Hristos Însuși a pus împreună aceste două acte, jertfa și mijlocirea Sa. Acolo și atunci El a mijlocit și S-a dat pe Sine. El S-a oferit pe Sine perfect pentru ceea ce a intenționat (versetul 4), așa cum a făcut pe cruce; și El mijlocește acolo perfect așa cum mijlocește și în ceruri. Un act fără celălalt nu poate aduce nici un profit așa cum

¹⁰⁶ „Cere-Mi, și-Ți voi da neamurile de moștenire, și marginile pământului în stăpânire!”

¹⁰⁷ „Împărații pământului se răscoală, și domnitorii se sfătuiesc împreună ... împotriva Unsului”

¹⁰⁸ Owen, *The Death of Christ*, 185.

¹⁰⁹ Henry, *Matthew Henry's Commentary; Volume IV Isaiah to Malachi*, 309.

spune Scriptura (1 Corinteni 15:17). Iertarea și răscumpărarea nu ar fi fost obținute fără ca Marele Preot, care a intrat în locul prea sfânt, să mijlocească (Evrei 9:12). Afirmatia din versetul 4 este baza petiției din următoarele versete. Lucrările la care Hristos face referire sunt diversele lucrări pe care Tatăl i le-a dat să le facă iar ultima lucrare fiind moartea Sa. Deși unii sunt de părere că Isus nu făcea referire la moartea Sa în acest verset, totuși majoritatea comentatorilor cred că este greu de negat o astfel de concluzie.¹¹⁰ Unii autori cred că această mijlocire este un tipar al mijlocirii continue în ceruri. Isus se roagă pentru necesitățile poporului Său întrucât avea o cunoștință deplină a lor dar și un remediu perfect pentru ele; se roagă pentru că întotdeauna era ascultat iar meritele și sacrificiul Lui erau suficiente pentru a justifica primirea răspunsului.¹¹¹

Hristos nu se roagă aici pentru păcătoși ci această lucrare este un privilegiu doar pentru cei aleși. Faptul că Hristos se roagă doar pentru cei aleși nu îndepărtează datoria credincioșilor de a se ruga pentru toți oamenii fiindcă El avea o cunoștință distinctă și deplină a voii lui Dumnezeu așa încât să se poată ruga distinct.¹¹² Hristos cere pentru discipolii Săi să fie păstrați, sfințiți, uniți și glorificați și de aceea există siguranța că toți credincioșii vor primi aceste binecuvântări – Hristos va purta de grijă în această privință. Ei niciodată nu vor pieri ci vor persevera până la capăt pentru că Hristos nu încetează să mijlocească pentru ei. Mijlocirea este marele secret al siguranței credinciosului.¹¹³ Hristos se roagă pentru cei aleși cu scopul ca toate meritele răscumpărării Sale să le fie aplicate. Pentru ei face în mod constant rugăciuni. Între rugăciunea de mare preot a lui Hristos și scopul ispășirii este o legătură perfectă. Hristos se roagă doar pentru cei

¹¹⁰ George R. Beasley-Murray, *John* (Waco: Word Books, 1987), 297.

¹¹¹ George Hutcheson, *John* (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1985), 358.

¹¹² Hutcheson, *John*, 358.

¹¹³ J.C. Ryle, *Expository Thoughts on the Gospels: John*, (Cambridge: James Clarke & Co., 1985), 205.

care i-au fost dați, moare pentru ei și cere ca meritele salvatoare să le fie aplicate.¹¹⁴ Rugăciunea Domnului îi include și pe aleșii (în viitor credincioșii) care încă nu erau născuți și aici se oferă asigurarea că nici unul nu va fi pierdut. Fiindcă rugăciunea de mare preot a Domnului Isus este eficace (Evrei 7:25) ca și mijlocirea Sa (1 Ioan 2:1), este imposibil ca vreunul din copii Săi să fie smuls din mâna Lui fiindcă dacă s-ar întâmpla acest lucru Dumnezeu ar falimenta în răspunsul față de petiția Fiului și ar fi în directă contradicție cu asigurarea că își găsește toată plăcerea în ce a făcut El.¹¹⁵

În al șaselea rând mijlocirea este marele secret al siguranței credinciosului.¹¹⁶ Mângâierea credincioșilor depinde de unirea celor două acte. Separarea morții de mijlocirea lui Hristos, în ce privește obiectul lor, taie orice mângâiere pe care cineva o poate avea prin asigurarea că Hristos a murit pentru el. Doctrina răscumpărării generale taie toți nervii și mușchii acelei puternice mângâieri pe care Dumnezeu vrea ca să fie primită. Fundamentul principal pe care cineva îl poate avea în această viață pentru o „bucurie negrăită și strălucită” răsare, în mod strict, din această legătură a jertfei lui Hristos cu mijlocirea Lui. Printr-un act Hristos procură toate lucrurile și prin celălalt El le oferă. El nu lasă niciodată păcatele până când ele sunt în întregime iertate și expiate (Evrei 9:26). El nu-i va lasa niciodată, pe cei pentru care a murit, până când nu îi salvează complet până la ultimul dintre cei care vin la Dumnezeu prin Hristos (Evrei 7:25).¹¹⁷ Această învățătură securizează recuperarea celor regenerați din toate alunecările lor, este fundamentul perseverării credincioșilor și face sigură salvarea tuturor credincioșilor. Mijlocirea securizează chemarea neamurilor, succesul în misiune, dar și triumful final și complet al Evangheliei.¹¹⁸

¹¹⁴ William Hendriksen, *Gospel of John* (Edinburgh: Banner of Truth Trust, 1987), 355.

¹¹⁵ Geisler, *Systematic Theology*, vol. 3, 307.

¹¹⁶ J.C. Ryle, *Expository Thoughts on the Gospels: John*, 205.

¹¹⁷ Owen, *The Death of Christ*, 187.

¹¹⁸ William Swan Plumer, *Psalms* (Edinburgh: Banner of Truth Trust, 1975), 45.

3. SCOPUL RĂSCUMPĂRĂRII: SLAVA LUI DUMNEZEU, PRIN SALVAREA ALEȘILOR

Dacă scopul morții lui Hristos este ceea ce adversarii calvinismului susțin atunci nu trebuie negată realitatea că Hristos a murit pentru toți dar dacă nu este acesta atunci nu trebuie extinsă dincolo de cei aleși.¹¹⁹ Scopul morții lui Hristos a fost ca să atragă oameni la Dumnezeu. Aceasta este o expresie generală pentru tot ceea ce implică recuperarea păcătoșilor din starea lor de înstrăinare, mizerie, mânie, în har, pace și comuniune eternă cu Dumnezeu. Există un scop dublu în aceste lucruri. Unul este pentru Cel ce lucrează (ce intenționează) și celălalt este pentru lucrare (ce este îndeplinit). În ce privește subiectul de față, agentul este Sfânta Treime. Mijloacele sunt jertfa și mijlocirea lui Hristos prin care Agentul s-a aliniat la scopul propus. În afară de varianta în care se afirmă cu blasfemie lipsa de înțelepciune, putere, perfecțiune, și suficiență a Agentului, sau se consideră că moartea și medierea lui Hristos au fost nepotrivite pentru a obține scopul propus, trebuie să se concluzioneze că lucrătorul și lucrarea vor avea același scop și finalitate. Tot ceea ce Sfânta Trinitate a intenționat prin ele a fost efectuat; tot ceea ce găsim în rezultate este ceea ce s-a intenționat.¹²⁰

3.1. SCOPUL ȘI EFECTUL MORȚII LUI HRISTOS

Lucrarea lui Hristos de răscumpărare a omenirii nu se focalizează asupra omului ci asupra lui Dumnezeu. Ispășirea este în primul rând un lucru care pune în lumină

¹¹⁹ Owen, *The Death of Christ*, 200.

¹²⁰ Owen, *The Death of Christ*, 201.

caracterul lui Dumnezeu. Numai în mod secundar are ispășirea aplicație la viața credincioșilor și asta doar pentru că a existat un eveniment stabilit în relația dintre Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Fiul, care a asigurat mântuirea lor.¹²¹

Primul scop al morții lui Hristos este slava lui Dumnezeu, sau manifestarea atributelor Sale glorioase, în special dreptatea și mila Sa față de credincioși. Dumnezeu în mod necesar țintește spre Sine, ca și cel mai mare bine, de fapt, ca și singurul bun și aceasta pentru că Dumnezeu este infinit mai vrednic decât suma tuturor creaturilor și înseamnă că manifestarea propriilor excelențe este cel mai înalt scop imaginabil.¹²² Așadar, în orice lucrare, în special în cea a mântuirii, prima intenție a fost manifestarea slavei Sale și El a împlinit în mod deplin acest lucru în fiecare punct și treaptă chiar de la început.¹²³ Acesta este scopul tuturor beneficiilor pe care le primește omul prin moartea lui Hristos (Filipeni 1:11, 2:11; Romani 9; Apocalipsa 5:13).¹²⁴ Dumnezeu este drept iar opusul dreptății este prețuirea unui lucru care nu este cu adevărat valoros și vrednic de aceasta. Dumnezeu este drept și aceasta înseamnă că El recunoaște, primește, iubește și susține cu gelozie și cu energie infinită, din veșnicie în veșnicie, ceea ce este infinit de valoros, și anume vrednicia lui Dumnezeu.¹²⁵ Dumnezeu ar fi idolatru dacă ar estima ca fiind comoara Sa infinită ceva care este mai prejos decât propria slavă. Dumnezeu ar păcătui dacă ar căuta slava unei ființe mai puțin prețioasă decât a Sa și astfel n-ar mai fi Dumnezeu.¹²⁶

Dumnezeu, ca Ființă perfectă, nu poate să fie satisfăcut în nimic altceva decât în Sine și nu are o altă alternativă decât de a căuta onoarea Lui. Dumnezeu nu își caută slava

¹²¹ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 599

¹²² A.A. Hodge, *Outlines of Theology*, (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1991), 245.

¹²³ Proverbe 16:4; 1Corinteni 3:23; 2 Corinteni 4:15, Efeseni 1:6,12

¹²⁴ Owen, *The Death of Christ*, 202.

¹²⁵ John Piper, *Să se bucure popoarele* (Oradea: Editura Cartea Creștină, 1998), 20.

¹²⁶ Piper, *Să se bucure popoarele*, 31.

dintr-o lacună aflată în perfecțiunea Lui ci își reflectă slava în mod natural. Dumnezeu nu caută creatura, ca și cum ea ar putea îndeplini ceva ce îi lipsește, ci prin creatură se caută pe Sine.¹²⁷ Impulsul de a crea lumea nu a venit din slăbiciune, ca și cum lui Dumnezeu I-ar fi lipsit ceva ce creația I-ar fi putut da. Este imposibil a se crede că ceea ce face o fântână să se reverse este secătuirea sau neajunsul acesteia.¹²⁸ Dumnezeu face tot ce-i place (Psalmul 115:3) și această afirmație este similară cu a spune că Dumnezeu este suveran. Fiindcă nici unul dintre scopurile lui Dumnezeu nu pot fi ratate (Isaia 46:9-10) înseamnă că Dumnezeu nu poate fi frustrat ci este cea mai fericită dintre toate ființele și astfel suveranitatea lui Dumnezeu este baza fericirii Sale. Dacă Dumnezeu este suveran, în mod inevitabil, El își găsește plăcerea în Sine.¹²⁹

Al doilea scop al morții lui Hristos, care este auxiliar și subordonat primului scop prezentat, dar care este ultimul și cel mai înalt scop în ce-l privește pe om, este *aducerea omului la Dumnezeu*. Aducerea omului la Dumnezeu are două părți distincte: scopul (aducerea la Dumnezeu) și mijloacele folosite (jertfa și mijlocirea lui Hristos) pentru atingerea scopului. Ambele (scopul și mijloacele) consistă în comunicarea lui Dumnezeu și a bunătății Sale credincioșilor și aceasta pentru scopuri ca și harul sau slava, sfințenia sau binecuvântarea, credința sau salvarea.

Așadar scopul propus și efectuat de vărsarea sângelui lui Isus Hristos este real, efectiv și infailibil; revărsă și aplică toate binecuvântările pentru fiecare dintre cei pentru care a murit. Include mijloacele ca și scopurile, condițiile ca și rezultatele, credința și harul ca și salvarea și slava; și include toate acele acte ale medierii care sunt inseparabile. Așa că, toți cei pentru care a murit și S-a oferit pe Sine, în virtutea jertfei și morții Sale, au drept la toate aceste lucruri câștigate de El iar în trecerea timpului, ele le vor fi date în mod infailibil și ei se vor bucura de ele în mod

¹²⁷ Herman Bavinck, *Reformed Dogmatics: God and Creation* (Michigan: Baker Academic, 1996), 434.

¹²⁸ John Piper, *Însetat după Dumnezeu*, (Brașov: Neemia, 2005), 40.

¹²⁹ John Piper, *Însetat după Dumnezeu*, (Brașov: Neemia, 2005), 28.

sigur. În același fel, scopul obținerii harului și slavei a fost ca toate aceste lucruri să fie acordate cu siguranță tuturor celor pentru care a murit Hristos. Unele vor fi acordate cu condiția ca aceștia să creadă dar credința însăși este acordată fără nici o condiție.¹³⁰

3.2. RESPINGEREA ALTERNATIVELOR DESPRE SCOPUL MORȚII LUI HRISTOS

Una dintre perspectivele greșite asupra scopurilor morții lui Hristos pe care John Owen o combate este că moartea lui Hristos a fost pentru propriul Său bine. În natura Sa divină, în mod esențial și etern, Hristos participă la toată slava care aparține divinității. La sfârșitul vieții Hristos cere slava pe care o avea „înainte de a fi lumea” (Ioan 17:5). Așadar, atâta timp cât a fost în umanitatea Sa, Hristos nu a câștigat nimic pentru Sine prin moartea și jertfa Sa. El nu a suferit pentru Sine pentru că El era perfect și legal drept. Slava pe care a intenționat-o când „a suferit crucea, a disprețuit rușinea”, nu a fost atât de mult exaltarea propriei glorii, cât a fost aducerea multor fii la slavă. Exaltarea Sa, puterea Sa asupra cărnii, și însărcinarea de a fi Judecătorul celor vii și al celor morți, a fost o consecință a umilinței și suferinței Sale profunde dar nu a fost efectul și produsul morții Sale, și n-a fost procurată meritos prin ea.

Hristos are putere și stăpânire asupra a toate dar fundamentul acestei stăpâniri nu este moartea Sa ci El are stăpânire pentru că a fost pus „moștenitor al tuturor lucrurilor” (Evrei 1:2,3) iar motivul pentru care toate lucrurile îi sunt date în mâini este dragostea lui Dumnezeu Tatăl pentru Fiul Lui (Ioan 3:35; Matei 11:27). Această putere de a judeca este puterea pentru a condamna și de asemeni pentru a salva (Ioan 5:22, 27-29; 2 Corinteni 5:10). Nu se poate presupune în mod rezonabil că Hristos a

¹³⁰ Owen, *The Death of Christ*, 203.

murit pentru toți oamenii ca apoi să aibă puterea pentru a-i condamna.¹³¹

Calvin pe de altă parte combate ideea susținută de Petru Lombardul potrivit căreia Isus ar fi câștigat ceva pentru Sine prin moartea Sa și spune: „pentru a Se dăruia în întregime mântuirii noastre, Hristos a uitat oarecum de Sine”. Este inevitabilă concluzia că Hristos nu S-a avut în vedere pe Sine; așa cum a afirmat în mod explicit, „Mă sfințesc pentru ei” (Ioan 17:19) mărturisind că nu a câștigat nimic pentru Sine.¹³²

Al doilea scop pe care Owen îl combate susține că jertfa lui Hristos i-ar fi câștigat libertate lui Dumnezeu. Scopul ultim al jertfei lui Hristos a fost „spre lauda slavei harului Său” dar scopul nu obține nimic în mod direct pentru Dumnezeu ci obține toate lucrurile de la Dumnezeu pentru oameni. Arminius, urmașii lui și unii dintre universalisti spun că scopul primar, și poate chiar ultim, al lui Dumnezeu, în moartea lui Hristos, a fost ca El să poată salva păcătoșii și că Dumnezeu ar fi vrut să-i facă omului bine dar nu putea datorită păcatului așa că l-a trimis pe Hristos pentru a îndepărta acel obstacol și ca El să poată avea milă pentru acei ce îndeplinesc condiția ce le este prescrisă. Această teorie este falsă din următoarele motive. În primul rând, Dumnezeu nu a fost limitat la această soluție. A afirma că înainte de acest decret Dumnezeu nu putea să facă altceva este un lucru care nu poate fi justificat prin Scripturi.¹³³ În al doilea rând, aceasta ar face ca motivul trimiterii Fiului în lume să fie dragostea comună în loc să fi fost în întregime un act al voinței Sale, un act al cunoașterii, răscumpărării și salvării celor aleși. În al treilea rând înseamnă că Hristos a murit pentru a răscumpăra libertatea lui Dumnezeu de a salva, mai degrabă decât libertate pentru oameni prin care să fie liberi de păcat. În acest caz este inexplicabil de ce Scriptura spune că El a venit să răscumpere păcătoșii din păcatele

¹³¹ Owen, *The Death of Christ*, 204.

¹³² Jean Calvin, *Învățătura Religiei Creștine*, (Oradea: Cartea Creștină, 2003), 653.

¹³³ Owen, *The Death of Christ*, 205.

lor.¹³⁴ În al patrulea rând este inacceptabilă afirmația că scopul ultim al morții lui Hristos a fost să creeze o situație în care, nu doar că este imposibil ca cineva să fie salvat, ci este imposibil pentru orice păcătos să fie salvat doar și numai prin meritele jertfei lui Hristos. Dar Biblia declară că în Hristos credincioșii au iertarea păcatelor, har și slavă. Totuși, în ciuda acestui fapt, este foarte posibil ca niciunul să nu se bucure de viața eternă: fiindcă, se pune presupuziția că Tatăl nu i-ar da-o. La urma urmei, El nu este obligat să o dea nimănui, conform acestei păreri. În cazul în care, sub presupuziția că Tatăl ar fi prescris anumite fapte ca și condiții ulterioare, imposibile de îndeplinit, în acest caz, moartea lui Hristos poate să fi împlinit scopul deplin și totuși nimeni să nu fie salvat. Dar această părere nu poate fi similară cu textul care spune că El a venit „să mântuiască ce era pierdut” și nici nu ar putea exista o asemenea limitare ca și în rugăciune unde Hristos spune „Tată, vreau ca acolo unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat Tu, ca să vadă slava Mea” (Ioan 17:24).

Owen concluzionează această secțiune și arată că aceste false teorii fac ca ceea ce Hristos a cumpărat să nu fie îndepărtarea propriu-zisă a păcatelor ci doar posibilitatea ei; nu salvarea ci doar posibilitatea de a fi salvat; nu câștigarea reconcilierii cu Dumnezeu ci doar o ușă către aceasta. B. Warfield observa că dacă Hristos a murit ca să facă salvarea posibilă îndepărtând orice obstacol din calea ei, obstacolul principal fiind păcatul, nu se poate înțelege de ce oamenii nu sunt salvați odată ce obstacolul a fost îndepărtat.¹³⁵

Owen neagă că moartea lui Hristos are alt scop, în ce-L privește pe Dumnezeu, decât slava Lui și acesta este motivul pentru care Îl numește „Robul Meu în care mă voi slăvi” (Isaia 49:3). Aducerea multor fii la slavă, o datorie care i-a fost încredințată, a fost pentru manifestarea și lauda slavei harului Său (Efeseni 1:6). Această proclamație

¹³⁴ Owen, *The Death of Christ*, 206.

¹³⁵ M. Howell, *Biblical and Logical Warrant for Definite Atonement*, http://www.ouruf.org/d/sv_atonement.pdf, 10 mai 2011.

completă a slavei Sale, făcută evidentă prin temperarea milei cu dreptatea Sa, este tot ce îi este atribuit Domnului prin moartea Fiului Său. În ce-i privește pe credincioși, scopul jertfei și vărsării sângelui lui Hristos a fost nu ca Dumnezeu să-i poată ierta pe oameni dacă ar fi vrut ci ca El să trebuiască să-i ierte în virtutea legământului, care era fundamentul meritelor lui Hristos.¹³⁶

3.3. DOVEZI ALE ADEVĂRATEI PERSPECTIVE: SCOPUL MORȚII LUI HRISTOS

Suma tezei, ce urmează să fie prezentată, este următoarea: Isus Hristos, în acord cu sfatul și voia Tatălui, S-a dat pe Sine Însuși la cruce, pentru a procura acele lucruri promise în legământul făcut cu Tatăl Său. El îndeplinește o mijlocire continuă cu intenția și scopul ca toate acele lucruri procurate prin moartea Sa să fie actualmente și infailibil oferite și aplicate tuturor celor pentru care a murit, conform cu voia și sfatul lui Dumnezeu.¹³⁷ Forma în care se vor prezenta afirmațiile Scripturii cu privire la această teză va fi prin împărțirea versetelor în trei mari grupe: întâi vor fi prezentate versetele care arată intenția și sfatul lui Dumnezeu, împreună cu propria mentalitate a Mântuitorului; apoi versete care arată îndeplinirea actuală, sau efectul morții Sale, a ceea ce a procurat, efectuat și produs; și în final, acele versete care subliniază cine sunt cei pentru care Hristos a murit; prezentați în mod special ca obiecte ale lucrării Sale de răscumpărare în scopul și planul lui Dumnezeu.

3.3.1. Intenția lui Dumnezeu în jertfirea Fiului

Hristos, care își cunoștea propria minte și de asemenea secretele Tatălui, spune despre Sine Însuși că: „a venit să mântuiască ce era pierdut” (Matei 18:11). Aceștia sunt cei

¹³⁶ Owen, *The Death of Christ*, 207.

¹³⁷ Owen, *The Death of Christ*, 208.

„mulți” (Matei 20:28), iar în alte locuri îi numește „noi”, credincioșii, distingându-i de lume (Galateni 1:4). Aceștia sunt „biserica” pe care El a iubit-o „și S-a dat pe Sine pentru ea” (Efeseni 5:25-27). Este evidentă intenția către care a ținut Hristos și Tatăl în marea lucrare a răscumpărării, ce este ea și către cine a fost îndreptată – ea a fost intenționată să-i salveze, să-i elibereze din lumea rea, să-i spele și să-i curățească, să-i facă sfinți, zeloși, roditori pentru orice faptă bună și pentru a-i aduce la Dumnezeu pe cei credincioși.¹³⁸

a. Parabola oii pierdute

În Matei 18:11 există o afirmație repetată în Luca 19:10 care spune că „Fiul omului a venit să mântuiască ce era pierdut”. Ambele pasaje prezintă scopul venirii lui Hristos, care a fost să facă voia Tatălui recuperând păcătoșii pierduți.¹³⁹ Hristos îi caută pe păcătoși și nu invers. Așa că până ce găsește ceea ce caută, până ce nu recuperează ceea ce a venit să salveze, El falimentează în scopul Lui. Declarația făcută în casa lui Zacheu arată că Hristos salvează în mod infailibil.

b. Declarația îngerului

Îngerul declară în Matei 1:21 scopul venirii în trup a lui Hristos, și prin urmare, scopul tuturor suferințelor Sale din trup: „El va mântui pe poporul Lui de păcatele sale.” Orice se pretinde pentru a completa și a salva perfect poporul Lui din păcatele lor a fost intenționat prin venirea Sa.¹⁴⁰ Cititorii lui Matei erau capabili de o înțelegere mai adâncă a expresiei „poporul Lui” în care includeau evrei și neamuri, ca și popor al Regelui mesianic, care era fiul lui David și fiul lui Avraam. Termenul „popor” poate fi echivalent cu „biserica”.¹⁴¹ Termenul „salva” înseamnă eliberare din cel mai mare rău: vina, poluarea, puterea și pedeapsa păcatului; și plasarea în posesia celui mai mare

¹³⁸ Owen, *The Death of Christ*, 157.

¹³⁹ Owen, *The Death of Christ*, 209.

¹⁴⁰ Owen, *The Death of Christ*, 209.

¹⁴¹ Donald A. Hagner, *Matthew 1-13* (Dallas: Word Books, 1995), 20.

bine. În pasajul prezent doar negativul este prezentat expres dar partea pozitivă este implicată.¹⁴²

c. Declarația lui Pavel

Pavel oferă o expresie similară în 1 Timotei 1:15 și susține că scopul venirii Salvatorului a fost „să mântuiască pe cei păcătoși”. Nu a fost doar deschiderea unei uși pentru ca ei să intre dacă ei vor și nu a fost să facă o cale posibilă așa încât ei să poată fi salvați ci să fie în mod real salvați de vina și puterea păcatului și de mânia lui Dumnezeu. Dacă El nu a falimentat în acel scop atunci cu siguranță că El a venit doar pentru cei care sunt salvați. Tatăl a făcut o înțelegere cu Fiul și i-a promis că va vedea „o sămânță de urmași” (Isaia 53:10). Rezultă că decretul și scopul dăruirii reale a unei semințe de credincioși lui Hristos, pe care El îi numește „copiii pe care Mi i-a dat Dumnezeu” (Evrei 2:13), este inseparabil atașat decretului lui Hristos prin care S-a dat pe Sine la moarte pentru păcate. De aceea, salvarea celor pe care Tatăl i-a dat este scopul și intenția acelui decret.¹⁴³

d. Declarația din Evrei

Apostolul declară în Evrei 2:14,15¹⁴⁴ că scopul primar al încarnării lui Hristos este să elibereze, pe copiii pe care Dumnezeu i-a dat, din puterea păcatului, a iadului și diavolului și să-i aducă aproape de Dumnezeu. Nu se menționează deloc cumpărarea unei posibilități de eliberare a tuturor. Nu toți sunt copiii care i-au fost dați de către Dumnezeu, nu toți sunt eliberați din moarte și de cel ce are puterea morții și de aceea nu pentru toți S-a făcut El părtaș sângelui și cărnii.¹⁴⁵ Scopul primar al încarnării a fost participarea lui Isus în moarte, prin care a anulat abilitatea diavolului de a stăpâni copiii lui Dumnezeu.

¹⁴² William Hendriksen, *The Gospel of Matthew* (Michigan: Baker Book House, 1979), 133.

¹⁴³ Owen, *The Death of Christ*, 209.

¹⁴⁴ „astfel dar deoarece copiii sunt părtași sângelui și cărnii, tot așa și El însuși a fost deopotrivă părtaș la ele, pentru ca prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morții, adică pe diavolul”

¹⁴⁵ Owen, *The Death of Christ*, 209.

Promisiunea lui Dumnezeu potrivit căreia va fi Răscumpărătorul Israelului a fost împlinită în Hristos. Isus este protagonistul care a frânt puterea diavolului și a securizat eliberarea pentru poporul lui Dumnezeu.¹⁴⁶ Moartea, care are un caracter demonic, este caracteristica existenței aparte de intervenția lui Dumnezeu însă toți cei care sunt poporul sau familia lui Dumnezeu, cei credincioși, sunt liberi din legătura morții fiindcă Hristos prin moartea Lui a anulat puterea și efectele ei.¹⁴⁷

e. Declarația din Efeseni

Același scop și intenție se găsește în Efeseni 5:25-27 și este repetat în Tit 2:14. Hristos S-a dat pe Sine spun ambele pasaje pentru „biserica” și pentru „noi” iar ambele cuvinte au o egală extensie și forță. El a făcut acest lucru pentru ca „s-o sfințească, să o curățească, să o prezinte înaintea Lui această Biserică slăvită, fără pată, fără zbârcitură” și pentru „și să-Și curățească un norod care să fie al Lui.” Este evident că nu toți oamenii aparțin acestei biserici și nu toți aparțin acelui grup căruia se asociază Pavel în cartea Tit fiindcă nu toți sunt curățiți, purificați, sfințiți, glorificați și aduși aproape de Hristos. Pavel afirmă că sacrificiul lui Hristos are un scop dublu: răscumpărarea și purificarea. În ce privește răscumpărarea paralelismul cu textul din Marcu 10:45 este evident și sugerează natura substituțională a jertfei lui Hristos iar purificarea este rezultatul inevitabil pentru cei ce sunt ai lui Hristos fiindcă ea a fost cumpărată de Hristos pentru ei.¹⁴⁸ Deși acest mod de a vorbi despre dragostea lui Dumnezeu nu este unic în Scripturi în acest loc Pavel vorbește despre „dragostea lui Dumnezeu față de cei aleși.” A absolutiza un singur mod în care Biblia vorbește despre dragoste înseamna a genera un sistem fals ce distruge imaginea corectă despre

¹⁴⁶ William L. Lane, *Hebrews 1-8* (Dallas: Word Books, 1991), 63.

¹⁴⁷ Simon J. Kistemaker, *Hebrews*, (Michigan: Baker Book House, 1988), 76.

¹⁴⁸ Thomas D. Lea, *1,2 Timothy, Titus*, (Nashville, Broadman Press, 1992), 315.

Dumnezeu.¹⁴⁹ În acest pasaj dragostea lui Dumnezeu este direcționată în mod concret către biserică. Dumnezeu își iubește biserica într-un mod în care nu o face cu ceilalți iar precizările Noului Testament, în acest sens, sunt des întâlnite.¹⁵⁰ Când umanitatea este divizată în două clase, biserica și lumea, prietenii și dușmanii lui Dumnezeu, oile și caprele, orice este afirmat distinct pentru una din clase este implicit negat pentru cealaltă clasă. Când se spune că un om muncește și își sacrifică sănătatea și puterea pentru copiii săi, este negat implicit faptul că motivul care îl împinge să facă aceasta este filantropia, sau că planul pe care îl are în vedere este binele societății. Deși s-ar putea să fie un filantrop și să dorească binele societății acest lucru nu schimbă adevărul că dragostea pentru copiii săi îl motivează și că binele lor este scopul său. În lumina lui Efeseni 5, unde moartea lui Hristos este atribuită dragostei pentru Biserică, este greu a se afirma că Hristos a dat la fel de mult pentru cei condamnați ca și pentru Biserica Sa.¹⁵¹

f. Declarația lui Hristos

Isus Hristos însuși restricționează obiectul sacrificiului Său când declară planul Lui și scopul morții Sale. În Ioan 17:19 El afirmă: „Eu însumi Mă sfințesc pentru ei, ca și ei să fie sfințiți prin adevăr”. „Ei” sunt cei „pe care Mi i-ai dat din lume” (Ioan 17:6) și nu este întreaga lume pentru că El nu se roagă pentru întreaga lume (Ioan 17:9). Așadar El se sfințește cu scop „ca și ei să fie sfințiți prin adevăr” adică pentru lucrarea la care S-a angajat să fie o jertfă. Fraza arată scopul către care a ținut Hristos și pe care L-a împlinit și aceasta este nădejdea Evangheliei.¹⁵²

g. Declarația din Galateni

Se afirmă în Galateni 1:4 că „El S-a dat pe Sine însuși pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din acest veac rău,

¹⁴⁹ D.A. Carson, *Difficult Doctrine of the Love of God*, (Wheaton: Crossway Books, 2000), 75.

¹⁵⁰ Carson, *Difficult Doctrine of the Love of God*, 19.

¹⁵¹ Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 521

¹⁵² Owen, *The Death of Christ*, 210.

după voia Dumnezeului nostru și Tatăl” iar în Galateni 4:4-6 este din nou declarat acest scop. Pentru că suntem fii, spune Owen, suntem eliberați de sub Lege, și drept urmare eliberați de vinovăția păcatului. Înfierea, primirea Duhului, atragerea la Tatăl, toate sunt părți ale scopului Tatălui în trimiterea Fiului Său. În acest verset (1:4) Pavel descrie câteva aspecte ale răscumpărării câștigate de Hristos: cauza (păcatele), metoda (sacrificiul), scopul și efectul (smulgerea din acest veac) și originea (după voia Lui). El arată că odată ce Hristos a murit în acord cu planul Tatălui și i-a răscumpărat pe credincioși nu mai este necesară tăierea împrejur fiindcă răscumpărarea a fost câștigată complet de Hristos.¹⁵³

h. Declarația din 2 Corinteni

2 Corinteni 5:21 declară că „pe Cel ce n-a cunoscut nici un păcat, El L-a făcut păcat pentru noi, ca noi să fim neprihănirea lui Dumnezeu în El”. Motivul pentru care Hristos a fost făcut păcat este pentru ca acei pentru care El a fost făcut păcat să devină neprihănirea Lui. Acum, dacă scopul lui Dumnezeu nu a fost salvarea universală și El a știut că niciodată nu va fi împlinită, atunci El trebuie să-L fi făcut pe Hristos să fie păcat doar pentru acei pe care dorea să-i facă neprihănire în El ca un efect al morții Sale.¹⁵⁴

Din toate aceste texte se desprinde următoarea concluzie: Tot ceea ce Tatăl și Fiul au intenționat să îplinească, pentru toți aceia pentru care Hristos a murit, a fost efectuat în mod sigur prin moartea Sa. Și ceea ce a fost efectuat este că ei sunt: răscumpeați, curățiți, sfințiți, purificați, eliberați de moarte, de Satan, din blestemul Legii, scăpați de vinovăția păcatului, făcuți neprihănire în Hristos și aduși aproape de Dumnezeu.¹⁵⁵

¹⁵³ Ronald Y.K. Fung, *The Epistle to the Galatians*, (Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1988), 42

¹⁵⁴ Owen, *The Death of Christ*, 211.

¹⁵⁵ Owen, *The Death of Christ*, 211.

3.3.2. Efectele actuale ale jertfei lui Hristos

Al doilea grup de versete evidențiază efectul prezent și actual al jertfei Lui, ceea ce a procurat, efectuat și produs cu adevărat în și față de cei pentru care a fost jertfă. Cele cinci efecte enumerate de John Owen au fost prezentate în primul capitol al tratatului din care teza își extrage teologia ispășirii.

a. Reconcilierea

În primul rând moartea lui Hristos are ca rezultat *reconcilierea* cu Dumnezeu.¹⁵⁶ Termenul grecesc (*katallasso*) înseamnă în mod literar „a aduce împreună” și este utilizat de cinci ori în Noul Testament.¹⁵⁷ Reconcilierea se referă la evenimentul prin care Dumnezeu și ființele umane, inițial înstrăinate, sunt aduse din nou împreună. Dușmănia care a existat de ambele părți a fost ridicată atât de răzvrătirea oamenilor cât și de mânia lui Dumnezeu provocată de această răzvrătire, dar prin reconciliere Dumnezeu a refuzat să pună aceste păcate în socoteala oamenilor și l-a făcut pe Hristos, Cel fără de păcat, să fie păcat purtând astfel păcatele lor.¹⁵⁸

Owen prezintă cinci premise care trebuie afirmate înainte ca să poată exista o reconciliere. [1] A fost la început o stare de inocență, prietenie, pace între om și Dumnezeu. [2] Prin păcat a apărut separare și frângerea păcii și a prieteniei între Dumnezeu și creatură. [3] Prin această rupere a prieteniei Dumnezeu a fost înstrăinat de păcătos așa încât a fost mânios pe el (Ioan 3:36).¹⁵⁹ [4] Această dușmănie de partea lui Dumnezeu consistă în: puritatea și sfințenia naturii Sale care nu poate accepta o creatură păcătoasă și vinovată să aibă părtășie cu El (Habacuc 1:13); dorința Sa de a pedepsi păcatul (Romani 1:32); sentința Legii, în stabilirea execuției (Geneza 2:17);

¹⁵⁶ Owen, *The Death of Christ*, 158.

¹⁵⁷ Geisler, *Systematic Theology*, vol. 3, 226.

¹⁵⁸ Stott, *Crucea lui Isus*, 195.

¹⁵⁹ John Owen, *The Gospel Defendend* (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1997), 531.

ca și fruct și evidență a acestei dușmăanii Dumnezeu îi detestă, le respinge îndatoririle și căile și le pregătește mânia și răzbunare care să le fie aplicate la timpul potrivit.¹⁶⁰ [5] Omul se află, de partea lui, în dușmănie față de Dumnezeu.

Inițiativa în reconciliere este a lui Dumnezeu (2 Corinteni 5:18-21) așa că orice explicație care ia inițiativa și o dă oamenilor sau lui Hristos este nebiblică. Hristos a fost agentul reconcilierii când a îndepărtat și a nimicit vrăjmășia care era între Dumnezeu și oameni (Romani 5:10) și această reconciliere a fost făcută când „a împăcat pe cei doi cu Dumnezeu într-un singur trup, prin cruce, prin care a nimicit vrăjmășia (Efeseni 2:16), așa că: „El este pacea noastră” (Efeseni 2:14). Îndepărtarea dușmăniei de ambele părți, împreună cu toate cauzele ei, este atribuită pe deplin jerfei Sale și în Coloseni 1:21,22 și Efeseni 2:13-16.

Reconcilierea nu a fost o tentativă de împăcare și nu este treptată ci este o lucrare încheiată care trebuie considerată încheiată. Deși există și o lucrare a lui Hristos față de credincioși în curs de desfășurare, ea are la bază o lucrare încheiată.¹⁶¹ La aceste exemple se adaugă toate acele pasaje în care se arată că rezultatele morții Sale sunt eliberarea completă de mânie, furie, moarte, de sub stăpânirea celui care are puterea morții (Romani 5:8-10) și de sub orice alt lucru care îi împiedica pe oameni să se bucure de dragostea și favorul divin. Nu se poate demonstra că aceste lucruri au fost câștigate pentru toți fiii lui Adam și nici că toți se pot bucura cu deplină siguranță de ele însă este evident că ele au fost procurate pentru toți aceia pentru care El a murit (Fapte 20:28; Romani 8:33,34), și că ele sunt efectele morții Sale pentru ei.¹⁶²

b. Justificarea

Al doilea rezultat al morții lui Hristos a fost *justificarea* (gk. *dikaioo*). Luter a numit-o „articolul principal al

¹⁶⁰ Owen, *The Gospel Defendend*, 532.

¹⁶¹ Stott, *Crucea lui Isus*, 194.

¹⁶² Owen, *The Death of Christ*, 213.

tuturor doctrinelor creștine, care în realitate este semnul creștinilor adevărați”.¹⁶³ Justificarea nu este o iertare care trece cu vederea ci este un act legal instantaneu prin care Dumnezeu îi declară drepti înaintea Lui pe cei ce nu sunt drepti în ei înșiși. Justificarea include iertarea păcatelor dar acest lucru nu ar fi rezolvat decât jumătate din problemă fiindcă ar fi provocat doar o neutralitate morală și de aceea justificarea include și atribuirea dreptății lui Hristos celui care este iertat.¹⁶⁴ După Luter, cea mai importantă figură în reformă a fost Calvin care a remarcat că în justificare: „omul nu este făcut drept ci acceptat ca și drept, nu în contul propriei neprihăniri ci în contul neprihănirii lui Hristos localizate în afara omului.”¹⁶⁵

Sursa justificării este favoarea nemeritată a lui Dumnezeu, adică harul Lui și nu faptele oamenilor (Romani 3:23,24) iar temeiul, sau motivul pentru care oamenii sunt justificați, este sângele Lui Hristos (Evrei 9:12,14) prin care a intrat în locul prea sfânt procurând eliberarea din vina păcatelor și răscumpărând oamenii din puterea păcatelor, de blestemul și mânia cuvenite pentru ele. Hristos a purtat păcatele într-un așa fel încât, în virtutea loviturilor și chinurilor pe care le-a purtat, când S-a oferit pe Sine pentru credincioși, El a procurat și efectuat libertatea lor așa încât nici unul dintre ei să nu mai sufere aceste lucruri pe care El le-a purtat pentru ei.¹⁶⁶ Nici o faptă și nici un act nu poate fi cauza sau condiția pentru justificare ci totul este bazat pe harul gratuit al lui Dumnezeu, prin Isus Hristos, ca și mijlocitor și chezaș al legământului (Romani 3:28; 4:5; 9:6).¹⁶⁷ Mijlocul prin care oamenii sunt justificați este numai prin credință. Ea nu are nici o valoare în ea însăși, valoarea ei constă numai și numai în obiectul ei. Richard Hooker afirma că „Dumnezeu îl îndreptățește pe omul care crede, dar nu pentru valoarea

¹⁶³ Stott, *Crucea lui Isus*, 179.

¹⁶⁴ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 761.

¹⁶⁵ Geisler, *Systematic Theology*, vol. 3, 236.

¹⁶⁶ Owen, *The Death of Christ*, 212.

¹⁶⁷ John Owen, *Faith and its Evidences*, (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1998), 278.

credinței Sale ci pentru valoarea Celui ce este crezut.”¹⁶⁸ Vorbind despre „adevăratul obiect al credinței justificatoare” Owen arată că Domnul Isus Hristos, în lucrare Lui de mediere pentru recuperarea și salvarea păcătoșilor, așa cum este prezentat și promis în Evanghelie, este obiectul potrivit credinței justificatoare.¹⁶⁹ Owen arăta că această credință cerută ca o datorie pentru a fi justificați este „un act al sufletului întreg prin care păcătoșii convinși renunță la ei înșiși pentru a se odihni în Dumnezeu prin Hristos și pentru a primi milă, iertare, viață, dreptate și salvare.”¹⁷⁰

c. Sfințirea

Al treilea efect al morții lui Hristos a fost *sfințirea* și acest rezultat este îndreptat spre om. John Owen a definit-o ca o lucrare a Sfintei Treimi: „Este renovarea universală a naturii făcută de Duhul Sfânt în conformitate cu imaginea lui Dumnezeu prin Isus Hristos.”¹⁷¹ Sfințirea este o lucrare supranaturală înfăptuită de Duhul Sfânt care începe în momentul regenerării, fiind considerată „al doilea stadiu al salvării” și este un proces continuu, progresiv, care își are finalitate doar în momentul gloriificării. Ea presupune spălarea de necurăția și poluarea păcatelor, reînnoind în om imaginea lui Dumnezeu, și alimentându-l cu harurile Duhului sfințeniei (Evrei 9:14; 1 Ioan 1:7) sau cu alte cuvinte ea este procesul prin care starea morală a credinciosului este adusă în conformitate cu statutul lui legal pe care îl are înaintea lui Dumnezeu.¹⁷² În perspectiva lui Owen, Duhul Sfânt este „cauza principală eficientă” în sfințire; sângele lui Hristos este „cauza meritorie” iar credința și încercările sunt „cauza instrumentală.”

Vorbind despre această cauză meritorie Owen arată în primul rând că sângele lui Isus Hristos ca și sacrificiu

¹⁶⁸ Stott, *Crucea lui Isus*, 186.

¹⁶⁹ John Owen, *The Works of John Owen*, vol.5 (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1967), 86.

¹⁷⁰ John Owen, *Faith and its Evidences*, 294.

¹⁷¹ John Owen, *The Holy Spirit*, (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1994), 386.

¹⁷² Erickson, *Teologie Creștină*, 835.

pentru spălarea de poluarea păcatului are aceste efecte: s-a oferit ca și ispășire pentru păcat și a procurat răscumpărarea eternă; și a fost stropit de Duhul asupra conștiinței credincioșilor pentru curățirea de faptele moarte; în al doilea rând sângele lui Hristos este în mod continuu în aceeași condiție – în aceeași forță și eficacitate ca și atunci când a fost vărsat.¹⁷³ Modul în care sângele lui Isus curățește de păcat este moral și spiritual, nu fizic, luând tot ce a fost dezgustător înaintea lui Dumnezeu datorită păcatului și curățind conștiința credinciosului de rușine dând îndrăzneală în prezența lui Dumnezeu. Modul în care omul devine părtaș beneficiilor jertfei este prin Duhul Sfânt care convinge omul de poluarea păcatului, arată singura metodă de purificare, lucrează credința prin care Hristos este primit împreună cu toate beneficiile medierii Sale și comunică sufletului și conștiinței purificarea prin sângele lui Hristos.¹⁷⁴

În Evrei 9:12-14 această curățire de păcate îi este atribuită în mod specific jertfei lui Hristos, efectuată înainte de înălțare (Evrei 1:3; este menționată din nou foarte clar în Evrei 9:26). Această expiere (punerea păcatului deoparte, prin sacrificiu) necesară și reală îi sfințește pe cei pentru care Hristos a fost sacrificiu.¹⁷⁵ O face în același fel ca și „sângele taurilor și al țapilor și cenușa unei vaci, stropită peste cei întinați, îi sfințește și le aduce curățirea trupului” (Evrei 9:13). Acest gen de sacrificii pământești au fost „umbra bunurilor viitoare” (Evrei 10:1).¹⁷⁶

d. Înfierea

A patra realizare câștigată de moartea lui Hristos este *înfierea* împreună cu toată libertatea și privilegiile glorioase care aparțin fiilor lui Dumnezeu (Galateni 4:4-

¹⁷³ Owen, *The Holy Spirit*, 440.

¹⁷⁴ Owen, *The Holy Spirit*, 445.

¹⁷⁵ Anexa 2 cuprinde argumente potrivit cărora sfințirea este un rezultat al jertfei lui Hristos

¹⁷⁶ Owen, *The Death of Christ*, 212.

5).¹⁷⁷ Deși prin creație toți oameni sunt copii ai lui Dumnezeu înfierea introduce un tip de relație extrem de diferit de relația pe care oamenii o au în general cu Dumnezeu (1 Ioan 3:1). Termenul „înfiere” (gk. *huiiothesia*) înseamnă în mod literal „un copil legal” și se găsește de cinci ori în Noul Testament și de aceea din punct de vedere teologic ea se referă la actul lui Dumnezeu prin care plasează o persoană ca și fiu în familia lui Dumnezeu (Galateni 4:5).¹⁷⁸ Este transferul de la un statut de înstrăinare și ostilitate la unul caracterizat de acceptare și favor.

Owen numește adopția ca fiind „transferul autoritativ al credinciosului prin Isus Hristos, din familia și lumea diavolului în familia lui Dumnezeu, cu investirea în toate privilegiile și avantajele acestei familii.” Pentru a exista o „înfiere” Owen observă cinci aspecte care trebuie să existe și care sunt prezente în cazul adopției credincioșilor: să fie fiu într-o familie din care urmează să fie luat; să existe o familie în care va fi luat și în care nu are nici un drept; să fie un transfer legal autoritativ dintr-o familie în alta; persoana adoptată să fie eliberată de toate obligațiile legate de familia din care a fost luat și în ultimul rând în virtutea acestei adopții cel adoptat să fie investit cu toate drepturile, privilegiile, avantajele și titlurile întregii moșteniri ale familiei în care este adoptat.¹⁷⁹

e. Perseverarea sfinților

Deși în tratatul „Death of death in the death of Christ” Owen nu prezintă explicit „perseverarea sfinților” ca fiind un efect actual al jertfei lui Hristos totuși îl prezintă ca un efect al morții lui Hristos în expunerea doctrinei despre perseverarea sfinților. Owen arată că ea este un efect direct al preoției lui Hristos prin aceste două acte: jertfa și mijlocirea Sa conform cu ceea ce apostolul spune în Evrei 7:25. Owen afirmă că jertfa lui Hristos, în special,

¹⁷⁷ Owen, *The Death of Christ*, 158.

¹⁷⁸ Norman Geisler, *Systematic Theology*, vol. 3, 226.

¹⁷⁹ John Owen, *Communion with God*, (Edinburgh: The Banner of Truth Trust: 1997), 209.

influențează în două moduri perseverarea sfinților sau asigurarea salvării lor. În primul rând prin faptul că îndepărtează toate cauzele separării de Dumnezeu adică cauza morală - vina păcatului (Evrei 9:12, Efeseni 1:7) pentru ca păcatul să nu mai fie o provocare înaintea ochilor Săi (Legea fiind împlinită iar dreptatea Lui fiind satisfăcută) și apoi cauza eficientă - puterea lui Satan și a păcatului (luându-i drepturile și titlurile și apoi puterea).¹⁸⁰ În al doilea rând prin faptul că a securizat comuniunea lor cu Dumnezeu procurându-le Duhul Sfânt – această procurare fiind efectul morții Sale.¹⁸¹ Procurarea Duhului Sfânt este evidentă fiindcă El este acela prin care toate beneficiile legământului sunt aplicate beneficiarilor lui și fiindcă există promisiunea trimiterii Lui la ai Săi – trei mărturisind aceasta: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.¹⁸²

f. Glorificarea

Efectele morții lui Hristos conduc până la așezarea credincioșilor în ceruri, în slavă și imortalitate pentru totdeauna. Termenul folosit în Vechiul Testament (*kabod*) are conotația de etalare a splendorii, bogăției și fastului sau are sensul de strălucire, splendoare, grandoare și faimă, În Noul Testament (gk. *doxa*).¹⁸³ Hristos nu a răscumpărat doar sufletele ci și trupurile credincioșilor de aceea atunci când va reveni El va învia trupurile tuturor credincioșilor reunindu-le cu sufletele lor și va schimba trupurile credincioșilor rămași în viață dându-le trupuri perfecte.¹⁸⁴ În timp ce sfințirea este actul de „salvare din puterea păcatului” glorificarea a mai fost numită actul de „salvare din prezența păcatului”.¹⁸⁵ Glorificarea presupune abolirea naturii păcătoase (1 Ioan 3:2), întâlnirea față în față cu Dumnezeu (Apocalipsa 22:4) și imposibilitatea de a mai păcătui. Glorificarea este pasul final în aplicarea

¹⁸⁰ John Owen, *Continuing in The Faith* (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1997), 290.

¹⁸¹ Owen, *Continuing in The Faith*, 308.

¹⁸² Owen, *Continuing in The Faith*, 308-310.

¹⁸³ Erickson, *Teologie Creștină*, 860.

¹⁸⁴ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 864.

¹⁸⁵ Norman Geisler, *Systematic Theology*, vol. 3, 226.

răscumpărării și ea nu este completă până când trupurile credincioșilor nu sunt eliberate de efectele căderii și aduse la starea de perfecțiune. Moștenirea credincioșilor este „răscumpărarea celor câștigați de Dumnezeu” (Efeseni 1:14) așa încât „cei ce au fost chemați să capete veșnica moștenire, care le-a fost făgăduită” (Evrei 9:15). Concluzia este că moartea și vărsarea sângelui lui Hristos a lucrat și procurat efectiv, pentru toți cei cuprinși în ea, răscumpărarea eternă, care constă în har aici și slavă după aceea.¹⁸⁶

Este adevărat că niciunul din aceste pasaje nu sunt suficiente în sine împotriva afirmațiilor răscumpărării generale, sau universalității meritelor lui Hristos dar din toate acestea se poate desprinde un argument general: moartea și jertfa lui Hristos (ca și sacrificiu adus Tatălui) îi sfințește pe toți aceia pentru care a fost intenționată ca sacrificiu; îi curățește de păcat, îi răscumpără din mânie, vină și blestem; produce pace și reconciliere cu Dumnezeu pentru ei; procură viață și imortalitate pentru ei; le poartă păcatele și îi vindecă. Dacă acestea sunt efectele actuale și reale ale celor pentru care Hristos a murit, atunci Hristos a murit doar pentru cei care sunt în mod real sfințiți, curățiți, răscumpărați, justificați, eliberați de mânie și moarte și salvați. Este evident că nu toți sunt așa, de aceea, nu toți pot fi considerați ca fiind obiectul specific al morții lui Hristos.¹⁸⁷

3.3.3. Versete care arată pentru cine a murit Hristos

În Scriptură expresiile care au în vedere scopurile și efectele morții lui Hristos sunt evidente și clare așa încât orice om le poate citi și înțelege. Există convingerea larg răspândită a *răscumpărării generale* potrivit căreia ea a fost plătită de Hristos pentru toți iar El a murit să răscumpere pe *toți și fiecare* – nu doar pe *mulți, biserica*

¹⁸⁶ Owen, *The Death of Christ*, 159.

¹⁸⁷ Owen, *The Death of Christ*, 214.

Sa, *aleșii* lui Dumnezeu, ci pe oricine din posteritatea lui Adam. Cei care susțin această poziție, spune Owen, trebuie să ajungă la una dintre următoarele concluzii: Dumnezeu și Hristos au falimentat în scopul propus, și nu au împlinit ceea ce au intenționat, moartea lui Hristos nefiind modul proporționat potrivit pentru obținerea scopului; afirmație care este un injuriu blasfemiator la adresa înțelepciunii, puterii și perfecțiunii lui Dumnezeu, ca și defavorabil valorii și vredniciei morții lui Hristos; ori, toți oamenii, toată posteritatea lui Adam, trebuie să fie salvată, spălată, sfințită și glorificată; lucru ce cu siguranță nu va fi susținut, cel puțin pentru că Scriptura și experiența milioanei de oameni nu o poate confirma.¹⁸⁸

Sunt multe pasaje care arată că persoanele pentru care Hristos a murit, sunt cei specific proiectați ca să fie obiectele lucrării răscumpărătoare, conform cu intenția și scopul lui Dumnezeu. În unele pasaje aceste persoane sunt numite „mulți” (Matei 20:28; 26:28; Isaia 53:11; Marcu 10:45; Evrei 2:10). Uzanța cuvântului „mulți” nu este suficientă pentru a restricționa obiectul morții lui Hristos la câțiva pentru că uneori înseamnă „toți” ca și în Romani 5:19. Totuși în unele pasaje cuvântul „mulți” este folosit într-un mod care cu siguranță nu înseamnă „toți”. Acești „mulți” sunt „oile” lui Hristos (Ioan 10:15), „copiii lui Dumnezeu cei risipiți” (Ioan 11:52), cei pe care Mântuitorul îi numește „frați” (Evrei 2:11), „copiii pe care Dumnezeu i-a dat” și care sunt „părtași sângelui și cărnii” (Evrei 2:13,14). Frecvent „mulți” sunt „cei dați de Tatăl Fiului” (Ioan 17:2,6,9,11) care cu siguranță vor persevera. Ei sunt oile cărora El le-a fost păstor „prin sângele legământului celui veșnic” (Evrei 13:20); „aleșii” (Romani 8:33); și „poporul” Său (Matei 1:21), care mai târziu sunt descriși ca „poporul cercetat și răscumpărat” (Luca 1:68); ei sunt „poporul cunoscut mai dinainte” (Romani 11:2); ei sunt „poporul” lui Dumnezeu care era în Corint înainte ca ei să fie convertiți (Fapte 18:10); poporul pentru care El „a pățimit dincolo de poartă” (Evrei 13:12); ei sunt „biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său” (Fapte 20:28), și pentru

¹⁸⁸ Owen, *The Death of Christ*, 160.

care „S-a dat pe Sine” (Efeseni 5:25); cei „mulți” ale căror păcate le-a purtat (Evrei 9:28), și cu care a făcut un legământ (Daniel 9:27).¹⁸⁹

Așadar cuvântul „mulți” fiind descris se poate referi doar la cei aleși în pasajele amintite; se referă la cei care sunt aleși de Dumnezeu pentru a moșteni viața eternă prin sacrificiul și vărsarea sângelui lui Hristos. Deși există multe obiecții pentru această interpretare Owen crede că ele pot fi îndepărtate cu ușurință fără ca interpretarea acestor texte să fie forțată.¹⁹⁰

¹⁸⁹ Owen, *The Death of Christ*, 214.

¹⁹⁰ Owen, *The Death of Christ*, 215.

4. CRITICĂ CONTEMPORANĂ

Argumentul „plății duble” și „triplei alegeri” au fost cele mai contestate argumente ale lui Owen așa încât toți cei care au studiat problema extensiei ispășirii au fost provocați să-i răspundă. Unii au dat senzația că au găsit probleme logice în argument iar alții că rezultatele susținerii unei astfel de poziții sunt dezastruoase. În această secțiune se vor analiza diverse obiecții aduse poziției lui Owen și răspunsurile oferite de susținătorii perspective calviniste.

4.1. ARGUMENTUL „PLĂȚII DUBLE”

Owen folosește deseori faimosul argument al „dublei plăți” care spune că dreptatea nu permite ca același păcat să fie pedepsit de două ori – odată de Hristos și încă odată de păcătos. Câțiva calviniști proeminenți ca și William Cunningham, Charles Hodge, Robert L. Dabney,¹⁹¹ Zacharius Ursinus în comentariul asupra Catehismului Heidelbergian sau John Davenant, semnatar al canoanelor de la Dort, au respins acest argument.¹⁹²

Teologii au observat că acest argument nu se găsește în Scriptură însă critica generală a teoriei este că exagerează analogia dintre datorie și păcate și că nu reușește să vadă că păcatul este o crimă nu o datorie, vină și nu faliment în datorii financiare. Cu alte cuvinte Owen tratează păcatul în termeni cantitativi nu calitativi.¹⁹³ Owen pare să confunde datoria pecuniară (comercială) cu satisfacția penală pentru păcat. Ei spun că Owen a înțeles fals că răscumpărarea implică o plătire literală către Dumnezeu așa încât ispășirea să securizeze aplicarea ei. Ispășirea nu a fost

¹⁹¹ Clifford, *Atonement and Justification*, 127.

¹⁹² Allen, *Whosoever Will*, 84.

¹⁹³ Clifford, *Atonement and Justification*, 127.

limitată în provizia ei ci în aplicația ei.¹⁹⁴ Deși această concepție poate să fie greșită argumentele lui Owen nu se bazează în principal pe acest argument ci mai degrabă pe unitatea jertfei și mijlocirii lui Hristos în oficiul de Mediator.¹⁹⁵

Majoritatea criticilor argumentului „plății duble” se bazează pe faptul că mântuirea este oferită cu condiția ca oamenii să creadă (Zacharius Ursinus, John Davenant) așa încât Dumnezeu nu este nedrept când îi pedepsește fiindcă nu au îndeplinit condiția.¹⁹⁶ Criticii lui Owen neagă faptul că Dumnezeu a promis împlinirea condiției legământului și faptul că Hristos a cumpărat această condiție pentru toți cei pentru care a fost jertfă. O altă problemă pe care criticii nu o rezolvă este cu privire la cei care nu au auzit niciodată de o asemenea condiție ori fiindcă erau morți la vremea când Hristos a fost adus jertfă ori pentru că Evanghelia nu a ajuns la ei. Dezbaterile în jurul acestui argument vin și din înțelegerea diferită a naturii legământului harului.¹⁹⁷ În timp ce unii cred că legământul a fost făcut universal cu toți Owen afirmă cu tărie că acesta a fost făcut doar cu unii.

4.2. PROBLEMA PREZENȚEI NECREDINȚEI ÎN CEI CREDINCIOȘI

Alan C. Clifford consideră argumentația lui Owen aparent convingătoare dar care ridică importante probleme. El observă că Owen deși recunoaște că există necredință în credincioși pare să nege păcătoșenia necredinței în cei necredincioși¹⁹⁸ Ca și răspuns se poate observa că Owen a recunoscut existența unui grad de necredință în toți credincioșii¹⁹⁹ dar acest lucru nu trebuie

¹⁹⁴ Allen, *Whosoever Will*, 89.

¹⁹⁵ Carl Trueman, *The Claims of Truth*, (Carlisle, Cumbria: Paternoster Press, 1998), 139.

¹⁹⁶ Allen, *Whosoever Will*, 84.

¹⁹⁷ Clifford, *Atonement and Justification*, 117.

¹⁹⁸ Clifford, *Atonement and Justification*, 121.

¹⁹⁹ Ed. Kelly M. Kapic, *Overcoming Sin and Temptation*, (Wheaton: Crossway Books, 2006), 138.

să ducă la concluzia că credinciosul se poate afla într-o stare de necredință similară cu cea a celui neregenerat sau că nu are deloc credință în anumite momente. Neil Chambers un critic puternic al lui John Owen arată că dacă Hristos a murit pentru păcatul necredinței celor aleși atunci urmează că cei aleși nu pot fi pedepsiți pentru necredință fiindcă Hristos a plătit deja pentru ei și înseamnă că ei pot fi descriși ca salvați iar Evanghelia este redusă doar la o informare a celor salvați despre faptul că ei sunt salvați.²⁰⁰ Chambers ajunge la această concluzie fiindcă falimentează să facă distincția între perspectiva eternității și cea temporală explicată mai jos.

4.3. PROBLEMA ALEȘILOR PÂNĂ ÎN MOMENTUL VENIRII LA CREDINȚĂ

Clifford afirmă că cei aleși, până vin la credință, nu pot fi acuzați de necredință fiindcă Isus a murit pentru acest păcat așa că ei pot fi numiți „salvați la Calvar”, Evanghelia fiind doar informarea faptului că ei sunt salvați²⁰¹ Dumnezeu ar fi nedrept dacă i-ai pedepsi pe cei aleși care mor fiindcă Hristos a plătit deja pentru ei. Argumentația lui Owen pare să ducă la concluzia că ispășirea lucrează aparte de credință și dacă acest lucru este adevărat atunci există dubii dacă crucea sau alegerea reprezintă metoda salvării sau alegerea.²⁰²

În primul rând, acest tip de argumentație falimentează să facă distincția între aplicarea răscumpărării din punct de vedere temporal și între moartea lui Hristos pentru credincioși. Din „*perspectivă temporală*” sau „*istorică*” Hristos a murit pentru niște oameni priviți ca potențiali pentru salvare. Oamenii pentru care Hristos a murit, nu pot fi cunoscuți înainte de momentul salvării așa că este corect, din punct de vedere istoric, a se spune că Hristos a

²⁰⁰ Allen, *Whosoever Will*, 88.

²⁰¹ Clifford, *Atonement and Justification*, 121.

²⁰² E. Ray Clendenen, *Calvinism: A Southern Baptist Dialogue*, (B&H Publishing Group, 2008), 134.

murit pentru toți. Limbajul suficienței morții lui Hristos este un limbaj al planului temporal. Din „*perspectiva eternității*” salvarea celor aleși este inevitabilă întrucât în legământul răscumpărării condiția pentru mântuire, credința, a fost cumpărată de Hristos. Punctul din care pornește Owen este cel al intenției lui Dumnezeu din perspectiva eternității și încearcă să explice totul din punctul de vedere al „legământului răscumpărării.”

Chiar dacă jertfa lui Hristos a fost intenționată pentru anumiți oameni totuși aceștia nu sunt justificați din eternitate ci se nasc prin natura lor copii ai mâniei ca și ceilalți. Ei rămân în această stare până când primesc credința și dacă ar muri înainte să primească credința ei ar merge în iad însă acest lucru este imposibil datorită stipulațiilor din legământ care împiedică acest lucru.²⁰³

4.4. AUTENTICITATEA OFERTEI UNIVERSALE A SALVĂRII

Allen susține că cei care nu sunt aleși nu pot primi o reală și sinceră ofertă a salvării prin predicarea Evangheliei iar chemările generale nu au nici un sens dacă nu există o provizie universală în moartea lui Hristos.²⁰⁴ Unii arminieni au obiectat că această chemare nu este consistentă cu sinceritatea lui Dumnezeu dar obiecția are forță egală și se îndreaptă împotriva precunoașterii lui Dumnezeu fiindcă cum poate să li se ofere salvarea celor despre care știe că o vor refuza și astfel vina lor va fi agravată?²⁰⁵

Jack N. Macleod prezintă câteva răspunsuri la obiecția prezentată aici. În primul rând, trebuie observat că aceeași dificultate este prezentă atunci când se susține doctrina inabilității totale a omului sau cea a alegerii divine. În al doilea rând, în ce privește logica, Hristos nu trebuie predicat ca și cum ar fi murit pentru toți oamenii dacă

²⁰³ Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 528

²⁰⁴ Allen, *Whosoever Will*, 86.

²⁰⁵ Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 644.

Biblia învață opusul.²⁰⁶ Cât despre autenticitatea chemării: în primul rând chemarea Evangheliei este, simplu, porunca dată oamenilor ca să creadă, cu promisiunea că vor fi salvați. Porunca nu implică că li se va da această credință la fel cum porunca lui Dumnezeu ca oamenii să iubească nu implică că li se va dăruia această dragoste sau că oamenii au puterea prin ei înșiși să-L iubească pe Dumnezeu perfect; în al doilea rând chemarea generală este modul ales de Dumnezeu pentru a-și aduna poporul ales; în al treilea rând chemarea generală arată iraționala păcătoșenie și perversiune a celor ce resping oferta.²⁰⁷ Pe de altă parte, când Dumnezeu îi cheamă la mântuire pe cei care nu sunt aleși El o face simplu pentru că își găsește plăcerea în acest lucru, în a mântui.

Charles Hodge exprima acest lucru printr-o serie de exemple dintre care se amintesc două. Este ca și cum familia unui om ar fi în captivitate împreună cu alți oameni și din dragoste pentru ei și cu scopul răscumpărării lor este plătit un preț de răscumpărare suficient pentru eliberarea tuturor captivilor nu doar a familiei respective, de aceea este clar că oferta eliberării poate fi oferită tuturor pe baza prețului plătit deși a fost intenționat doar pentru o parte dintre ei. Sau este ca și un ospăț pe care un om îl dă pentru prietenii lui unde mâncarea este din abundență și suficientă așa încât să poată deschide ușile pentru toți cei care vor să vină.²⁰⁸

Sacrificiul lui Hristos are o valoare intrinsecă suficientă pentru salvarea întregii lumi. Valoarea jertfei lui Hristos este infinită, absolută și atot-suficientă iar această suficientă infinită oferă fundamentul universalității nerestricționate a chemării evangheliei. Fiindcă Hristos este Dumnezeu, sângele Lui oferă satisfacție infinită dreptății lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu ar fi dorit să salveze câteva mii de lumi sau doar un singur om Hristos nu ar fi trebuit să sufere mai mult sau mai puțin decât a făcut-o, deodată ce toate păcatele sunt împotriva unui

²⁰⁶ F.a., *Out of Bondage*, 84.

²⁰⁷ Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 653.

²⁰⁸ Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 527

Dumnezeu infinit și cer o plată infinită din partea unui Mijlocitor.²⁰⁹ Ceea ce a fost suficient pentru unul este suficient pentru toți. Dacă păcătoșii pier nu este pentru că nu există suficient merit în moartea lui Hristos pentru împlinirea tuturor cerințelor legii și ale dreptății împotriva lor.

Roger Nicole exemplifică acest lucru astfel: cei care oferă prin publicitate anumite produse nu pretind că au un stoc coextensiv cu numărul de ziare în care este oferită publicitatea. Singura cerință pentru o invitație sinceră este aceasta – dacă condiția e împlinită, ceea ce este oferit va fi cu adevărat dat în posesia celui ce împlinește condiția. Așadar, o ofertă reală nu implică un stoc coextensiv cu oferta.²¹⁰ Sinceritatea ofertei este pusă la îndoială și datorită faptului că oamenilor cărora le este făcută oferta nu o pot accepta și astfel oferta nu este decât o batjocorire a stării lor. Însă oferta nu presupune neapărat asistența din partea celui care oferă și nimeni nu poate obiecta că oferta nu este sinceră fiindcă nu oferă asistență. În cazul mântuirii inabilitatea oamenilor de a primi oferta este în totalitate datorată lor și nu este indusă de Dumnezeu.²¹¹

O obiecție serioasă a fost prezentată împotriva ideii că sacrificiul lui Hristos are o valoare suficientă pentru salvarea întregii lumi dar este eficientă doar pentru cei aleși. Obiecția există nu pentru că nu ar fi așa ci pentru că Biblia nu vorbește niciodată ipotetic despre jertfa lui Hristos. Un astfel de limbaj nu arată deloc omnisciența și suveranitatea absolută a lui Dumnezeu. Era necesară o jertfă cu o valoare infinită fiindcă ea ispășește păcatele în fața unei sfințenii infinite a unui Dumnezeu sfânt infinit. Caracterul lui Dumnezeu definește ce fel de jertfă pentru păcat este necesară. De aceea ar fi fost nevoie tot de o jertfă cu o valoare infinită chiar dacă Hristos ar fi trebuit să

²⁰⁹ Joel Beeke, *Definite Atonement*, <http://alturl.com/any7n>, 11 mai 2011.

²¹⁰ Joel Beeke, *Defending Definite Atonement*, <http://alturl.com/ta27z>, 11 mai 2011.

²¹¹ Roger Nicole, *Covenant, Universal Call and Definite Atonement*, <http://alturl.com/56dvs>, 11 Decembrie 2011.

moară pentru un singur om. A spune că jertfa lui Hristos este „suficientă pentru toți dar eficientă pentru cei aleși” este o speculație iar Biblia nu Îl prezintă pe Dumnezeu care speculează în posibilități ipotetice și de aceea nici oamenii nu trebuie să o facă.²¹²

4.5. RAȚIUNEA OFERTEI UNIVERSALE A SALVĂRII

David Allen afirmă că nici un calvinist nu se poate uita în ochii unui necredincios și să-i spună sincer „Isus a murit pentru păcatele tale” ci trebuie să facă afirmații vagi precum „Hristos a murit pentru cei păcătoși.” Sam Waldron observa că nimeni nu trebuie să facă astfel de afirmații fiindcă în predicile apostolilor, publice sau private, nu se găsește vreo afirmație în care să se spună că Isus a murit pentru un individ, iar afirmațiile pe care Allen le numește „vagi” sunt deoseori întânite în Scriptură.²¹³ Nu este niciodată nevoie să se afirme că Hristos a murit eficace pentru fiecare om. Lucrul acesta creează confuzie deoarece este evident pentru fiecare că numai cei ce cred sunt mântuiți.²¹⁴ Conținutul Evangheliei nu constă în a spune oamenilor că Hristos a murit pentru o persoană specifică. Indiferent ce s-ar crede despre sfera de cuprindere a ispășirii realitatea este că, în Evanghelie, Hristos este oferit oricui cheamă Numele Domnului (Romani 10:13). Invitația este gratuită și nelimitată pentru păcătoșii care vor veni la Hristos.²¹⁵ Invitația este *universală* dar în același timp limitată la „toți cei trudiți și împovarați”, „cei bolnavi”, „cei păcătoși”, „oricine crede”. Nimeni nu este exclus decât cei care se exclud prin necredință și nepocăință. Predicarea Evangheliei înseamnă a invita păcătoșii să vină la Hristos. Ceea ce trebuie spus despre cruce este că moartea lui

²¹² Matthew McMahon, *Jesus Died for Aliens on Planet Zeno*, <http://alturl.com/s8cy4>, 11 decembrie 2011.

²¹³ Clendenen, *Calvinism: A Southern Baptist Dialogue*, 149.

²¹⁴ Erroll Hulse, *Cine mântuiește, Dumnezeu sau omul?* (Oradea: Făclia, 2010), 56.

²¹⁵ Packer, *Evanghelizarea și Suveranitatea lui Dumnezeu*, 112.

Hristos este temelul în baza căruia este acordată iertarea lui Hristos și nu trebuie pusă problema sferei de cuprindere a ispășirii în planul lui Dumnezeu.

Wayne Grudem arată că în final, afirmația „Hristos a murit pentru păcatele voastre” sau „Hristos a murit pentru toți oamenii” este corectă din punct de vedere doctrinar dacă prin ea se înțelege că „Isus Hristos a murit ca să ofere iertarea de păcate”. Această dorință de a fi puri în afirmații este un element de discordie care în realitate nu creează probleme fiindcă necredincioșilor li se amintește că pentru a experimenta beneficiile lucrării lui Hristos trebuie întâi să se încreadă în El.²¹⁶ D.A. Carson observa corect că atât arminienii cât și calvinistii trebuie să afirme că Hristos a murit pentru toți în sensul că moartea Sa a fost suficientă pentru toți.²¹⁷

În predicare lucrarea lui Hristos nu trebuie separată de persoana lui Hristos. Nu trebuie predicată „ispășirea”, „salvarea”, „răscumpărarea” sau „justificarea” ci Hristos și El răstignit. Aceste binecuvântări au fost câștigate de Hristos și sunt disponibile doar în El. În predicare trebuie evitată plaga contemporană de a predica beneficiile Evangheliei fără a-L predica pe Hristos ca Binefăcătorul în Evanghelie; trebuie predicat Hristos crucificat, mort și înviat în care toate binecuvântările devin ale celor ce cred.²¹⁸ Perspectiva calvinistă cu privire la ispășire garantează succesul în evanghelizare și va susține eforturile evanghelistice în mijlocul descurajării. Dumnezeu are oameni care vor fi salvați în mod sigur prin predicarea Cuvântului. El i-a ales, Fiul a murit pentru ei iar Duhul îi va regenera prin mesajul mântuirii.²¹⁹

O percepție calvinistă despre ispășire garantează succesul în evanghelism și aici se găsește explicația pentru care marii evangheliști au crezut într-o ispășire limitată.

²¹⁶ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 634.

²¹⁷ D. A. Carson, *The Difficult Doctrine of the Love of God* (Wheaton, Illinois: Crossway Books, 2000), 77.

²¹⁸ Jeremy Walker, *John Owen and The Death of Death*, <http://alturl.com/7vb5v>, 11 mai 2011.

²¹⁹ Tom Ascol, *On Why Every Christian Must Believe in a Limited Atonement*, <http://alturl.com/xqqxe>, 11 mai 2011.

Acest lucru stimulează răbdarea întrucât Dumnezeu își va mântui cu siguranță poporul; aduce și zel întrucât există oameni care vor răspunde chemării Evangheliei; dar provoacă și dependență de Dumnezeu deoarece doar Dumnezeu singur poate produce mântuirea. În final, faptul că nu există o înțelegere perfectă în mintea umană a modului în care poate fi reconciliată oferta generală a Evangheliei și doctrina ispășirii limitate, totuși acesta este tiparul Scripturii.²²⁰

Oferta generală a Evangheliei se bazează pe starea de păcat în care se nasc toți oamenii. Pentru că nimeni nu știe care sunt aleșii, Evanghelia poate fi oferită deplin și liber tuturor.

4.6. REALITATEA DRAGOSTEI UNIVERSALE A LUI DUMNEZEU

Non-calviniștii și arminienii au sugerat că perspectiva calvinistă asupra dragostei lui Dumnezeu contrazice nenumărate texte care afirmă dragostea universală a lui Dumnezeu. Această concluzie este extrasă din confuzia făcută asupra modurilor diverse în care Scriptura vorbește despre dragostea lui Dumnezeu. Spre exemplu Evanghelia lui Ioan prezintă dragostea specială intra-Trinitariană (Ioan 3:35; 14:31). Apoi găsim în Biblia afirmată dragostea providențială a lui Dumnezeu față de tot ceea ce a creat – creația fiind produsul unui Creator iubitor. Acest tip de dragoste nu poate fi similar cu cel precedent. Există apoi dragostea salvatoare față de lumea căzută (Ioan 3:16). Cuvântul „lume” se referă nu la mărimea lumii ci la răutatea ei. În vocabularul lui Ioan termenul poartă conotația de ordinea morală în răzvrătirea culpabilă voluntară față de Dumnezeu. Dragostea lui Dumnezeu în trimiterea Fiului Său este de admirat nu pentru că este extinsă la o lume așa de mare ci fiindcă e extinsă la o lume așa de rea. În al patrulea rând Scriptura vorbește despre

²²⁰ Joel Beeke, *Defending Definite Atonement*, <http://alturl.com/dy3wn>, 11 mai 2011.

dragostea particulară, efectivă, selectivă față de cei aleși (Deuteronom 7:7-8; 10:14-15; Maleahi 1:2-3). Și în final dragostea lui Dumnezeu este direcționată față de poporul Lui într-un mod condiționat (Ioan 15:9). Există pericolul de a lua un singur mod, a-L face exclusiv și a-L absolutiza făcându-L ca să controleze celelalte texte care vorbesc despre diferite feluri în care Dumnezeu iubește.²²¹

Pe de altă parte, textele aduse în discuție nu implică în mod necesar că Dumnezeu dorește mântuirea fiecărui membru al rasei umane ci ele arată faptul că Dumnezeu își găsește plăcerea, în mod special, în salvarea păcătoșilor. 2 Petru 3:9 pare să se refere la cei dintre credincioși iar în 1 Timotei 2:4 cuvântul „toți” înseamnă „oameni din toate categoriile” așa cum au susținut Augustin și Calvin. În plus, Ioan 3:16 arată direcția globală a dragostei lui Dumnezeu și nu faptul că fiecare om este obiectul dragostei salvatoare a lui Dumnezeu.²²² Dacă Dumnezeu dorește să păstreze voința liberă a omului mai mult decât dorește să-i mântuiască pe toți oamenii atunci și arminienii trebuie să fie de acord că Dumnezeu nu dorește în mod absolut mântuirea oamenilor și că versetele amintite se referă numai la un aspect al voinței Sale.

Deși calvinismul face să pară că există un conflict în voia lui Dumnezeu când spune că Dumnezeu nu a hotărât ca toți oamenii să fie mântuiți și că în același timp dorește ca toți să se pocăiască, există totuși versete care îi impută lui Dumnezeu dorințe neîmplinite. Calvin afirma că prezentarea voii lui Dumnezeu ca fiind dublă este datorită finitudinii și incapacității minților oamenilor de a înțelege adâncurile profunde ale alegerii.²²³

Scriptura vorbește despre voia lui Dumnezeu normativă – ea fiind declarația a ceea ce omul trebuie să facă, și voia decretivă – fiind legată de hotărârea Lui (adesea secretă) și care stabilește ceea ce va fi. Ambele aspecte sunt realități

²²¹ Carson, *Difficult Doctrine of the Love of God*, 16-17.

²²² Roger Nicole, *The Case for Definite Atonement*, <http://alturl.com/wbnbe>, 10 mai 2011.

²²³ Paul Hartog, *A Word for the World: Calvin on the Extent of the Atonement*, (Schaumburg: Regular Baptist Press, 2009), 31.

chiar dacă nu se poate explica cum sunt legate în mintea lui Dumnezeu. Acesta este un motiv pentru care se spune că Dumnezeu este incomprehensibil.²²⁴ Dumnezeu vrea salvarea tuturor oamenilor în voia Sa revelată și aceasta este dragostea universală salvatoare a lui Dumnezeu care trebuie deosebită de dragostea răscumpărătoare. Unii calviniști au afirmat că Hristos i-a răscumpărat doar pe cei aleși (dragostea răscumpărătoare) în moartea Lui dar ei admit totuși că Dumnezeu vrea să salveze toată umanitatea prin dragostea Sa benevolentă. Cunoașterea voii revelate a lui Dumnezeu conduce evanghelizarea nu ignoranța față de voia lui secretă.²²⁵

Un exemplu relevant în această discuție este rugăciunea Domnului Isus din grădina Ghetsimani. Deși Hristos a venit pentru a-și da viața răscumpărare, deși și-a dat viața de bună voie totuși El se roagă lui Dumnezeu pentru îndepărtarea paharului – a suferințelor și morții Sale. În acest pasaj Îl vedem pe Hristos dorind ceva împotriva voinței Sale. În Fapte 2:23 avem un alt exemplu. Dumnezeu a plănuit ca Hristos să moară pentru salvarea păcătoșilor și totuși era împotriva voii Sale morale ca oamenii să-L omoare pe Hristos.²²⁶ Aceasta nu înseamnă că Dumnezeu dorește împotriva voii Sale ci diferența se află între dorințele și acțiunile lui Dumnezeu. Este ca și un tată care nu dorește să-i producă durere copilului dar, din dragoste pentru el, îl disciplinează totuși.

4.7. DREPTATEA LUI DUMNEZEU CA SCOP AL ISPĂȘIRII

David P. Nelson arată că motivul ispășirii universale, conform unor texte ca Ioan 3:18 este ca să susțină dreptatea lui Dumnezeu așa încât necredincioșii se auto-

²²⁴ J.I. Packer, *Evanghelizarea și Suveranitatea lui Dumnezeu*, (Cluj-Napoca: Logos, 2010), 106.

²²⁵ Allen, *Whosoever Will*, 97.

²²⁶ Kevin L. Howard, *Limited Atonement*, <http://alturl.com/j74qh>, 11 Decembrie 2011.

condamnă atunci când Îl resping pe Hristos. Ideea că sângele lui Hristos a fost risipit (susținută de calviniști), spune el, ignoră sensul în care crucea demonstrează neprihănirea lui Dumnezeu și servește nu doar la ispășirea păcatelor ci pentru a arăta dreptatea lui Dumnezeu în judecată așa încât cei ce Îl resping pe Hristos sunt pe drept condamnați.²²⁷ Clifford completează ideea și afirmă că necredincioșii nu sunt vinovați de nimic dacă Hristos nu a fost dat pentru ei fiindcă necredința implică o provizie definită de har.²²⁸ David Allen, pe de altă parte, arată că Scriptura spune că unii oameni pier fiindcă nu cred când au auzit Evanghelia.²²⁹

Trebuie afirmat clar că motivul pentru care oamenii merg în pedeapsa eternă nu este în primul rând pentru că ei au respins moartea lui Hristos fiindcă unii nici nu au auzit despre așa ceva iar unii erau deja în moartea eternă atunci când Hristos a murit. Motivul se află în primul rând în păcătoșenia personală și nu în respingerea jertfei lui Hristos. Respingerea jertfei lui Hristos nu face decât să-i mențină pe păcătoși sub mânia lui Dumnezeu sub care se aflau. Când Scriptura vorbește despre pedeapsa veșnică, accentul ei nu cade pe suferința oamenilor din cauză că L-au respins pe Hristos ci pe suferința cauzată de păcatele pe care le-au făcut în viață (Romani 5:6-8; 13-16).²³⁰

Sam Waldron arăta că dacă necredința este motivul unic pentru care oamenii merg în iad înseamnă că oricine nu a auzit Evanghelia și, nu a comis păcatul necredinței, este astfel salvat și ca oamenii să fie mântuiți, ar trebui să nu li se predice Evanghelia. Biblia, pe de altă parte, arată că oamenii merg în iad și din cauza altor păcate, nu doar din cauza necredinței (Matei 16:27; Romani 2:5-16; Apocalipsa 20:12). În ultimul rând, dacă Hristos nu a murit pentru păcatul necredinței atunci nimeni dintre cei care au auzit Evanghelia nu pot fi salvați pentru că toți creștinii au comis păcatul necredinței înainte și după ce a fost salvat (Matei

²²⁷ Clendenen, *Calvinism: A Southern Baptist Dialogue*, 134.

²²⁸ Clifford, *Atonement and Justification*, 112.

²²⁹ Allen, *Whosoever Will*, 86.

²³⁰ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*,

17:17,20; 26:69-75).²³¹ Vorbind despre această dilemă J.I. Packer spunea: „Dumnezeu dă oamenilor ceea ce aleg, nu opusul. Așadar, cei care aleg moartea trebuie să-și „mulțumească” lor înșiși pentru faptul că Dumnezeu nu le dă viața.” A nu crede în Biblie este o vină, iar necredincioșii nu se pot scuza că nu au fost aleși. Necredinciosului i s-a oferit viața și ar fi avut-o dacă ar fi vrut.²³²

Este adevărat că ispășirea a avut aceste două cauze: dragostea și dreptatea lui Dumnezeu. Dragostea este afirmată cu claritate în multe texte din Scriptură (Ioan 3:16). Dreptatea lui Dumnezeu, pe de altă parte, pretindea ca Dumnezeu să găsească o cale prin care pedeapsa meritată pentru păcate să fie plătită. Ispășirea a avut, deci, scopul de a arăta neprihănirea lui Dumnezeu (Romani 3:25). Dumnezeu a iertat păcatele în Vechiul Testament dar pentru ele nu a plătit nimeni – fapt care îi putea face pe oameni să se întrebe dacă Dumnezeu este drept. În acest sens dreptatea lui Dumnezeu a fost cu siguranță o cauză a ispășirii.²³³

²³¹ Clendenen, *Calvinism: A Southern Baptist Dialogue*, (B&H Publishing Group, 2008), 144.

²³² Packer, *Evanghelizarea și Suveranitatea lui Dumnezeu*, 118.

²³³ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 598

5. RĂSCUMPĂRAREA EFICACE

John Owen este recunoscut datorită perspectivelor calviniste prezente în toate lucrările sale. Doctrina ispășirii limitate este punctul de declanșare a controversei dintre cele cinci doctrine ale acrostihului TULIP. Întrebarea la care răspunde doctrina ispășirii limitate este: Este Hristos un Mântuitor real sau doar unul potențial? Întrebarea poate fi pusă și altfel: Prin moartea Lui, Hristos a făcut ispășire pentru păcatele fiecărui om, sau numai pentru păcatele celor aleși?²³⁴

Termenul de *limitat* este nepotrivit pentru că lasă să se înțeleagă o insuficiență în ispășire însă ea poate fi numită răscumpărare *specifică*, sau *hotărâtă*. Bapțiștii reformați după anul 1970 au preferat să folosească expresia de *ispășire sigură*. Packer remarca că termenul *limitat* este de multe ori pronunțat cu accentul asupra adjectivului și interpretat de cele mai multe ori ca și cum calviniștii au un interes special în a limita mila divină.²³⁵ De vreme ce nu toți oamenii sunt salvați ca rezultat al morții răscumpărătoare a lui Hristos o limitare a ispășirii trebuie admisă. Arminienii limitează la rândul lor ispășirea fiindcă afirmă că ea a fost destinată doar să facă posibilă mântuirea tuturor oamenilor cu condiția ca aceștia să creadă în timp ce moartea lui Hristos *in sine* nu asigură și nu garantează efectiv nimănui mântuirea. Așadar limitarea intervine la nivelul *cuprinderii* ei (poziția calvinistă) fie la nivelul *eficienței* ei (nu asigură mântuirea nimănui).²³⁶ Secțiunea de față se ocupă de câteva dintre argumentele pe care John Owen le-a dezvoltat împotriva perspectivei universalității răscumpărării.

²³⁴ R. C. Sproul, *Doctrinile Harului* (Arad: Multimedia, 2002), 181.

²³⁵ J.I. Packer, *A Quest for Godliness* (Wheaton: Corssway Books, 1990), 129.

²³⁶ David N. Steele&Curtis C. Thomas, *Cele cinci teze ale calvinismului* (Oradea: Cartea creștină, 1999), 48.

5.1. NATURA LEGĂMÂNTULUI HARULUI

Owen nu se depărtează, prin particularismul lui, de concepția calvinistă în ce privește legământului harului dar este adevărat că respinge perspectiva potrivit căreia oferta universală a evangheliei implică în mod necesar ca legământul să fie făcut în mod universal cu toți.²³⁷ Omul a falimentat în a obține binecuvântarea prin legământul faptelor²³⁸ așa că Dumnezeu își duce la îndeplinire planul etern și hotărârea de răscumpărare prin „noul legământ” sau „legământul harului” fiind un legământ pe care Dumnezeu îl stabilește cu poporul Său promițându-i prietenia.²³⁹ A fost numit legământ „al harului” fiindcă originează în dragostea misterioasă a lui Dumnezeu față de păcătoșii ce merită doar blestem și mânie. E numit legământul cel nou fiindcă a fost stabilit, ratificat și confirmat în moartea lui Hristos, El fiind autorul Lui.

Baza și asigurarea tuturor beneficiilor acestui legământ este legământul „răscumpărării.” În acest sens legământul răscumpărării este condiționat de lucrarea meritorie a lui Hristos iar legământul harului este necondiționat – beneficiile lui fiind oferite credincioșilor fără plată.²⁴⁰ Deși credința este condiția pentru intrarea în legământ, fiindcă ea este câștigată de moartea lui Hristos fără o altă condiție, este ca și cum intrarea în legământ ar fi necondiționată. Puterea de a crede este dată de Dumnezeu.²⁴¹

Diferența majoră dintre aceste două legăminte este următoarea: în legământul cel nou există un Mijlocitor care împlinește condițiile legământului reconciliindu-i pe

²³⁷ Allan C. Clifford, *Atonement and Justification*, (New York: Oxford University Press, 1990), 117.

²³⁸ Este vorba despre legământul încheiat cu Adam căruia îi era atașat condiția ascultării desăvârșite

²³⁹ Martyn Lloyd-Jones, *Mari Doctrină ale Bibliei*, vol. 1, 242.

²⁴⁰ R.L. Dabney, *Systematic Theology*, (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1985), 433.

²⁴¹ Dabney, *Systematic Theology*, 439.

oameni cu Dumnezeu; ²⁴² Hristos este „mijlocitor” în următoarele două sensuri: doar pe baza a ceea ce El a făcut Dumnezeu a intrat în legământ cu omul și în al doilea rând, El garantează împlinirea tuturor promisiunilor legământului.²⁴³ Acest legământ era încheiat între păcătoși și Dumnezeu.

Efectele legământului nu pot fi extinse dincolo de scopul lui iar această afirmație este dedusă din natura legământului descris în Ieremia 31:31-32 (repetat în Evrei 8:9-11). Aici este diferența dintre perspectiva pelagiană, luterană sau arminiană asupra naturii legământului și perspectiva augustiniană (susținută și de Owen). Dumnezeu decide cine sunt cei care vor fi salvați și aici nu sunt incluși toți oamenii ci doar cei ce vor fi salvați.²⁴⁴ Dovada că acest legământ nu este făcut cu toți este că „nu toți au credința” (2 Tesaloniceni 3:2) ci ea este a „aleșilor lui Dumnezeu” (Tit 1:1). Fiecare binecuvântare a noului legământ este comunicată tuturor celor cuprinși în legământ (Efeseni 1:3). Dacă legământul este general, credința nu este una dintre binecuvântările lui, fie toți trebuie să o aibă. Nu poate exista convingerea că Dumnezeu a făcut un legământ al harului cu toți, în special cu cei care nu au auzit un cuvânt despre legământ, har sau condițiile lui, și nici nu au primit har pentru împlinirea condițiilor lor iar fără har toată lucrarea este fără folos.

Condiția legământului este și diferența majoră între vechiul legământ al faptelor și cel nou, al harului. Dumnezeu nu doar cere împlinirea condiției prescrise ci și promite efectul în cei cu care legământul este făcut, pentru că, fără eficacitatea spirituală, noul legământ ar fi la fel de slab și neprofitabil ca și cel vechi.²⁴⁵ Deși credința este o condiție *sine qua non* (o condiție indispensabilă și esențială) pentru mântuire și este o datorie a omului, ea este totuși un har. Dumnezeu promite credință pentru cei aleși, o lucrează în ei, și apoi îi răsplătește cu pace, bucurie

²⁴² Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 548.

²⁴³ Charles Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 364.

²⁴⁴ Charles Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 356.

²⁴⁵ Owen, *The Death of Christ*, 236.

în Duhul Sfânt și viață eternă.²⁴⁶ Condiția nu este cauza meritorie a salvării, așa cum a fost în legământul cu Adam, ci doar instrumentul prin care omul este unit cu Hristos.²⁴⁷

Concluzia este că în noul legământ al harului, promisiunile lui distincte în binecuvântările lor sunt restricționate la oamenii pe care Dumnezeu i-a cunoscut mai dinainte, așa că el nu este universal extins la toți. Sângele lui Isus este sângele acestui legământ. Jertfa Lui a fost intenționată să procure binecuvântările promise în legământ, pentru că El a fost chezașul legământului (Evrei 7:22). Nu se poate concepe ca această jertfă să fi fost făcută pentru oricine ci pentru cei intenționați în acest legământ.²⁴⁸

5.2. INTENȚIA UNIVERSALĂ NECESITĂ CUNOAȘTEREA EI UNIVERSALĂ

Acest argument se concentrează asupra dilemelor născute din teoria universalității morții lui Hristos în ce-i privește pe oamenii pentru care a murit Hristos dar care *nu au auzit* niciodată despre acest mister al dragostei lui Dumnezeu. Scriptură atestă faptul că nu toți oamenii au auzit despre acest mister iar probleme pe care le ridică teoria universalității lovesc în mod primar în attributele Persoanelor Sfintei Treimi.

Dacă Dumnezeu a intenționat să procure iertarea de păcate și reconcilierea cu Dumnezeu pentru toți, și ei să se bucure de ele cu condiția de a crede, atunci această voie bună a lui Dumnezeu ar fi trebuit să fi fost făcută de cunoscut tuturor, prin cuvânt, pentru ca ei să aibă posibilitatea să creadă fiindcă „credința vine în urma auzirii iar auzirea vine prin cuvântul lui Hristos” (Romani 10:17). Dacă aceste lucruri nu sunt făcute cunoscute celor pentru care Hristos a procurat un așa mare bun, atunci urmează în mod necesar una din următoarele concluzii:

²⁴⁶ Această afirmație este argumentată detaliat în Anexa 1

²⁴⁷ A.A. Hodge, *Outlines of Theology*, 374.

²⁴⁸ Owen, *The Death of Christ*, 238.

aceștia vor fi salvați fără credința și cunoașterea lui Hristos ori această achiziționare a lui Hristos și această voie bună a lui Dumnezeu sunt inutile față de ei. Este clar dovedit că prima variantă este falsă. Dacă a doua variantă ar fi adevărată atunci aceasta nu ar servi cu nimic dreptății lui Dumnezeu ca să-i lase fără scuze și ar fi doar o frustrare pentru oameni, de fapt o batjocorire fiindcă ei nu pot fi acuzați că nu au îmbrățișat și folosit un beneficiu de care nu auzit niciodată. Această ipoteză ar fi un afront la adresa înțelepciunii lui Dumnezeu care L-a trimis pe Hristos să moară pentru oameni ca să fie salvați, declarând că nu vor fi salvați până nu vor auzi și crede, și totuși nu a făcut ca oamenii să audă acest lucru. Este imposibil ca un om înțelept să plătească un preț pentru eliberarea captivilor atâta timp cât știe că ei nu vor avea cunoștința faptului că acest preț a fost plătit și că ei nu vor fi niciodată eliberați. Acest lucru nu ar arăta bunătatea lui Dumnezeu în raport cu creaturile Sale și nu ar demonstra dragostea inimaginabilă și intensă pentru ele în trimiterea Fiului dacă nu le-ar face de cunoscut despre ea ca apoi, în final, să-i trimită în iad pentru că nu au crezut.²⁴⁹

Deși unii au presupus că toți oamenii au auzit despre Hristos și jertfa Lui este clar din Scripturi, și din experiența tuturor veacurilor, atât sub vechiul legământ cât și sub noul legământ, că oameni fără număr și națiuni întregi au trecut fără să fi auzit despre acest mister (Ps. 76:1,2; 147:19,20) și există și acele pasaje blestemându-i pe necredincioși ca cel din Ieremia 10:25²⁵⁰ iar în Efeseni 2:12 li se face o descriere completă.²⁵¹ Sub Noul Testament, biserica a fost intenționată „să-și lărgască locul cortului, și să-și întindă învelitorile locuinței ei” (Isaia 54:2) așa încât „neamurile se vor duce cu grămada” la ea „și-i vor zice: veniți, haidem să ne suim la muntele Domnului” (Mica 4:2). De fapt mulți sunt numiți „toți oamenii” (Luca 2:10), „toate națiunile” (Apocalipsa 7:9), ba chiar „lumea” (2

²⁴⁹ Owen, *The Death of Christ*, 238.

²⁵⁰ „varsă-ți urgia peste neamurile care nu Te cunosc, și peste popoarele care nu cheamă Numele Tău”

²⁵¹ Owen, *The Death of Christ*, 239.

Corinteni 5:19), și „toată lumea” (1 Ioan 2:2), cel puțin în comparație cu procentul mic al bisericii evreilor. Duhul Sfânt în mod intenționat interzice apostolilor să meargă în anumite locuri, trimițându-i în alte părți (Fapte 16:6, 7, 9, 10). Totuși Scriptura și experiența face clar faptul că multe milioane de suflete nu au auzit niciodată nici un cuvânt despre Hristos sau despre reconcilierea făcută de El și pentru aceasta nu se poate da decât acest motiv: „pentru că așa ai găsit Tu cu cale!” (Matei 11:26).²⁵²

Oferta darului fără plată al Evangheliei este dat întregii lumi fără excepție și această ofertă nu vine în contradicție cu faptul că numărul oamenilor pentru ale căror păcate a plătit Hristos este limitat. Cine va răspunde ofertei stă ascuns în cunoașterea tainică a lui Dumnezeu și de aceea acest lucru nu împiedică oferirea acestui dar. Necunoașterea dimensiunii secerișului nu-l oprește pe fermier să samene.²⁵³

5.3. CONDIȚIA RĂSCUMPĂRĂRII

Dacă argumentul precedent a discutat dilema ridicată de faptul că unii oameni nu au putut să creadă în acest mister al lui Dumnezeu fiindcă *nu au auzit de el*, acest argument se focalizează asupra dilemei născute din faptul că *oamenii au auzit* despre acest mister și totuși nu au crezut în el. Indiferent dacă oamenii au puterea să creadă sau nu au această putere – nenumărate probleme apar atunci când este afirmată teoria ispășirii universale.

Toate binecuvântările procurate de Isus ca și rezultate ale morții Sale pot fi însumate în expresia „răscumpărarea eternă”. Dacă Isus Hristos a murit pentru toți oamenii și dacă El a cumpărat răscumpărarea pentru ei, conform cu intenția și voia lui Dumnezeu, atunci El a făcut acest lucru în acord cu scopul lui Dumnezeu, și l-a făcut în mod *absolut* fie condiționat de anumite condiții ce trebuie

²⁵² Owen, *The Death of Christ*, 240.

²⁵³ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 626.

împlinite de oameni.²⁵⁴ Privind aceste lucruri Scripturile arată că Hristos a procurat salvarea pentru oameni ca să fie acordată sub condiția dacă ei cred, dar El a procurat, în același timp, credința însăși, fără a prescrie alte condiții. Fiindcă El a procurat atât condiția pentru a primi un lucru promis atunci e ca și cum a procurat însuși acel lucru. Așadar, toți trebuie să fie salvați.²⁵⁵

Dacă credința n-ar fi fost procurată atunci, în primul rând această condiție trebuie să fie cunoscută de toți; apoi toți oamenii ar trebui să poată crede. Dacă oamenii au capacitatea să împlinească condițiile prin ei înșiși, și dacă condiția este credința în promisiuni, atunci toți oamenii prin ei înșiși, prin puterea voinței libere, au capacitatea să creadă dar acest lucru este contrar Scripturii. Oamenii nu pot crede (Ioan 12:39,40), credința este un dar gratuit și ea trebuie lucrată de Dumnezeu în oameni (Efeseni 2:8).

Dacă Dumnezeu și-a propus să lucreze credința în oameni atunci când L-a dat pe Fiul ca să le procure răscumpărarea Owen arată că acest lucru nu este realizat și înseamnă că Dumnezeu a falimentat – contrar cuvintelor Scripturii – „hotărârea Lui este luată, cine i se va împotrivi?” și „ce-i dorește sufletul, aceea face” (Iov 23:13). Dar dacă Dumnezeu nu și-a propus să ofere credință tuturor atunci rezultă că Dumnezeu L-a dat pe Hristos să moară pentru toți oamenii dar cu condiția ca ei să facă ceea ce nu pot face fără El și El nu și-a propus să împlinească aceasta în ei.²⁵⁶

Bunătatea lui Dumnezeu nu poate fi susținută dacă a intenționat un așa mare bun ca și răscumpărarea cumpărată de Hristos, pretinzând că ea este profitabilă pentru oameni, în timp ce El știe că ei nu pot împlini fără El condiția pe care o cere așa cum Lazăr nu putea să iasă din mormânt de unul singur și a hotărât să nu ofere acel ajutor. În plus este inacceptabil că Dumnezeu dorește ceva ce știe că nu va fi făcut niciodată.²⁵⁷ Pe de altă parte, este

²⁵⁴ Owen, *The Death of Christ*, 240.

²⁵⁵ Acest argument este discutat pe larg în Anexa 1

²⁵⁶ Owen, *The Death of Christ*, 241.

²⁵⁷ Owen, *The Death of Christ*, 242.

nedrept să se spună că Hristos a intenționat să facă un bine punând oamenilor o condiție, despre care știa că este în mod absolut dincolo de puterile lor, în special știind că nu poate fi făcută fără El iar El fiind hotărât să nu-i ajute. Este nedemn să i se atribuie că a obținut răscumpărarea eternă de la Tatăl, când Tatăl a intenționat ca ei niciodată să nu participe la ea pentru că ei nu pot împlini condiția care o face actualmente a lor.

Owen afirmă cu convingere că Dumnezeu oferă credință unora și nu le-o dă altora. Hristos nu a murit în mod egal pentru toți ci a murit ca unii să aibă credința iar alții nu și se poate spune că nu a murit pentru alții deloc fiindcă El nu le-a dat credința de care știa că ei au nevoie ca să poată obține tot ceea ce El a mai cumpărat. Dacă credința nu a fost cumpărată de Hristos atunci cei care cred, față de cei condamnați, nu au de ce să-i mulțumească lui Hristos însă acest lucru ar fi ciudat conform cu Apocalipsa 1:5-6.

Owen crede că Hristos a obținut salvarea în mod perfect astfel încât oamenii sigur o vor primi. Owen crede că Hristos a cumpărat salvarea care este acordată celor ce cred dar el a cumpărat deasemeni și credința împreună cu ea, astfel încât aceștia să poată crede. Se obiectează că Dumnezeu nu cere nimic oamenilor din ce nu pot să facă dar poruncile nu arată ce Dumnezeu intenționează să se facă ci doar care este responsabilitatea omului și ele sunt făcute cunoscute indiferent de capacitatea omului. Trebuie să facă câteva remarci cu privire la porunca de a crede: în primul rând nu este intenția și scopul lui Dumnezeu ca Hristos să fi murit dacă oamenii cred. Ar fi absurd ca actul să constituie propriul lui obiect. În al doilea rând, este intenția lui Dumnezeu ca moartea lui Hristos să fie profitabilă omului doar dacă crede; în al treilea rând credința este singura cale către salvare pe care Dumnezeu a stabilit-o, așa încât toți cei care cred să fie salvați fără nici un dubiu. Acestea două, credința și salvarea, sunt inseparabil legate.²⁵⁸

²⁵⁸ Owen, *The Death of Christ*, 243.

5.4. CATEGORIA DE OAMENI PENTRU CARE A MURIT HRISTOS

Prin scopul etern al lui Dumnezeu, umanitatea este împărțită în două categorii, portretizați distinct în Scriptură iar despre Hristos se spune că a murit pentru o categorie și nu pentru cealaltă și acest lucru este ca și cum s-ar spune că El nu a murit pentru toți. Hristos a murit pentru toți dar a murit pentru toți dintr-o categorie și pentru niciunul din cealaltă.

În primul rând Scriptura indentifică două feluri de oameni și există o distincție între oameni prin sfatul etern al lui Dumnezeu. Există oameni pe care El îi „iubește” și alții pe care îi „urăște” (Romani 9:13); oameni pe care îi „cunoaște” și pe care „nu îi cunoaște”.²⁵⁹ Sunt cei hotărâți pentru viață și slavă și cei hotărâți pentru distrugere, „aleșii” și „respinșii”.²⁶⁰ Sunt cei pentru care El are „milă” și cei pe care îi „urăște” (Romani 9:18). Sunt cei care sunt „poporul Lui” special (Tit 2:14), „copii ai făgăduinței” (Galateni 4:28), care „nu sunt din lume” (Ioan 15:19); „biserica Sa” (Coloseni 1:24) și sunt cei, în opoziție cu aceștia, care sunt „lumea” (Ioan 17:14), pentru care El nu s-a rugat (Ioan 17:9) și nu sunt poporul Lui (Evrei 10:30; Romani 8:9). Distincția dintre oameni se găsește atribuită peste tot în Scriptură scopului, voii și bunei plăceri a lui Dumnezeu (Proverbe 16:4; Matei 9:25,26; Romani 9:11-12, 16-17, 28-30). Așadar prima parte a teoriei este clară din Scripturi: oamenii sunt de două feluri.²⁶¹

În al doilea rând Scriptura spune că Hristos a murit în mod expres pentru unul dintre aceste tipuri de oameni: pentru „poporul” Său (Matei 1:21), „oile” Sale (Ioan 10:11, 14), „biserica” Sa (Fapte 20:28; Efeseni 5:25). Această categorie este distinctă de lume (Romani 5:8-9; Ioan 11:51-52). El a murit pentru „aleșii” Lui (Romani 8:23-24),

²⁵⁹ Ioan 10:14; 2 Timotei 2:19; Romani 8:29, 11:2; Matei 25:12; Ioan 13:18

²⁶⁰ Fapte 13:48; Iuda 4; Efeseni 1:4; Romani 8:30; 1 Tesaloniceni 5:9; Romani 9:18-21; 2 Petru 2:12; Matei 25:32

²⁶¹ Owen, *The Death of Christ*, 244.

„copiii” Lui (Evrei 2:12-13), așa cum s-a afirmat deja. Din aceste versete se poate concluda că Hristos nu a murit pentru toți. Este imposibil ca El să fi murit pentru cei pe care niciodată nu i-a „cunoscut” (Matei 7:23), i-a „urât” (Romani 9:13), i-a „împietrit” (Romani 9:18), nu le-a arătat „milă” (Iacov 2:13) și care sunt „scriși de mult pentru osândă” (Iuda 4); cu alte cuvinte, El nu a murit pentru cei respinși.

Unii au afirmat că acest argument este o greșală logică fiindcă „dovada unei afirmații nu contrazice contrariul ei.”²⁶² Chiar dintre calviniști au respins argumentul fiindcă Scriptura nu spune că Isus a murit *doar* pentru cei aleși iar evidența pentru ispășirea particulară trebuie extrasă din elemente exclusive găsite în texte ca și Ioan 10 unde Isus declară în mod exclusiv că motivul pentru care unii nu cred este pentru că nu sunt dintre oile Sale sau Ioan 17 unde îi exclude pe unii de la viață (17:2,9).²⁶³ Simțul realității împinge la concluzia că, dacă oamenii sunt deosebiți în două categorii opuse, cei aleși și cei respinși, sau oi și capre, apoi că Hristos a murit pentru cei aleși, este echivalent cu a spune că El a murit doar pentru cei aleși. Înțelesul este atât de clar încât este ca și cum s-ar fi spus că Isus a murit *doar* pentru cei aleși. Hristos când a spus „Eu sunt calea, adevărul și viața” (Ioan 14:6) nu a spus că El este *singura* cale dar cu toate acestea acest lucru se înțelege. În Coloseni 1:19 Pavel spun că „Dumnezeu a voit ca toată plinătatea să locuiască în El” dar Pavel nu spune că *doar* în El și cu toate acestea ar fi o blasfemie să se spună acest lucru în dreptul altcuiva.²⁶⁴

5.5. BIBLIA NU AFIRMĂ CĂ HRISTOS A MURIT PENTRU TOȚI OAMENII

Owen declară că nu ar trebui să afirmăm nici un lucru în privința căruia Scriptura nu se pronunță de aceea niciodată

²⁶² Allen, *Whosoever Will*, 93.

²⁶³ Peterson, *Why I Am Not An Arminian*, 205.

²⁶⁴ Owen, *The Death of Christ*, 245.

nu ar trebui să spunem că Hristos a murit pentru toți oamenii sau pentru toți și fiecare om. Este adevărat că se spune că Hristos și-a dat viața răscumpărare „pentru toți” dar nicăieri nu spune că a dat-o pentru „toți oamenii”. Se afirmă clar în multe locuri că El a murit pentru „mulți”, pentru „biserica”, pentru „oricine crede”, pentru „copiii pe care Dumnezeu i-a dat” sau oameni de toate felurile (Apocalipsa 5:9). Din pricina aceasta, trebuie să fie demonstrat cu claritate că, acolo unde "toți" este menționat, nu poate să însemne aceste grupuri limitate, înainte de a putea concluda că înseamnă universal.²⁶⁵

5.6. HRISTOS A MURIT CA ȘI CHEZAȘ

Pentru cine Hristos a murit, El a murit în locul lor și multe pasaje²⁶⁶ indică cu tărie un schimb de persoane, una fiind acceptată în locul alteia. Hristos a murit ca și chezaș (Evrei 7:22) și a îndurat pedeapsa încât fiecare dintre cei în locul cărora a fost, să fie eliberat din ea. El i-a eliberat din acea mânie și vină a morții pe care a purtat-o pentru ei, așa încât ei să fie reconciliați în El, și eliberați de robia în care se aflau datorită morții. Hristos este chezaș ca și preot dar și ca rege; ca și preot fiindcă achită toate obligațiile obligațiile omului din legământul faptelor încălcat; ca și rege pentru că El administrează, poporului Său, binecuvântările acestui legământ scop pentru care a și intrat în acest legământ.²⁶⁷ Dreptatea cere ca așa să fie lucrurile. Clar este că nu toți sunt eliberați de mânia și vina morții, și nu toți sunt actualmente reconciliați cu Dumnezeu.

Dacă moartea lui Isus a fost pentru o răscumpărare universală atunci mânia lui Dumnezeu nu ar trebui să mai fie peste nimeni altfel ar trebui să fie o nouă sentință de condamnare la moarte și nu se poate preciza nicăieri apariția unei noi sentințe de acest gen. Biblia spune că

²⁶⁵ Owen, *The Death of Christ*, 246.

²⁶⁶ Romani 5:6-8; Galateni 3:13; 2 Corinteni 5:21

²⁶⁷ A.A. Hodge, *Outlines of Theology*, 374.

„mânia Lui rămâne peste ei” nu că a fost îndepărtată și apoi pusă iar. Apoi trebuie afirmat că Hristos a făcut satisfacție pentru fiecare persoană pentru care a murit. Motivul pentru care El a murit ca un chezaș a fost ca să satisfacă dreptatea lui Dumnezeu datorită păcatelor comise, și astfel ca să răscumpere oameni pentru Sine.²⁶⁸ Calvin exprimă acest lucru astfel: „ar fi fost inutil, chiar absurd, ca Hristos să fi fost încărcat cu blestem, dacă prin aceasta nu urma să dobândească dreptatea pentru alții, plătindu-le datoria.”²⁶⁹

Hristos nu a făcut satisfacție pentru toate păcatele tuturor oamenilor și acest lucru este evident din două motive. *Întâi*, dacă satisfacția e pentru toți, atunci toți sunt salvați. Dacă Hristos a satisfăcut dreptatea lui Dumnezeu pentru păcatele cuiva atunci dreptatea este satisfăcută pentru acele păcate, sau acea satisfacție este respinsă ca fiind insuficientă. Dreptatea lui Dumnezeu nu este satisfăcută pentru toate păcatele tuturor oamenilor fiindcă unii vor merge în pedeapsa eternă și doar așa dreptatea lui Dumnezeu ajunge să fie satisfăcută. Dumnezeu va cere și „cel din urmă bănuț” pentru unii așa cum Matei 5:26 face clar. Dreptatea lui Dumnezeu nu ar putea cere satisfacție pentru păcate dacă această satisfacție a fost făcută în Hristos.²⁷⁰ *În al doilea rând*, Hristos nu a făcut satisfacție pentru mai mulți decât a intenționat. Satisfacția pentru păcatele oamenilor este un lucru așa de mare încât nu poate fi făcută accidental aparte de intenția, voia și scopul Său. Hristos nu a intenționat să facă satisfacție pentru toate păcatele tuturor oamenilor pentru că suflete fără număr erau în iad, sub pedeapsa și greutatea păcatelor proprii, de unde nu există răscumpărare nici înainte și nici după ce Hristos S-a adus pe Sine ca jertfă. Nu se poate presupune nici că Hristos a făcut satisfacție pentru păcatele unora despre care știa că nu vor fi recuperați și nu vor avea parte de nici un beneficiu al morții Sale iar sângele

²⁶⁸ Owen, *The Death of Christ*, 247.

²⁶⁹ Jean Calvin, *Învățătura Religiei Creștine*, (Oradea: Cartea Creștină, 2003), 650.

²⁷⁰ Owen, *The Death of Christ*, 247.

legământului nu a fost risipit pentru cei cărora nu le-a fost intenționat nici un bine de către Mântuitorul fiindcă El nu putea intenționa nici un bine pentru ei fără ca să se opună hotărârilor Tatălui și propriei divinități eterne. Owen afirmă, prin întrebări retorice, că Hristos nu a murit pentru Cain sau Faraon care au fost condamnați cu multe veacuri înainte de suferința Lui fiindcă aceștia nu au auzit de nici o condiție iar la momentul în care Hristos a murit El știa că aceștia nu au împlinit condiția.²⁷¹

5.7. HRISTOS A MURIT CA ȘI MIJLOCITOR

Pentru cei care au avut parte de beneficiile lui Hristos, El le-a fost *mijlocitor*. Cuvântul grecesc pentru mediere este „*mesitas*” și este utilizat de șase ori. Sunt trei aspecte ale acestei medieri: ca și Profet (Evrei 1:2) El îl reprezintă pe Dumnezeu pentru oameni; ca și Preot (Evrei 9:15) El îl reprezintă pe om în fața lui Dumnezeu; ca și Rege (Psalmul 2), El domnește peste om pentru Dumnezeu.²⁷² Acest lucru este adevărat deoarece suferința Lui, vărsarea sângelui Său, a fost unul dintre actele primare ale mijlocirii Sale dar El nu este mijlocitor pentru toți și fiecare. Ca salvator, El este preot pentru aceia pentru care este Mijlocitor. Rolul unui preot este să sacrifice și să mijlocească, ca să procure lucrurile bune și să le aplice celor pentru care le-a procurat, lucru evident în Evrei 9, dar Isus nu face acest lucru pentru toți și acest lucru nu are nevoie de dovezi fiindcă experiența o dovedește, pe lângă multe pasaje din Scriptură. Unii răspund și spun că Hristos este salvator doar în ce privește anumite acte nu în ce privește anumite persoane dar această afirmație este un subterfugiu care nu are nici o susținere biblică și Îl face pe Mântuitorul să pară un salvator doar pe jumătate.²⁷³ Hristos mijlocește doar pentru cei care Îl acceptă ca și Preotul lor – cei pe care îi reprezintă în legământul răscumpărării. Această concluzie

²⁷¹ Owen, *The Death of Christ*, 248.

²⁷² Geisler, *Systematic Theology*, vol. 3, 225.

²⁷³ Owen, *The Death of Christ*, 249.

este extrasă din natura oficiului preoțesc, din propriile declarații și din faptul că mijlocirea Lui este întotdeauna eficientă.²⁷⁴

5.8. ARHETIPUL POPORULUI ISRAEL

Poporul Israel a fost cu siguranță un tipic al bisericii lui Dumnezeu în toate lucrurile remarcabile care s-au întâmplat așa cum se declară în 1 Corinteni 10:11. Învățăturile și poruncile erau în mod special reprezentative a lucrurilor spirituale ale Evangheliei. Preoții lor, altarul, sacrificiile, au fost toate umbre ale lucrurilor bune care au venit prin Hristos. Canaanul a fost un tip al cerului (Evrei 4:3,9) așa cum a fost Ierusalimul sau Sionul (Galateni 4:26; Evrei 12:22). Poporul Israel ca întreg a fost un tip al bisericii lui Dumnezeu și de aceea credincioșii sunt numiți „o preoție împărătească, un neam sfânt” (1 Petru 2:5,9) făcându-se aluzie la poporul Israel. De fapt, poporul lui Dumnezeu este numit „Israel” în câteva locuri (Evrei 8:8). Un adevărat israelit este același cu un adevărat credincios (Ioan 14:7). Cine este evreu, este așa și în inimă.

Din acest tipar rezultă următorul argument în ce privește biserica: doar cei care sunt real și spiritual răscumparați de Hristos sunt reprezentați de răscumpărarea fizică a Israelului și este fără sens să se creadă că toată lumea, sau oricine altcineva decât cei aleși, a fost reprezentată de Israel, așa cum dovedește Evrei 9:10. Evreii nu au fost simbol pentru cele șapte neamuri nimicite în Canaan, nici pentru egipteni sau pentru cei care i-au fost infideli și L-au urât Dumnezeu. Concluzia desprinsă, din tipurile și lucrurile care au fost reprezentate, este că doar aleșii lui Dumnezeu, biserica Sa și cei aleși, sunt răscumparați de Hristos Isus.²⁷⁵

²⁷⁴ Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 594.

²⁷⁵ John Owen, *The Death of Christ*, (Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1993), 258

5.9. NATURA RĂSCUMPĂRĂRII

A spune că răscumpărarea este universală și că, totuși, unii vor muri în captivitate este o contradicție ireconciliabilă în ea însăși. Pentru a demonstra acest lucru se vor prezenta câteva cuvinte și fraze prin care această problemă este prezentată în Scriptură.²⁷⁶ Primul cuvânt este „răscumpărare” care în greacă este uneori „*lutrosis*” dar cel mai frecvent „*apolutrosis*” (apare de 10 ori) și înseamnă în sensul etimologic al cuvântului eliberarea cuiva din captivitate și mizerie prin plățirea unui preț de răscumpărare („*lutron*”).²⁷⁷ Acest preț de eliberare a fost sângele lui Hristos numit „*lutron*” (Matei 20:28) și „*antilutron*” (1 Timotei 2:6). Comentând afirmația lui Owen, Edward Griffin observă o „mică incorectitudine” în ultima propoziție și anume: sângele lui Hristos nu este pomenit în aceste texte deși e clar că sângele Lui este prețul de răscumpărare.²⁷⁸ Duhul Sfânt arată acest lucru prin compararea sângelui lui Isus Hristos cu „argint și aur”, și alte lucruri care sunt folosite pentru a oferi un preț de răscumpărare în răscumpărarea civilă (1 Petru 1:18,19).²⁷⁹ Un alt cuvânt, *agoradzo*, este termenul grecesc folosit pentru piață (agora) și poartă înțelesul de „cumpărare” sau „plățirea unui preț pentru” ceva. Apare de 31 de ori, de obicei folosit cu referire la lucruri fizice. În sens spiritual el înseamnă „răscumpărare din piața păcatului”, „a cumpăra mântuirea.”²⁸⁰

Efectele răscumpărării sunt: eliberarea de sub pedeapsa legii (Galateni 3:13), de sub obligațiile ei (Galateni 4:4,5), de sub puterea păcatului (1 Petru 1:18,19), de sub stăpânirea satanei (Evrei 2:15) și de sub tot răul (Romani 8:23).²⁸¹ Răscumpărarea este exprimată în Scriptură în

²⁷⁶ Owen, *The Death of Christ*, 259.

²⁷⁷ Wayne Grudem, *Teologie Sistematică*, 610.

²⁷⁸ Edwards A. Park, *The Atonement*, (Boston: Congregational Board of Publication, 1895), 199

²⁷⁹ Owen, *The Death of Christ*, 259.

²⁸⁰ Geisler, *Systematic Theology*, vol. 3, 224.

²⁸¹ Charles Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 516-520.

două feluri: întâi se spune că Mântuitorul a murit pentru răscumpărarea credincioșilor ori că a murit pentru răscumpărarea din „abateri” (Evrei 9:15) dar ambele înseamnă aceleași lucru. Acest cuvânt special „antlutron” (1 Timotei 2:6) denotă totdeauna plățirea unui preț, sau o compensație egală, în loc la ceva ce trebuie făcut de cineva căruia prețul îi este plătit. Având aceste câteva idei privind răscumpărarea generală vor fi arătate cum sunt aplicabile răscumpărării generale.²⁸²

Răscumpărarea este eliberarea unui om din mizerie prin plățirea unui preț de răscumpărare. Când un preț de răscumpărare este plătit pentru eliberarea unui prizonier înseamnă că acesta trebuie să se bucure de libertatea cumpărată. Din acest punct de vedere răscumpărarea generală este absurdă: un preț este plătit pentru toți dar numai câțiva sunt eliberați; răscumpărarea tuturor este încheiată, totuși numai unii sunt răscumpărați; judecătorul este satisfăcut, cel ce deține captivii este biruit, și totuși prizonierii rămân în închisoare!

Concluzia este că dacă ar exista o răscumpărare universală atunci toți oamenii ar fi răscumpărați. Dacă ei sunt răscumpărați, atunci ei sunt eliberați din toată mizeria, efectiv și actualmente, în care au fost închiși. Răscumpărarea lucrată de Hristos este eliberarea totală a celor care sunt răscumpărați prin sângele Său. Ei sunt eliberați de toată mizeria în care erau înfășurați. O asemenea răscumpărare nu poate fi universală până când nu sunt toți salvați însă nu toți sunt salvați. Așadar universalismul nu se potrivește cu răscumpărarea.²⁸³

5.10. NATURA RECONCILIERII

Reconcilierea este reînnoirea prieteniei între persoane care au fost în dușmănie între cel ofensat și ofensator. Dumnezeu și omul s-au aflat la distanță și în dușmănie datorită păcatului. Omul a fost partea ofensatoare și

²⁸² Owen, *The Death of Christ*, 260.

²⁸³ Owen, *The Death of Christ*, 261.

Dumnezeu a fost Cel ofensat. Cuvântul din greacă pentru reconciliere este „*katallage*” iar verbul este „*katallaso*” - și ambele derivă din „*allaso*” care înseamnă „a schimba, a se întoarce de la un lucru spre altul”. Dacă o persoană este mulțumită față de cealaltă persoană în timp ce cealaltă persoană continuă să nu fie, atunci nu există nici o reconciliere. Reconcilierea unei părți și a celeilalte pot fi deosebite dar ambele sunt cerute pentru a se face o reconciliere deplină.²⁸⁴

Condiția care exista între om și Dumnezeu înainte de reconcilierea făcută de Hristos, era o stare de dușmănie,²⁸⁵ Îl ura și i se opunea prin cea mai înaltă formă de rebeliune și cu eforturi maxime. Dumnezeu este deasemeni dușmanul omului și de aceea mânia Lui se afla asupra sa (Efeseni 2:3) și ea nu e îndepărtată până când omul crede (Ioan 3:36). Pentru a exista o reconciliere este nevoie ca mânia lui Dumnezeu să fie îndepărtată împreună cu toate efectele dușmăniei față de om și în al doilea rând omul trebuie să se întoarcă din opoziția față de Dumnezeu și adus într-o supunere voluntară. Până când acestea două nu sunt împlinite nu există o reconciliere. Calvin explică împăcarea astfel: Dumnezeu îl ura pe om din pricina păcatului dar a fost liniștit prin moartea Fiului Său și astfel i-a oferit acestuia favorul.²⁸⁶

În Scriptură ambele acte sunt atribuite ca efecte ale morții Domnului Isus.²⁸⁷ Hristos a liniștit mânia lui Dumnezeu reconciliindu-L cu oamenii prin moartea Sa (Romani 5:10). Aici reconcilierea înseamnă îndepărtarea mâniei. Prin credință, omul înțelege că mânia lui Dumnezeu a fost îndepărtată și acceptă reconcilierea ce a fost obținută de moartea lui Hristos. Apoi Hristos a împăcat și reconciliat omul cu Dumnezeu „prin sângele crucii Lui” (Coloseni 1:20) și a făcut acest lucru meritoriu, satisfăcător prin cumpărare împlinindu-l actualmente și

²⁸⁴ Owen, *The Death of Christ*, 262.

²⁸⁵ Romani 8:7; Coloseni 1:21; Romani 5:10

²⁸⁶ Jean Calvin, *Învățătura Religiei Creștine*, (Oradea: Cartea Creștină, 2003), 649.

²⁸⁷ Owen, *The Death of Christ*, 263.

eficient în trecerea timpului prin Duhul Său. Ambele sunt menționate împreună în 2 Corinteni 5:18-20. Întâi Dumnezeu e reconciliat în Hristos, lucru care constă în neimputarea nelegiurilor (v.18-19) și apoi credincioșii sunt reconciliați cu Dumnezeu prin acceptarea iertării păcatelor, care este sfârșitul lucrării (v.20). Același lucru este declarat în Efeseni 2:13-15. Acest lucru este evident în Scripturi încât nimeni nu poate nega că reconcilierea nu este un efect al morții lui Hristos.

Owen declară că această reconciliere nu poate fi împăcată cu răscumpărarea universală fiindcă dacă reconcilierea este efectul morții lui Hristos și El a murit pentru toți atunci urmează aceste întrebări: [1] Dumnezeu nu este reconciliat cu toți? Și El nu este fiindcă mânia Lui rămâne peste unii (Ioan 3:36); [2] nu toți sunt reconciliați cu Dumnezeu fiindcă sunt din fire fii ai mâniei (Efeseni 2:3) iar unii toată viața nu fac decât să-și adune „o comoară de mânie pentru ziua mâniei” (Romani 2:5); [3] cum poate fi reconcilierea efectuată între Dumnezeu și toți oamenii și totuși Dumnezeu nu este reconciliat cu toți și nu toți sunt reconciliați cu El?; [4] și dacă Dumnezeu este reconciliat cu toți, când începe El să fie neîmpăcat față de cei care pier? Ce alterare în natura și voia Sa permite aceasta?; [5] dacă toți sunt reconciliați prin moartea lui Hristos, cei care se pierd, când încep să fie neîmpăcați, ei fiind născuți fii ai mâniei?; [6] reconcilierea de partea lui Dumnezeu este formată din îndepărtarea mâniei și neimputarea păcatelor (2 Corinteni 5:18,19). Aceasta este justificarea care ne consideră binecuvântați (Romani 4:6-8). De ce atunci, dacă Dumnezeu este reconciliat cu toți, nu toți sunt justificați și binecuvântați prin neimputarea păcatelor lor?

Reconcilierea este, așadar, reînnoirea unei prietenii pierdute, distrugerea dușmăniei, întocmirea păcii, potolirea lui Dumnezeu, îndepărtarea mâniei Sale însoțită de neimputarea păcatelor. De partea noastră, ea este convertirea la Dumnezeu prin credință și pocăință. Aceasta este reconcilierea efectuată de moartea lui Hristos. Nu se poate susține că o astfel de reconciliere se referă la oricine

nici că Hristos a murit pentru altcineva decât pentru cei în care aceste proprietăți și acte pot fi cu adevărat afirmate.²⁸⁸

5.11. SATISFACȚIA LUI HRISTOS NU A FOST UNIVERSALĂ

O altă cale prin care moartea lui Hristos pentru păcătoși este exprimată este *revedincarea* sau *satisfacția*.²⁸⁹ Ea presupune că Hristos a satisfăcut, prin moartea Sa, dreptatea lui Dumnezeu pentru păcatele celor pentru care a murit, așa încât ei să poată pleca liberi. Lucrarea lui Hristos a îndeplinit toate cerințele legii și dreptății lui Dumnezeu împotriva păcătoșilor. Legea nu îi mai condamnă pe cei care cred în Hristos. Perfecțiunea satisfacției lui Hristos este de o valoare intrinsecă infinită și se datorează demnității Persoanei care a suferit.²⁹⁰ Satisfacția este o compensare deplină a creditorului (cel căruia i se datorează) de către îndatorat (debtor). Debtorul are obligația de a plăti sau returna ceea ce i-a fost dat în virtutea unei obligații și doar atunci există o întrerupere legală a acelei obligații. Datoriile personale sunt daune care, odată comise, îl fac pe un om pasibil de pedeapsă. Creditorul este și cel care efectuează sau supraveghează aplicarea pedepsei și e necesar să facă acest lucru până când satisfacția este îndeplinită. Revendicarea poate fi efectuată prin plățirea lucrului menționat în obligație. Este plătit de cel care este în această legătură sau de altcineva în locul lui. În al doilea rând poate fi plătit printr-o soluție echivalentă chiar dacă nu e modul menționat în obligație fiindcă prin acceptul creditorului, poate sta în locul lucrului cerut în obligație. După prezentare, eliberarea din acea obligație urmează, nu necesar, ci în virtutea unui act favorabil.²⁹¹

²⁸⁸ Owen, *The Death of Christ*, 264.

²⁸⁹ Ne referim la compensația, ispășirea, mulțumirea sau satisfacția făcută de Hristos

²⁹⁰ Charles Hodge, *Systematic Theology*, vol. 2, 482.

²⁹¹ Owen, *The Death of Christ*, 265.

În următoarea parte se va argumenta că în primul rând, Hristos a îndeplinit revendicarea cerută și în al doilea rând, un act al lui Dumnezeu trebuie să urmeze în urma acestei revendicări. Chiar dacă termenul „revendicare” nu apare în Scriptură, lucrul semnat de acest cuvânt este regăsit. Ea este o compensație pe care Hristos o face lui Dumnezeu pentru datoria omului. Pentru a face satisfacție către Dumnezeu pentru păcatele omului, se cerea doar suportarea pedepsei cuvenite acestor păcate, pentru că aceasta era satisfacția cerută unde păcatul este datoria.

A. Hristos a împlinit satisfacția cerută

Hristos a făcut cu siguranță această revendicare (1 Petru 2:24; Isaia 53:11). Cuvântul ebraic pentru a „purta” este „*nasa*” și poartă ideea că pedeapsa pentru păcat este luată de peste „noi” și transferată Lui. Același lucru îl subliniază cuvântul „*anaphero*” utilizat de Petru în locul cuvântului satisfacție. A purta păcatele, în limbajul scriptural, înseamnă a suferi pedeapsa care se datorează lor (Leviticul 5:1) și aceasta este ce se numește revendicare. Ea este ilustrată și printr-o declarație care arată cum a purtat păcatele - „străpuns pentru păcatele noastre, zdrobit pentru fărâdelegile noastre” (Isaia 53:5). La sfârșitul versetului se adaugă „pedeapsa care ne dă pacea, a căzut peste El”. Orice pedeapsă este pentru instrucție fie pentru pedeapsă și corecție. Prima nu poate avea legătură cu Mântuitorul și de aceea trebuie să fie pedeapsa și aceasta pentru că păcatele erau asupra Lui. Prin pedeapsa Lui, pacea omului și eliberarea de pedeapsă a fost procurată.²⁹²

Noul Testament oferă diverse cuvinte și expresii privitoare la moartea Mântuitorului care reprezintă ceea ce numește „revendicare.” Există, spre exemplu, termenul „*prophora*” în Efeseni 5:2 (ofrandă). El S-a dat pe Sine Însuși ca un sacrificiu așa cum se deduce din tipul de sacrificiu cu care este comparat (Evrei 9:13,14). Acest termen poate fi aplicat ebraicului „*asham*” (Isaia 53:10; Leviticul 7:2) – un sacrificiu de ispășire pentru îndepărtarea păcatului. Apostolul clarifică abundențea ideea

²⁹² Owen, *The Death of Christ*, 266.

când spune că Hristos a fost făcut păcat (2 Corinteni 5:21). Deasemeni, expresia „jertfă de ispășire” (1 Ioan 2:2) care corespunde ebraicului „*chata*” folosit în Geneza 31:39 înseamnă a suporta datoria și a face compensația ei. Toate aceste semnifică ce se înțelege prin cuvântul „revendicare”. Specific, înseamnă a lua asupra lui însuși întreaga pedeapsă cuvenită datorită păcatului. Dumnezeu a fost mai mulțumit de supunerea, jertfa și sacrificiul Fiului Său, decât a fost nemulțumit cu păcatele și rebeliunea tuturor aleșilor. Acesta a fost Hristos care a acționat ca animalul trimis în pustie (Leviticul 16:10) purtând păcatele poporului lui Dumnezeu.²⁹³

B. Răspunsul lui Dumnezeu la satisfacția lui Hristos

Sunt două răspunsuri ale lui Dumnezeu la moartea lui Hristos: în primul rând este un act prin care Dumnezeu primește, ca și un creditor, datoria din mâinile lui Hristos în locul oamenilor. Pedeapsa mai este unumită preț în 1 Cor. 6:20 și de aceea Scriptura spune că El a venit să facă voia lui Dumnezeu (Evrei 10:9) și să-L satisfacă (Ioan 6:38);²⁹⁴ apoi există, în al doilea rând, un act al suveranității și domniei depline a lui Dumnezeu care a cerut pedepsirea lui Hristos (Romani 8:3; 10:4). Acest lucru poate fi explicat astfel: datoria a fost plătită în întregime, apoi a fost anulată de creditor; datoria au fost păcatele tuturor celor pentru care s-a făcut plata; o altă plată nu mai este cerută; datoria fiind plătită, Judecătorul trebuie să o achite; satisfacția lui Hristos este la fel ca și cum ar fi plătit-o datornicii (Romani 8:32-34).

În acest punct răscumpărarea universală falimentează pentru că: deși toată datoria a fost plătit unii rămân închiși pentru eternitate nefiind eliberați; mânia lui Dumnezeu rămâne totuși peste unii; apoi este o a doua plată care se cere; pentru unii plata nu este achitată și deși datoria este plătit complet unii încă sunt condamnați.²⁹⁵

²⁹³ Owen, *The Death of Christ*, 267.

²⁹⁴ Owen, *The Death of Christ*, 270.

²⁹⁵ Owen, *The Death of Christ*, 273.

5.12. MERITELE LUI HRISTOS

Un al patrulea lucru atribuit morții lui Hristos este meritul,²⁹⁶ sau acea valoare a morții Sale prin care El a cumpărat și procurat pentru cei credincioși acele bunuri ce le sunt alocate datorită morții Sale. Cuvântul „merit” nu este găsit în Noul Testament și nici în vreo traducere a originalului dar ceea ce el semnifică este evidențiat cu claritate în Scripturi – este evident în Isaia 53:5 și în Evrei 9:12²⁹⁷- aici fiind descrierile „meritului” lui Hristos. Termenul (*peripoieo*) care se apropie foarte mult de această semnificație se găsește în Fapte 20:28 folosit și în alte pasaje.²⁹⁸ Ceea ce se înțelege prin acest cuvânt este înfăptuirea unei acțiuni prin care lucrul intenționat de agent i se cuvine, conform cu măsura cerută de justiție (Romani 4:4).²⁹⁹

Hristos prin moartea Sa, a meritat și a cumpărat pentru toți cei pentru care a murit, toate acele lucruri pe care Scriptura le privește ca rezultate ale morții lui Hristos. Ele pot fi grupate în două categorii: cele privative: eliberarea din mâinile inamicilor (Luca 1:74) și a mâniei viitoare (1 Tesaloniceni 1:10), distrugerea și abolirea morții (Evrei 2:14), a lucrărilor diavolului (1 Ioan 3:8), eliberarea din blestemul Legii (Galateni 3:13), din viața deșartă (1 Petru 1:18), din acest veac rău (Galateni 1:4), de pe pământ și dintre oameni (Apocalipsa 14:3,4), îndepărtarea păcatelor (Evrei 1:3); și a doua categorie, cea pozitivă: reconcilierea cu Dumnezeu (Romani 5:10; Efeseni 2:16; Coloseni 1:20), calmarea lui Dumnezeu prin propițiere (Romani 3:25; 1 Ioan 2:2), împăcarea (Efeseni 2:14) și salvarea (Matei 1:21).

Prin moartea Sa, Mântuitorul a meritat și a cumpărat toate acele lucruri pentru toți cei pentru care a murit și le-a cumpărat în așa fel de la Tatăl Lui încât, avându-se în vedere acest merit, și în acord cu echitatea justiției, ele

²⁹⁶ Ceea ce este tradus din latină ca și „merit” se referă, de fapt, la a „place” cuiva, nu la a obține ceva

²⁹⁷ „cu însuși sângele Său, după ce a căpătat o răscumpărare veșnică”

²⁹⁸ 1 Tesaloniceni 5:9, Efeseni 1:14, 1 Petru 2:9

²⁹⁹ Owen, *The Death of Christ*, 287.

trebuie alocate celor pentru care au fost cumpărate și procurate. A fost absolut un har că Dumnezeu L-a trimis pe Fiul să moară pentru cineva, a fost un har că L-a trimis să moară pentru unii, a fost un har că lucrurile procurate de moartea Sa pot fi alocate oricărei persoane. Dar în ce privește înțelegerea, că Isus Hristos prin moartea Sa trebuia să merite și să procure har și slavă pentru cei pentru care a murit, era din datorie ca ele să le fie comunicate.

Prețul de răscumpărare general este ireconciliabil cu aceste lucruri. Concluzia este că Hristos a meritat har și slavă pentru toți cei pentru care a murit, și dacă a murit pentru toți, este de neînțeles cum se face că aceste lucruri nu sunt alocate și comunicate tuturor. Este imposibil de afirmat că există un defect în meritul lui Hristos sau în justiția lui Dumnezeu. Este în van afirmația că aceste lucruri nu sunt alocate decât cu o condiție fiindcă însăși condiția este procurată și meritată de Hristos.³⁰⁰

³⁰⁰ Owen, *The Death of Christ*, 288.

CONCLUZIE

Majoritatea teologilor au recunoscut mai mult sau mai puțin importanța decisivă a ispășirii. Leon Morris a scris: „Ispășirea este doctrina crucială a credinței. Dacă nu suntem corecți în acest domeniu, contează prea puțin, cel puțin după părerea mea, cum suntem în celelalte.” Această afirmație radicală este adevărată fiindcă doctrina ispășirii arată cel mai bine caracterul organic al teologiei, adică se observă potrivirea armonioasă a diverselor doctrine.³⁰¹

În marea lucrare răscumpărătoare Sfânta Treime a stabilit, înainte de întemeierea lumii, un plan de salvare a omului, care la împlinirea vremii a fost dus la îndeplinire. Scopurile lui Dumnezeu în răscumpărare sunt convenite în Trinitate și sunt categoric realizate. Cei pe care Dumnezeu i-a convenit pentru mântuire sunt cei pentru care murit Hristos și cei cărora Duhul Sfânt le va aplica beneficiile răscumpărătoare a lui Hristos. Legământul răscumpărării, prin natura lui, este un subiect dincolo de înțelegerea noastră și de aceea învățătura Scripturii cu privire la el trebuie acceptată fără a încerca să penetrăm misterul care îi aparține în mod natural. Este un singur Dumnezeu căruia îi aparțin toate atributele divinității. Dar în această Ființă divină sunt trei persoane, de aceeași substanță, cu putere și slavă egală. În lucrarea răscumpărătoare fiecare persoană a Sfintei Treimi lucrează în deplină armonie cu cealaltă. Capitolul întâi al acestei lucrări se ocupă în special de această armonie intra-Trinitariană.

Având în vedere planul lui Dumnezeu de răscumpărare a omului, scopul încarnării Fiului lui Dumnezeu a fost ca să ne reconcilieze cu Dumnezeu iar reconcilierea este lucrarea unui mijlocitor. Unde reconcilierea implică mijlocire doar persoana care o efectuează este mijlocitor iar unde reconcilierea implică necesitatea satisfacției pentru păcatele comise împotriva lui Dumnezeu, atunci mijlocitor

³⁰¹ Millard J. Erickson, *Teologie creștină*, 679

este doar acela care face ispășire pentru păcate. Fiindcă acest lucru a fost făcut și poate fi făcut doar de Hristos atunci înseamnă că El este singurul mijlocitor între Dumnezeu și oameni.³⁰² Lucrarea de mediere implică aceste două aspecte: jertfa și mijlocirea. Acestea sunt metoda răscumpărării omului, metodă perfect potrivită scopului urmărit prin care Dumnezeu și-a câștigat un popor pentru slava Lui. Acest lucru este discutat de Owen în capitolul doi al tezei de față. Siguranța salvării este legată de faptul că pentru toți cei cărora Hristos le-a fost jertfă El le este și mijlocitor în vederea aplicării tuturor binecuvântărilor câștigate de moartea Sa.

Dacă există un asemenea plan al răscumpărării este imperios necesar să fie înțeles corect. Întregul caracter al teologiei noastre depinde de răspunsul la întrebarea: „care este scopul salvării omului?” Acest răspuns ne determină teologia iar teologia ne determină religia.³⁰³ De aceea John Owen alocă un spațiu important pentru discuția despre scopul lui Dumnezeu în răscumpărarea omului. Deși slava lui Dumnezeu domină scopul tuturor acțiunilor lui Dumnezeu al doilea scop în ispășire a fost salvarea omului. Ispășirea este lucrarea făcută de Hristos, prin viața și moartea Lui, pentru a mântui omul. În sprijinul punctului de vedere reformat John Owen analizează și arată cu o precizie impecabilă că toate binecuvântările mântuirii, incluzând credința, sfințirea, justificarea, perseverarea sfinților și glorificarea au fost asigurate prin lucrarea de răscumpărare a lui Hristos făcută specific pentru poporul Lui.

Sunt câteva chei teologice folosite de John Owen care stau la baza doctrinei despre ispășirea limitată și care au fost amendate de către diverși teologi. Aceștia au observat rezultate dezastruoase atunci când cineva susține ispășirea particulară însă Owen nu a avut posibilitatea să răspundă acestor obiecții de aceea capitolul patru dezvoltă pe larg aceste obiecții și posibile răspunsuri. Faimosul argument al „plății duble”, discutat și în capitolul despre critica

³⁰² Hodge, *Systematic Theology*, 2:455.

³⁰³ Hodge, *Systematic Theology*, 2:315.

contemporană, nu a fost epuizat în dezbaterile teologice actuale, chiar după câteva sute de ani de la dezvoltarea acestuia. Faptul că unii oameni sunt pedepsiți pentru păcate pe care Hristos le-a ispășit este o dilemă cu care universalistii și cei ce susțin o ispășire universală trebuie încă să se confrunte și să-i răspundă.

Se observă un deficient în argumentațiile lui Owen și acesta este în stabilirea clară a limitelor unor analogii pe care acesta le-a prezentat și explicat.³⁰⁴ Spre exemplu în argumentul despre „arhetipul poporului Israel”³⁰⁵ Owen arată că Israelul a fost un simbol pentru cei aleși. Însă simplul fapt că nu toți din Israel care au ieșit din Egipt, au și ajuns în Canaan cere o perspectivă dualistă asupra eliberării națiunii. Modelul lui Owen poate purta și implicația că unii dintre cei aleși s-ar putea pierde definitiv. Oricum, de-a lungul istoriei Israelului se pune un accent deosebit asupra rămășiței (Isaia 10:20; Romani 9:27) așa că Owen ar fi putut argumenta că Israelul este simbolul bisericii vizibile.³⁰⁶ Aici, pe de altă parte, putem aminti analogia Scripturii în care păcatul este prezentat ca și o datorie și pe care Owen o folosește în argumentul „plății duble.” Mulți teologi cred că analogia a fost împinsă dincolo de limitele intenționate de scriitorii Scripturii iar înțelegerea literală a acestei analogii distruge mesajul pe care autorii au dorit să-l transmită.

O altă critică largă a fost adusă metodei aristoteliene³⁰⁷ evidentă chiar în primele capitole ale tratatului lui Owen despre ispășire. El explică ispășirea aproape în exclusivitate prin terminologia aristoteliană „metodă-scop.” Owen susține că există exclusiv un singur scop în moartea lui Hristos. Conceptele prezentate de el (scop, metodă, moving cause) par să fie derivate de la Aristotel nu din cărțile scriitorilor Noului Testament.³⁰⁸ Totuși, chiar din criticii acestui argument observă că Noul Testament

³⁰⁴ Clifford, *Atonement and Justification*, 125.

³⁰⁵ Acesta este discutat pe larg în capitolul 5 argumentul 8

³⁰⁶ Clifford, *Atonement and Justification*, 126.

³⁰⁷ La începutul capitolului 2 această metodă este explicată

³⁰⁸ Clifford, *Atonement and Justification*, 96.

vorbește despre un scop primordial al ispășirii adică salvarea bisericii deși există pasaje relevante în Scriptură care vorbesc în termeni generali despre aceasta.³⁰⁹ Pentru textele care par să arate că Hristos a murit și pentru cei respinși, și de care criticii lui Owen se folosesc frecvent, Owen nu are probleme în a explica, printr-o exegeză amănunțită, modul în care acestea armonizează cu restul învățaturii pe care o susține. În plus, criticii par să nu facă diferența între diferitele tipuri de „dragoste” așa cum Scriptura o face.

Un volum întreg din cele 16 volume ale operei sale, Owen îl dedică doctrinei ispășirii lui Hristos. Acest volum este un sistem teologic sistematic și arată cel mai bine perspectiva teologului despre moartea lui Hristos. O mare parte din acest volum este dedicată argumentelor dezvoltate împotriva perspectivelor arminiene și universaliste referitoare la extensia ispășirii Mântuitorului. Capitolul cinci al acestei lucrări rezumă și conturează aceste argumente. Printre cele mai mari probleme pe care ispășirea universală le ridică este faptul că Însuși Dumnezeu este portretizat într-o imagine distorsionată și diferită de cea pe care Scripturile ne-o arată. Faptul că Dumnezeu pedepsește mulțimi de oameni pentru că nu au acceptat jertfa lui Hristos în timp ce ei nu au auzit nimic despre ea este un lucru inacceptabil pentru Owen. El vede inadmisibil și faptul că Dumnezeu cere oamenilor o condiție pentru mântuire pe care nici unul nu o poate împlini fără ajutorul Lui și totuși îi pedepsește pe aceștia pentru că nu au împlinit-o.

Printr-o logică impecabilă și o exegeză remarcabilă a Scripturilor Owen reușește să arate că sistemul arminian privitor la mântuire este contrar Scripturii, realității și rațiunii. Pe tot parcursul lucrării Sale Owen insistă să arate că toți aceia pe care Dumnezeu i-a hotărât pentru mântuire din eternitate, pentru aceia Hristos a murit și acelora și doar lor Duhul Sfânt aplică toate beneficiile morții lui Hristos. În acest sens jertfa lui Hristos are un efect sigur, eficace, hotărât și particular.

³⁰⁹ Clifford, *Atonement and Justification*, 97.

BIBLIOGRAFIE

Alexander, Joseph Addison. *Isaiah Translated and Explained Part Two*. Kessinger Publishing, 2004.

Allen David L. *Whosoever Will*. Nashville: B&H Publishing Group, 2010.

Bavinck, Herman. *Reformed Dogmatics: God and Creation*. Michigan: Baker Academic, 1996.

Beasley-Murray George R., *John*. Waco: Word Books, 1987.
Boice, James Montgomery. *Fundamente ale credinței creștine*. Oradea: Editura Institutului Biblic "Emanuel", 2000.

Bruce, F.F. *Romans*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company, 1988.

Calvin, John. *Romans*. Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1948.

Carson, D.A. *Difficult Doctrine of the Love of God*. Wheaton: Crossway Books, 2000.

Clifford, Allan C. *Atonement and Justification*. New York: Oxford University Press, 1990.

Clendenen, E. Ray. *Calvinism: A Southern Baptist Dialogue*. B&H Publishing Group, 2008.

Dabney, R.L. *Systematic Theology*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1985.

Erickson, Millard J. *Teologie Creștină*. Oradea: Cartea Creștină, 1995.

Fung, Ronald Y.K. *The Epistle to the Galatians*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1988.

Grudem, Wayne. *Teologie Sistematică*. Oradea: Făclia, 2004.

Guthrie, Donald. *Hebrews*. Leicester: Inter-Varsity Press, 1989.

Hagner, Donald A. *Matthew 1-13*. Dallas: Word Books, 1995.

Hendriksen, William. *Gospel of John*. Edinburgh: Banner of Truth Trust, 1987.

———. *Romans*. Michigan: Baker Book House, 1989.

———. *The Gospel of Matthew*. Michigan: Baker Book House, 1979.

Henry, Matthew. *Matthew Henry's Commentary; Volume IV Isaiah to Malachi*. Marshall, Morgan and Scott, 1953.

Hodge, A.A. *Outlines of Theology*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1991.

Hodge, Charles. *Systematic Theology*. Vol. 2. Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1993.

Hulse Eroll. *Cine mântuiește, Dumnezeu sau omul?*. Oradea: Făclia, 2010.

Hulse Eroll. *Cine Sunt Puritanii*. Oradea: Făclia, 2002.

Hutcheson George, *John*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1985.

Kapic Kelly M. *Overcoming Sin and Temptation*. Wheaton: Crossway Books, 2006.

Kistemaker, Simon J. *Hebrews*. Michigan: Baker Book House, 1988.

Lane, William L. *Hebrews 1-8*. Dallas: Word Books, 1991.

Lea, Thomas D. *1,2 Timothy, Titus*. Nashville, Broadman Press, 1992.

Lloyd-Jones, Martyn. *Mari Doctrina ale Bibliei*. Vol. 1. Oradea: Făclia, 2002.

Maclaren, Alexander. *Isaiah and Jeremiah*. Vol. 5. Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing, 1944.

Macleod, Donald. *Temelia Crediinței*. Codlea: Kingstone, 2008.

Moo, Douglas. *The Epistle to the Romans*. Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1996.

Marshall I. Howard, *The Epistles of John*. Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1994.

Murray, Iain H. *Collected writings of John Murray*. Vol. 2. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1977.

———. *Collected writings of John Murray*. Vol. 1. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1989.

Murray, John. *Răscumpărarea Realizată și Aplicată*. Harpenden: The Roundwood Trust.

Oswalt, John. *The book of Isaiah: Chapters 40-66*. Wm. B. Eerdmans Publishing, 1998.

Owen, John. *Continuing in The Faith*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1997.

———. *Communion with God*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust: 1997.

———. *Faith and its Evidences*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1998.

———. *Hebrews*. Vol. 6. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1991.

———. *The Death of Christ*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1993.

———. *The Gospel Defendend*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1997.

———. *The Glory of Christ*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1993.

———. *The Holy Spirit*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1994.

———. *The Works of John Owen*. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1967.

Packer, J. I. *A Quest for Godliness*. Wheaton: Crossway, 1994.

———. *Suveranitatea și Evanghelizarea*. Cluj-Napoca: Logos, 2010.

Park Edwards A. *The Atonement*. Boston: Congregational Board of Publication, 1895.

Peterson, Robert A. *Why I Am Not An Arminian*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2004.

Pfeiffer, Charles F. *Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1983.

Pink, Arthur W. *An Exposition of Hebrews*. Michigan: Baker Book House, 1981.

Piper, John. *50 de motive pentru care Isus a venit să moară*. Suceava: Perla Suferinței, 2008.

———. *Să se bucure popoarele*. Oradea: Editura Cartea Creștină, 1998.

———. *Însetat după Dumnezeu*. Brașov: Neemia, 2005

Plumer, William Swan. *Psalms*. Edinburgh: Banner of Truth Trust, 1975.

Ryle J.C., *Expository Thoughts on the Gospels: John*. Cambridge: James Clarke & Co., 1985

Smalley Stephen S., *1,2,3 John*. Waco: Word Books, 1984.

Spencer Edward Duane. *Calvinismul în lumina Scripturii*. Arad: Multimedia, 2003.

Sproul, R.C. *Doctrinile Harului*. Arad: Multimedia, 2002.

Steele N. David. *Cele cinci teze ale calvinismului*. Oradea: Cartea creștină, 1999.

Stott, John. *Esența Credinței Creștine*. Cluj-Napoca: Discipolul, 2010.

———. *Crucea lui Isus*. Wheaton: SMR, 1992.

Trueman, Carl, *The Claims of Truth, John Owen's Trinitarian Theology*. Carlisle, Cumbria: Paternoster Press, 1998,

F.a., *Out of Bondage*. Hitchin: Westminster Conference, 1983.

Ascoll, „On Why Every Christian Must Believe in a Limited Atonement”, <http://erictyoung.com/2010/07/15/tom-ascoll-on-why-every-christian-must-believe-in-a-limited-atonement/>, 11 mai 2011.

Beeke, „Definite Atonement”, http://www.banneroftruth.co.uk/pages/articles/article_detail.php?1677, 11 mai 2011.

Beeke, „Defending Definite Atonement”, http://www.banneroftruth.co.uk/pages/articles/article_detail.php?1688, 11 mai 2011.

Howell, *Biblical and Logical Warrant for Definite Atonement*, http://www.ouruf.org/d/sv_atonement.pdf, 10 mai 2011

Nicole, „The Case for Definite Atonement”, <http://www.apuritansmind.com/Arminianism/NicoleCaseDefiniteAtonement.htm>, 11 mai 2011.

Walker, „John Owen and The Death of Death”, http://www.banneroftruth.org/pages/articles/article_detail.php?1264, 11 mai 2011.

ANEXA 1

Înainte de a dezvolta acest argument trebuie să precizăm trei premise. În primul rând nimic nu ne este acordat dacă nu a fost cumpărat prin moartea lui Hristos (1 Petru 1:18,19). În al doilea rând, toată lumea este de acord cu faptul că credința este o necesitate indispensabilă pentru mântuire. Nimic din ceea ce Tatăl a făcut prin trimiterea Fiului și nimic din ceea ce Hristos a făcut prin jertfa Lui sau face prin mijlocirea Lui nu are profit pentru oameni fără credința acestora. Fără credința acestor lucruri nu ar face decât să crească și să agraveze condamnarea (Marcu 16:16).³¹⁰ În al treilea rând, se ridică o întrebare necesară, și anume, dacă credința este un fruct și efect al morții lui Hristos. Dacă Hristos a procurat credința pentru toți cei pentru care a murit atunci toți trebuie să creadă dar apostolul neagă faptul că „toți au credința” (2 Tesaloniceni 3:2) și că ea este a „aleșilor lui Dumnezeu” (Tit 1:1).

Dacă Hristos a procurat credința sub condiția ca noi să credem atunci această credință este a noastră și nu a lui Hristos. Dacă credința a fost procurată pentru noi cu condiția ca noi să facem ceva, întrebarea este: care este acel lucru? Unii spun că este a nu te împotrivi harului lui Dumnezeu care înseamnă a te supune, care la rândul ei înseamnă, a crede. Așadar condiția pentru credință este credința însăși și rezultă că ceea ce cauzează credința se află în om iar Hristos nu ar fi autorul și finalizatorul ei.

Pe de altă parte, dacă credința nu este procurată de Hristos atunci ea este un act al voinței omului însă acest lucru contrazice un număr de versete din Scriptură, contrazice însăși natura noului legământ care nu cere o condiție, ci lucrează promisiunile în toți cei cu care s-a făcut acest legământ (Ieremia 31:33,34; Ezechiel 36:26;

³¹⁰ Owen, *The Death of Christ*, 253

Evrei 8:10,11), contrazice dezvoltarea harului lui Dumnezeu prin instalarea puterii libere voințe în natura noastră, disprețuind și devalorizând harul lui Dumnezeu, contrazice doctrina inabilității naturale de a face ceva bun și răstoarnă întreaga doctrină despre păcatul originar, și contrazice gândirea rațională care nu poate niciodată garanta că această facultate naturală este capabilă să producă un act spiritual pur fără nici un fel de înălțare spirituală (1 Corinteni 2:14).³¹¹ Dacă credința nu este procurată de moartea lui Hristos înseamnă că noi suntem cauza mântuirii și moartea lui Hristos nu are nici o valoare. Cauza mântuirii noastre se află, ultimatum, în noi înșine. Stă în puterea noastră să facem eficient ceea ce Dumnezeu și Hristos au făcut sau să le învingem strădaniile.

Având înaintea acestor premise Owen aduce dovezi care arată că credința a fost procurată de moartea lui Hristos. În primul rând credința este o parte a sfințirii și sfințeniei procurate de Hristos (în argumentul 8 s-a dovedit acest lucru) și nu se poate argumenta că doar părți ale sfințeniei noastre au fost procurate de Hristos, cum ar fi nădejdea sau dragostea (Galateni 5:22, Efeseni 5:9) fiindcă nicăieri nu avem vreo precizare prin care să înțelegem că unele haruri ale Duhului sunt câștigate de Hristos iar altele de noi și nimeni nu este mai capabil să creadă prin sine însuși decât să nădăjduiască sau să iubească. În al doilea rând toate fructele alegerii sunt cumpărate de Hristos fiindcă suntem aleși în El (Efeseni 1:4) și aceasta este singura cauză și sursă a tuturor lucrurilor bune pe care Dumnezeu le-a ales pentru noi și acest lucru este pentru slava și gloria Lui în așa fel încât El să aibă întâietatea. Credința este un fruct principal al alegerii fiindcă apostolul spune că „în El, Dumnezeu ne-a ales înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără prihană” (Efeseni 1:4) așa că sfințenia, credința, curățirea inimii sunt părți principale ale alegerii. În al treilea rând toate binecuvântările noului legământ sunt procurate și cumpărate de unul în care promisiunile legământului sunt ratificate și căruia promisiunile i-au fost făcute. Promisiunile legământului sunt confirmate în

³¹¹ Owen, *The Death of Christ*, 255

Hristos și sunt făcute seminței Lui (Galateni 3:16) și de aceea toate lucrurile bune ale legământului sunt efecte, fructe și cumpărate de moartea lui Hristos. Mai mult, credința este o parte a acestor lucruri bune ale noului legământ iar acest lucru este evident în descrierile lor din Ieremia 31:33,34; Evrei 8:10-12; Ezechiel 36:25-27. *În al patrulea rând* tot ceea ce este necesar pentru mântuire este cumpărat de Hristos. Este imposibil ca cineva să fie salvat fără credință așa că ea este procurată de acela care îi salvează eficient și deplin iar Hristos nu poate face acest lucru fără ca să cumpere ceea ce este indispensabil pentru mântuire. Fără credință este imposibil ca cineva să fie mântuit (Evrei 11:6; Marcu 16:16) și totuși Hristos, conform cu numele Lui, mântuiește perfect (Matei 1:21). El procură o „răscumpărare veșnică” (Evrei 9:12) și „de aceea poate să mântuiască în chip desăvârșit pe cei ce se apropie de Dumnezeu prin El” (Evrei 7:25). *În al cincilea rând* credința este un dar, o binecuvântare, procurată de Hristos și Scriptura afirmă cu claritate acest lucru (Filipeni 1:29; Evrei 12:2). Dacă credința este o binecuvântare spirituală atunci ea este ne este alocată „în El” de dragul Lui.

Sumarul a ceea ce s-a spus este că dacă fructul și efectul morții lui Hristos nu este comun tuturor și este în mod absolut procurat pentru noi mai degrabă decât condiționat de anumite fapte care trebuiesc împlinite, atunci Hristos nu a murit pentru toți și este evident că harul credinței nu este comun tuturor și este absolut procurat de Hristos și alocat celor pentru care a murit; așa că Mântuitorul nu a murit pentru toți.³¹²

³¹² Owen, *The Death of Christ*, 257

ANEXA 2

Acest argument este extras din efectul și fructul morții lui Hristos în sfințirea credinciosului. Dacă sângele lui Isus Hristos îi spală, curățește, purifică și sfințește pe cei pentru care a fost vărsat, sau pentru cei cărora le-a fost sacrificiu, atunci cu siguranță El a murit, și-a vărsat sângele, sau a fost un sacrificiu, doar pentru cei care sunt curățiți, spălați, purificați și sfințiți. Credința este primul principiu al inimii purificate (Fapte 15:9; 2 Tesaloniceni 3:2; Tit 1:1). Se va evidenția, în continuare, faptul că sângele lui Hristos este eficace pentru toate acele scopuri ale spălării, curățirii, purificării și sfințirii, care au fost amintite mai înainte și acest lucru se va face prin prezentarea tipurilor ei și apoi prin expresiile folosite pentru vărsarea sângelui.

În primul rând trebuie luat în considerare sacrificiul ispășirii pe care apostolul îl compară cu sacrificiul și jertfa lui Hristos. El afirmă în Evrei 9:13 că îi sfințește legal pe acei pentru care a fost sacrificiu. Ceea ce a fost făcut fizic și legal, reprezentat de sângele animalelor, trebuie efectuat spiritual în arhetip, care este sacrificiul lui Hristos. Apostolul afirmă acest lucru în versetul care urmează. Sângele lui Hristos sfințește cu privire la aplicarea bunurilor care au fost procurate și sunt aplicate tuturor celor pentru care a fost jertfă.³¹³

În al doilea rând Scriptura spune că jertfele de sânge sunt intenționate pentru a sfinți. În pasajul din Romani 6:5-6 cuvintele din versetul 6 oferă un motiv pentru afirmația din versetul 5 potrivit căreia participarea în moartea lui Hristos va fi acompaniată cu siguranță de a fi în confirmare cu El prin învierea Lui și aceasta face referire atât la viața spirituală cât și la cea eternă așa încât corupția păcătoasă și natura depravată sunt efectiv junghiate prin moartea și crucificarea Lui pentru ca să fie dezarmate de stăpânirea asupra omului și pentru ca omul

³¹³ Owen, *The Death of Christ*, 250.

să nu le mai servească. Același apostol învață în 2 Corinteni 1:20 că „făgăduințele lui Dumnezeu, oricâte ar fi ele, toate în El sunt da; de aceea și Amin, pe care-l spunem noi, prin El, este spre slava lui Dumnezeu”. „Amin” înseamnă promisiunile confirmate, ratificate, neschimbător stabilite și irevocabile, pentru credincioși. Acestea au fost făcute „în El”, în moartea Sa și vărsarea sângelui Său, care confirmă testamentul în care aceste promisiuni exprimă moștenirea credincioșilor, ele fiind confirmate prin „moartea Lui” (Evrei 7:22; 9:16; Daniel 9:26,27). Un sumar al promisiunilor care sunt confirmate pentru ei, și stabilite prin sângele lui Hristos, se găsește în Ieremia 31:33,34, și sunt repetate de către apostol în Evrei 8:10-12. Între aceste promisiuni faimoase se află circumcizia inimii și punerea unei inimi și a unui duh nou în om (Deuteronom 30:6; Ezechiel 36:26). Sfințirea, sfințenia, justificarea și reconcilierea cu Dumnezeu sunt procurate de, și stabilite prin, promisiunile neschimbătoare în moartea și vărsarea sângelui lui Hristos (Evrei 9:23; Coloseni 1:14; Evrei 2:14-15).³¹⁴ În pasajele din Tit 2:14 și Efeseni 5:25-26 sfințirea și curățirea noastră este atribuită scopului și intenției lui Hristos, Cel care lucrează. De aceea efectul sigur al morții și jertfei a fost lucrarea aceasta. Sfințirea noastră, împreună cu alte efecte ale harului gratuit, sunt procurate de moartea lui Hristos (Romani 3:25; 1 Corinteni 1:30). Sumarul la ceea ce s-a spus este: sfințirea și sfințenia sunt fructe și efecte ale morții lui Hristos în toți acei pentru care a murit dar nu oricine este părtaș acestora de aceea Hristos nu a murit pentru toți.

Owen afirmă că moartea lui Hristos este singura cauză a răscumpărării. Este în van presupoziția potrivit căreia moartea lui Hristos nu este singura cauză a acestor lucruri fiindcă ele nu pot fi lucrate în nimeni până Duhul nu le lucrează și până credința nu înțelege moartea lui Hristos. În primul rând prețul de răscumpărare plătit este singura cauză a răscumpărării. Duhul Sfânt este singura cauză a sfințirii și sfințeniei dar este o cauză ce, real și eficient produce efectul. Credința, deasemeni, este cauza iertării

³¹⁴ Owen, *The Death of Christ*, 251.

păcatelor dar este o cauză instrumentală. Aceste cauze nu ascund faptul că sângele lui Hristos coincide cu ele și că este singura cauză meritorie și morală. Sângele Lui Hristos este singurul fundament al lucrării eficiente a Duhului și singura cauză a existenței credinței.

Acest lucru poate fi exemplificat în felul următor: un om este ținut captiv de către dușmanii săi și altcineva merge către cel care îl deține și plătește un preț de răscumpărare pentru acesta. Cel ce deține captivii acordă o împuternicire celui ce deține închisoarea ca să desfacă cătușele, să le ia zdrențele și să le dea haine noi, conform înțelegerii. Pentru că păzitorul închisorii desface cătușele nu se poate nega că prețul de răscumpărare plătit este, de fapt, singura cauză a eliberării. Dacă prețul de răscumpărare nu ar fi fost plătit atunci împuternicirea și îndepărtarea cătușelor nu ar fi avut loc niciodată.³¹⁵ Asemenea, în eliberarea din sclavia păcatului, este adevărat că există și alt gen de lucruri implicate dincolo de moartea lui Hristos: există activitatea Duhului și harul lui Dumnezeu, însă acestea nu sunt decât efectele și fructul morții lui Hristos ca și eliberarea în sine. Este clar, de aceea, că moartea este singura cauză a răscumpărării. În al doilea rând, credința însăși este procurată de moartea lui Hristos. Este un rezultat specific și al morții Sale în toți aceia pentru care a murit iar dacă acest lucru este adevărat, îndepărtează și anulează prețul de răscumpărare general și răscumpărarea universală.³¹⁶

³¹⁵ Owen, *The Death of Christ*, 252.

³¹⁶ Owen, *The Death of Christ*, 253.

The Brother Book

*este o inițiativă de răspândire a culturii creștine
printre cititorii de limbă română din America de Nord.*

Oferim:

servicii complete și gratuite de editare pentru autori creștini:
corectură, punere în pagină, grafică interior și copertă
atribuire ISBN, tipărire proof, etc.

tipărire de carte în S.U.A., Canada și România
orice tiraj, minim 1 (un) exemplar
la prețuri accesibile.

cărți PDF gratuite.

reproduceri tipărite de cărți electronice PDF

recondiționări și reproduceri de cărți vechi
scanări, conversii PDF și retipăriri.

tipărire de materiale pentru lucrări
de evanghelizare și misiune:
pliante, afișe, broșuri, cărți poștale, etc.

vânzări de carte prin corespondență
expediție gratuită în S.U.A. și Canada

discount generos pentru librării
plata după vânzare.

**401 - 125, Dorval Ave. , DORVAL, QC,
H9S 3G7, CANADA
Tel. (480) 381-7218 (U.S.)
(514) 794-3464 (Canada)
e-mail: thebrotherbook@yahoo.com**